

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MANAGEMENT FIREM

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Dopady auditní reformy Evropské Unie na vybrané společnosti a poskytovatele auditních a poradenských služeb / Impacts of the EU audit reform on the particular companies and providers of audit and advisory services

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

06/2016

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Martin Čech / Ekonomika a management

JMÉNO VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ing. Lenka Holečková, PhD.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této diplomové práce použil/a pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř. k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 20. dubna 2016, Praha

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu diplomové práce, za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

1. Cíl práce:

Cílem této diplomové práce je zhodnocení dopadů auditní reformy Evropské unie na dodavatele auditních a neauditních poradenských služeb a vybrané společnosti, jakožto jejich odběratele. K tomu je dospěno na základě dílčích cílů, a to literární rešerše z hlediska zákona o účetnictví, zákona o auditorech a příslušné evropské novelizaci, dále literární rešerše o problematice auditu a vybraných neauditních služeb, literární rešerše v rámci ovlivněných odběratelů auditní reformou, zejména subjektů veřejného zájmu, poté rešerše veřejných a dostupných interních zdrojů Big4 auditorské a poradenské společnosti z hlediska určení dopadu na dodavatele auditních a neauditních služeb, kvalitativního výzkumu v rámci vybraných odběratelů auditních a neauditních poradenských služeb a na závěr zhodnocení vyvozených zjištění.

2. Výzkumné metody:

Jako výzkumné metody jsou v práci využity literární rešerše dostupných zdrojů ohledně příslušných problematik, dále rešerše interních zdrojů Big4 auditorské a poradenské společnosti, jakožto zaměstnavatele autora práce. K určení dopadů auditní reformy jsou spolu s danými specifiky vyplývající z příslušné evropské směrnice a nařízení dále využity údaje z výročních zpráv daných společností. K účelu zkoumání společností v rámci modelových příkladů je dále proveden výzkum u kompetentních zástupců těchto zkoumaných společností, a to formou strukturovaných rozhovorů a internetového dotazníkového šetření.

3. Výsledky výzkumu/práce:

Na základě provedeného výzkumu lze usoudit, že z hlediska vybraných odběratelů auditních a neauditních poradenských služeb bude tato reforma mít mírný dopad. Vyplývá to rovněž z hodnocení samotnými zástupci zkoumaných společností, kdy tento byl tento fakt hodnocen nízkými hodnotami. Autorem práce je usouzeno, že v daleko větší míře tato reforma postihne dodavatele těchto služeb, kteří reformou stanoveným pravidlům musí přizpůsobit svou prodejní činnost, a to zejména z hlediska povinné rotace auditora a příslušnými omezeními v rámci poskytování neauditních poradenských služeb. Na dodavatele těchto služeb je tedy dopad zhodnocen jako mimořádný.

4. Závěry a doporučení:

Je usouzeno, že auditní reforma Evropské unie bude mít mimořádný dopad na dodavatele auditních a neauditních poradenských služeb, zatímco na vybrané odběratele bude tento dopad mírný. Na základě těchto úsudků je v rámci dodavatelů těchto služeb dospěno k doporučení monitorovat trh, jak na straně stávajících, tak potenciálních klientů v kontextu s určením dopadů na tyto konkrétní společnosti a přizpůsobení tak prodejní strategie, dále připravenost prodejních a projektových týmů pro efektivní prodej poskytovaných služeb a rovněž nastavení komunikačních kanálů s výborem pro audit v rámci cílových společností. Na straně vybraných odběratelů je poté doporučeno klást důraz na důsledný monitoring všech odebíraných služeb, nastavení interních směrnic z hlediska vytvoření komunikačních kanálů s rozhodčími orgány společnosti a státním dozorčím orgánem a stanovení transparentních kritérií při výběrových řízeních na nového auditora.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evropská unie, audit, neauditní poradenské služby, subjekt veřejného zájmu, Big4

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY

1. Main objective:

The aim of this diploma work is to evaluate the impacts of the EU audit reform on providers of audit and non-audit advisory services and their particular customers. This aim is reached by set sub-goals, which means research in terms of the accounting and auditors legislation and also appropriate european amendments, then research about the audit and non-audit services issues, research within the impacted companies, especially the public interest entities, research of publicly available and internal sources of Big4 audit and non-audit services provider in determining the impacts on provider of these services, qualitative research within defined customers of audit and non-audit services and finally the evaluation of the reached findings.

2. Research methods:

As the research methods in this work were used researches of publicly available resources on the relevant issues, further research of internal Big4 audit and non-audit services provider resources, as the author's of this work employer. Determining of the impact of the audit reform in terms of specific companies is based on data from their annual reports, as well as the trade register, along with the particular european regulations. Research within the particular companies in case studies also includes survey based on structured interviews and internet questionnaires, where the competent representatives were involved.

3. Result of research:

Based on the research, the impact of the audit reform means slight effect in terms of defined customers of audit and non-audit services. It also results from the low-rated evaluation of this fact by competent representatives within the defined companies. The author of this work also concludes that this audit reform will mean much greater impact for providers of audit and non-audit services, because they have to adjust their further selling activities, in terms of mandatory firm rotation and appropriate restrictions in providing non-audit services. Therefore the impact of the EU Audit reform on the providers is evaluated as extraordinary.

4. Conclusions and recommendation:

The concluded result is that the EU audit reform will have a huge impact on the providers of audit and non-audit services, while for their customers this impact will be in a slight way. Based on these opinions, the recommendation for the providers of audit and non-audit services is doing the market monitoring in terms of both existing and potential clients, which deals with determining the impact of the audit reform on these particular companies and adjusting the selling strategies, then preparedness of sales and project teams in connection with effective selling of provided services, as well as setting up the communication channels with the audit committee within the target companies. The recommendation for the customers of these services is emphasis on consistent monitoring of all demanded services, setting internal guidelines in terms of creating communication channels with companies' governing boards and state supervisory authorities and setting the transparent criteria in the new auditor selection process.

KEYWORDS

European Union, audit, non-audit advisory services, public interest entity, Big4

JEL CLASSIFICATION

M40 Accounting and Auditing: General
M48 Accounting and Auditing: Government Policy and Regulation

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Martin Čech
Studijní program:	Ekonomika a management (Ing.)
Studijní obor:	Management firem
Studijní skupina:	MF 11
Název DP:	Dopady auditní reformy Evropské Unie na vybrané společnosti a poskytovatele auditních a poradenských služeb
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	1 ÚVOD 2 CÍL A METODIKA 3 TEORETICKÁ ČÁST 3.1 Legislativa ČR a EU 3.2 Charakteristika auditu a poradenských služeb 3.3 Typy společností ovlivněné auditní reformou 4 PRAKTICKÁ ČÁST 4.1 Srovnání původních a novelizovaných zákonů 4.2 Vliv reformy na auditní a poradenské služby z pohledu dodavatele 4.3 Dopady auditní reformy na vybrané odběratele 4.4 Doporučení 5 ZÁVĚR
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	<ul style="list-style-type: none">• PILÁTOVÁ, J. <i>Zákon o účetnictví s komentářem</i>. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2015. 96 s. ISBN 978-80-247-5804-6.• LOUŠA, F. <i>Vnitropodnikové směrnice v účetnictví</i>. 6. vydání. Praha : Grada Publishing, 2014. 128 s. ISBN 978-80-247-5172-6.• MÜLLEROVÁ, L. <i>Auditing pro manažery aneb proč a jak se ověřuje účetní závěrka</i>. 2. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2013. 176 s. ISBN 978-80-7357-988-3.• KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. <i>Auditorská profese v České republice</i>. 1. vydání. Praha : Komora auditorů České republiky, 2013. 105 s. ISBN 978-80-86679-25-9.
Harmonogram	<ul style="list-style-type: none">• Zpracování cílů a metodiky do 15. 12. 2015• Zpracování teoretické části do 30. 01. 2016• Zpracování výsledků do 31. 03. 2016• Finální verze do 30. 04. 2016
Vedoucí práce:	Ing. Lenka Holečková, Ph.D.

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 CÍLE A METODIKA.....	3
3 TEORETICKÁ ČÁST	6
3.1 Legislativa ČR a EU.....	6
3.1.1 Zákon o účetnictví.....	6
3.1.2 Zákon o auditorech.....	7
3.1.3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/56/EU a Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014.....	8
3.1.3.1 Rotace auditorských společností (auditorů).....	10
3.1.3.2 Sdílené audity	10
3.1.3.3 Nová kritéria účasti ve výběrových řízeních auditora	11
3.1.3.4 Zavedení seznamu nepovolených služeb, které auditor nemůže poskytovat	11
3.1.3.5 Zavedení hodnotového limitu pro povolené služby	11
3.1.3.6 Posílení pravomocí výboru pro audit v subjektu veřejného zájmu	11
3.2 Charakteristika auditu a poradenských služeb	12
3.2.1 Charakteristika auditu	12
3.2.1.1 Audit účetní závěrky	12
3.2.1.2 Povinnost k auditu	14
3.2.2 Neauditní poradenské služby ovlivněné reformou	15
3.2.2.1 Poskytování daňových služeb	15
3.2.2.2 Účetnictví a sestavování účetních záznamů a účetních závěrek	16
3.2.2.3 Služby mzdového účetnictví	16
3.2.2.4 Navrhování a zavádění postupů vnitřní kontroly nebo řízení rizik, které se týkají přípravy nebo kontroly finančních informací či navrhování a zavádění technologických systémů pro finanční informace	16
3.2.2.5 Oceňovací služby, včetně ocenění souvisejících s pojistně-matematickými službami nebo se službami pomoci při soudních sporech	17
3.2.2.6 Právní služby	17
3.2.2.7 Služby související s funkcí vnitřního auditu auditovaného subjektu	17
3.3 Typy společností ovlivněné auditní reformou	17
3.3.1 Subjekty veřejného zájmu	17
3.3.2 Auditóři subjektů veřejného zájmu	18
3.3.3 Modelové příklady	18

4 PRAKTICKÁ ČÁST	21
4.1 Srovnání původních a novelizovaných zákonů	21
4.1.1 Změny v oblasti účetnictví	21
4.1.2 Změny v oblasti vedení auditů	23
4.1.3 Upravená kritéria pro subjekty veřejného zájmu	23
4.1.4 Úpravy reformy jednotlivými státy EU	25
4.2 Vliv reformy na auditní a poradenské služby z pohledu dodavatele.....	25
4.2.1 Specifika auditorského trhu v České republice	25
4.2.2 Příklady společností poskytující auditní a neauditní poradenské služby v ČR.....	26
4.2.2.1 KPMG	26
4.2.2.2 EY	27
4.2.2.3 Deloitte	27
4.2.2.4 PwC	27
4.2.2.5 Mazars	27
4.2.2.6 BDO	28
4.2.3 Povinná rotace auditora	28
4.2.4 Poskytování neauditních poradenských služeb	32
4.2.5 Obchodní strategie dodavatele auditních a neauditních poradenských služeb.....	34
4.3 Dopady auditní reformy na vybrané odběratele	36
4.3.1 Role výboru pro audit v rámci subjektu veřejného zájmu	36
4.3.1.1 Odpovědnost za výběr auditora.....	37
4.3.1.2 Dohled nad nezávislostí auditora	38
4.3.1.3 Poskytování neauditních služeb auditorem	39
4.3.1.4 Nastavení komunikace a informační povinnost	39
4.3.2 Modelové příklady	40
4.3.2.1 Modelový příklad 1	40
4.3.2.2 Modelový příklad 2	44
4.3.2.3 Modelový příklad 3	46
4.3.2.4 Modelový příklad 4	49
4.3.2.5 Modelový příklad 5	51
4.4 Zhodnocení a doporučení	53
5 ZÁVĚR	56

SEZNAM ZKRATEK

Allianz	Allianz pojišťovna, a.s.
APS	auditorská a poradenská společnost
BDO	BDO International
Big4	„Velká čtyřka“ čtyř největších poskytovatelů auditních a poradenských služeb
Česká pojišťovna	Česká pojišťovna, a.s.
Česká spořitelna	Česká spořitelna, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČTK	Česká tisková kancelář, povolená zkratka ČTK
ČR	Česká republika
Deloitte	Deloitte Touche Tohmatsu Limited
EU	Evropská unie
EY	Ernst & Young Global Limited
Fio banka	Fio banka, a.s.
GE Money Bank	GE Money Bank, a.s.
Komerční banka	Komerční banka, a.s.
Kooperativa	Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
KPMG	KPMG International Cooperative
Mazars	Mazars Group
Metlife	Metlife Europe Limited, pobočka pro Českou republiku a Metlife Europe Insurance Limited, pobočka pro Českou republiku
PwC	PricewaterhouseCoopers LLP
SVZ	subjekt veřejného zájmu
UniCredit Bank	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.
Wüstenrot ŽP	Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.

SEZNAM TABULEK

Tab 1 Příklady bank a jejich auditoři v ČR.....	29
Tab 2 Příklady pojišťoven a jejich auditoři v ČR	31
Tab 3 Strategie prodeje neauditních poradenských služeb	35
Tab 4 Klíčové poznatky ze zkoumaných modelových příkladů	53

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr 1 Pravidla rotace auditora a regulace neauditních služeb	19
Obr 2 Povinná rotace auditora.....	28
Obr 3 Schéma společnosti odebírající auditní i neauditní služby	32
Obr 4 Schéma společnosti odebírající pouze neauditní služby	33
Obr 5 Schéma společnosti odebírající pouze auditní služby	33
Obr 6 Schéma struktury společnosti modelového příkladu 1.....	40
Obr 7 Schéma struktury společnosti modelového příkladu 2.....	44
Obr 8 Schéma struktury společnosti modelového příkladu 3.....	46
Obr 9 Schéma struktury společnosti modelového příkladu 4.....	49
Obr 10 Schéma struktury společnosti modelového příkladu 5.....	51

1 ÚVOD

Na Českou republiku, jakožto na člena Evropské unie, se v mnohých případech vztahují různé regulace a nařízení vydané Evropskou komisí a auditní reforma není výjimkou. V nedávných letech totiž Evropská komise vydala příslušnou směrnici a nařízení, které ve velké míře ovlivní celý auditní trh ve všech členských státech Evropské unie. Auditní reforma je mnohými ovlivněnými subjekty dokonce považována za revoluci na trhu auditních a neauditních poradenských služeb.

Tuto auditní reformu Evropské unie tvoří Směrnice evropského parlamentu a Rady č. 2014/56EU a Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014. Byla vytvořena v reakci na finanční krizi, za účelem stanovení jednotných pravidel po celé Evropské unii a je od ní očekáváno zejména posílení nezávislosti auditorů. Zahrnuje tedy několik podstatných změn, které se týkají povinné rotace auditora, definice možnosti sdílených auditů, omezení v poskytování neauditních poradenských služeb a nových kritérií ve výběrových řízeních na nového auditora, kdy nesmí být nadřazovány velcí poskytovatelé auditních a poradenských služeb na trhu. Kromě toho specifikuje požadavky na proces výběru auditora, včetně požadavků na jeho nezávislost. Odběratelé zároveň musí nově dbát na spravedlivé výběrové řízení, ze kterého nesmí vyřadit i menší auditorské subjekty.

Z hlediska ovlivněných odběratelů reforma definuje tzv. "subjekty veřejného zájmu" a jasně určuje, které společnosti budou do této kategorie spadat. Zároveň reforma umožňuje jednotlivým členským státům Evropské unie poměrně širokou variabilitu jejího přizpůsobení a úprav do jejich příslušných právních rámců, včetně pozměnění definice subjektu veřejného zájmu. Stanovená pravidla tedy nebudou v každé zemi platit úplně stejná. Bude záležet na každém státu, jak tato určená pravidla transponuje do svých lokálních právních rámců, a díky tomu mohou vzniknout odlišné dopady reformy v jednotlivých státech EU.

Za klíčové datum je považován 17. červen 2016, neboť od tohoto dne začnou na celém území Evropské unie platit příslušná pravidla daná reformou, bez ohledu na to, zda jednotlivé členské státy do svých právních rámců tuto reformu již aplikovaly, či nikoliv.

Tato diplomová práce zkoumá jednotlivé aspekty vyplývající z této evropské reformy. Velká pozornost je věnována aktuálnímu legislativnímu znění zákonů, které ve své podstatě určují poskytování auditních služeb, a to jsou zákony o auditu a o účetnictví. Tyto zákony jsou rozebrány z hlediska povinnosti auditu, kterých účetních jednotek se audit týká, apod. Dále jsou zmapována příslušná nařízení vyplývající z evropské směrnice a nařízení, které budou muset být implementována do legislativ jednotlivých členských států, a to nejpozději do 16. června 2016. Je zjištěno, že v případě České republiky tento stanovený termín nebude dodržen a tudíž zde od následujícího dne začnou platit stanovená pravidla daná evropskou reformou. Práce je tedy vypracována na základě těchto evropských pravidel. Jelikož se evropská reforma týká poskytování auditu a neauditních služeb, je dále v práci rozebrána podstata auditu a poté jsou představeny některé neauditní služby, které budou ovlivněny touto reformou. Následně je uveden modelový příklad, na který jsou později v praktické části aplikovány zjištěné skutečnosti u konkrétních společností. Poté jsou uvedeny typy společností, ať už ze strany dodavatelů auditních a poradenských služeb, tak jejich odběratelů, které budou reformou postihnuty.

V následující, tedy praktické části práce, je provedena komparace původních a novelizovaných zákonů o auditu a účetnictví spolu s rozбором příslušných změn, které novelizované znění

těchto zákonů obsahují. Dále jsou představena upravená kritéria pro subjekty veřejného zájmu, jakožto společnosti, které budou reformou nejvíce ovlivněny z hlediska odběratele postihnutých služeb. Velká pozornost je rovněž věnována rozboru konkrétních pravidel vyplývajících z evropské reformy z hlediska dodavatele auditních služeb, kdy jsou aplikovány požadavky týkající se zejména povinné rotace auditora a poskytování neauditních poradenských služeb. V reakci na tato kritéria jsou dále představeny obchodní strategie dodavatele auditních a neauditních služeb pro jejich prodej, v závislosti na skutečnosti, zda-li se jedná o auditního klienta, neauditního klienta, či potenciálního klienta. Poté následuje rozbor nových evropských pravidel v rámci odběratele těchto služeb, zejména co se týče role výboru pro audit v rámci subjektu veřejného zájmu, kterému vznikne řada nových povinností, nebo bude muset být vedením společnosti vytvořen, neboť bude nově spadat do kategorie subjektu veřejného zájmu.

Předposlední kapitola praktické části se ve velké míře věnuje aplikováním příslušných pravidel na konkrétní společnosti, a to jak na dodavatele auditorských a poradenských služeb, tak na jejich odběratele. Pro tento účel bylo vybráno pět odběratelů z různých odvětví, z nichž každá má rozdílná specifika, a to jak z pohledu struktury dané zkoumané společnosti, tak rovněž z pohledu různých skutečností co se týče jejich auditora, zejména doby, od kdy příslušní auditoři u daných společností působí. U těchto společností jsou na základě zjištěných poznatků vyplývajících z evropské reformy a rovněž na základě provedeného výzkumu stanovena příslušná pravidla, která se na ně budou z hlediska evropské auditní reformy vztahovat.

V poslední kapitole praktické části je pak uvedeno shrnutí příslušných modelových příkladů a zhodnocení této reformy na dodavatele auditních a poradenských služeb a jejich vybrané odběratele. Závěr práce je poté zaměřen na celkové hodnocení vyvozených zjištění.

2 CÍLE A METODIKA

Tato práce si klade za cíl zhodnotit dopady auditní reformy Evropské unie, a to jak z pohledu dodavatelů auditních a neauditních poradenských služeb, tak vybrané společnosti, jakožto jejich odběratelů.

K tomuto zhodnocení budou použity následující dílčí cíle:

- literární rešerše z hlediska zákona o účetnictví, zákona o auditorech a příslušné evropské novelizaci
- literární rešerše o problematice auditu a vybraných neauditních služeb
- literární rešerše v rámci ovlivněných odběratelů auditní reformou, zejména subjektů veřejného zájmu,
- rešerše veřejných a dostupných zdrojů Big4 auditorské a poradenské společnosti z hlediska určení dopadu na dodavatele auditních a neauditních služeb
- kvalitativní výzkum v rámci vybraných odběratelů auditních a poradenských služeb,
- zhodnocení vyvozených zjištění.

Tato práce byla vypracována na základě zkoumání veřejně dostupných knižních a internetových zdrojů, zabývající se problematikou účetnictví, auditu a neauditních služeb. Jelikož se práce zabývá legislativní tematikou, byly při jejím vypracování rovněž použity citace zákonů, stejně jako příslušných evropských směrnic a nařízení. Dále jsou použity interní zdroje Big4 auditorské a poradenské společnosti, ve které je autor této práce zaměstnán, zabývající se danou problematikou, které má autor práce k dispozici. Autor práce považuje tyto zdroje za velice relevantní, neboť mnohé poznatky zjištěné díky těmto dokumentům nejsou veřejně dostupné a zároveň se jedná o data společnosti, pro kterou bude tato reforma znamenat ovlivnění v její celkové činnosti. Je potřeba, aby zůstala zachována anonymita této společnosti, a proto jsou v práci tyto zdroje citovány jako interní zdroje APS (auditorské a poradenské společnosti), nebo jako zdroje Big4 – ČR (rok); pokud se jedná o zdroje české pobočky APS, nebo Big4 – Global (rok); pokud se jedná o dokumenty globálního vedení této APS. Posouzení některých pravidel plynoucích z evropské reformy z hlediska odběratelů je provedeno na základě příslušných výročních zpráv daných společností a informací z interních zdrojů. K celkovému zpracování práce jsou dále použity Pokyny pro psaní odborných prací VŠEM a načerpané poznatky z absolvovaného Semináře k psaní odborných prací na VŠEM.

Téma práce bylo zvoleno na základě oboru, ve kterém se její autor pohybuje v rámci jeho zaměstnání a rovněž na základě jeho aktuálnosti. Platnost zkoumané evropské reformy, která v této oblasti přinese řadu změn, totiž začne dne 17. června 2016. Práce je rozdělena na pět hlavních částí, a to úvod, cíle a metodika, teoretická část, praktická část a závěr.

Úvod práce se zabývá stručnou charakteristikou evropské auditní reformy a stručným popisem práce. Následující kapitola obsahuje představení cílů, které si tato práce stanovuje, a to jak hlavní cíl, tak jeho dílčí cíle. Dále je zde zahrnuta metodika práce.

Třetí hlavní část, teoretická část, se věnuje charakteristice legislativy v České republice, dále je představena problematika auditních a poradenských služeb a jejich ovlivnění evropskou reformou. Poté jsou uvedeny společnosti, které reforma ovlivní. První kapitola se tedy věnuje současné platné legislativě o pravidlech poskytování účetních a auditních služeb na území České republiky. Definice platné legislativy je totiž nutná pro pochopení základních souvislostí

a pravidel o problematice, kterou se tato práce zabývá. Proto je představeno aktuální znění zákona o účetnictví, zákona o auditorech a dále je kapitola doplněna o charakteristiku Směrnice a Nařízení Evropského parlamentu z hlediska změn, které tyto evropské novelizace přináší ve vztahu k auditorské společnosti. Tyto novely velmi výrazně ovlivní jednak budoucí podobu legislativních předpisů, ale i celý trh auditních a neauditních služeb, což je pak blíže popsáno v dalších kapitolách. Poté je představena obecná problematika samotného auditu a neauditních služeb, které mohou být poskytovány auditorem a jsou rovněž touto reformou ovlivněny. Dále je uvedena charakteristika tzv. „subjektů veřejného zájmu“, což jsou typy společností, na které bude tato reforma mít vliv, jakožto na odběratele příslušných služeb. Na závěr teoretické části je uveden modelový příklad struktury společnosti s příslušnými pravidly pro jednotlivé entity v rámci této struktury.

V této části práce je snaha o dodržení co největší směřovatnosti v uvedení problematiky, a proto je použita komparace více zdrojů v rámci zkoumání příslušných bodů.

Čtvrtá, praktická část, se v její první části zabývá komparací původních a novelizovaných zákonů o auditu a účetnictví, kde jsou zmapovány zásadní změny plynoucí z jejich novelizací, zejména pak kategorizace účetních jednotek, jakožto výrazné změny. Taktéž jsou zde představeny změny, které se budou týkat vedení auditů. Velká pozornost je v této části zároveň věnována upraveným kritériím platící pro subjekty veřejného zájmu. Poté se praktická část věnuje zmapováním vlivu reformy na dodavatele auditních a poradenských služeb. V této souvislosti jsou tedy představeny specifika auditorského trhu v České republice a následují příklady auditorských a poradenských společností působící na českém trhu, jakožto dodavatelů, které tato reforma ve velké míře postihne. Tyto společnosti jsou v České republice zastoupeny více entitami, které se specializují na vymezené typy služeb, které reformou budou postihnuty. Zatímco tedy v seznamu zkratk jsou uvedeny pod názvem uvedené společnosti jejich globální centrální společnosti, z pohledu ČR (a dále v této práci) jsou těmito zkratkami myšleny všechny tyto zastoupené společnosti v ČR, a to v případě KPMG: KPMG Advisory, s.r.o., KPMG Česká republika, s.r.o., KPMG Česká republika Audit, s.r.o. a KPMG Legal s.r.o., advokátní kancelář (Rejstřík firem, 2016a), v případě PwC: PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o., PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., PricewaterhouseCoopers IT Services, s.r.o. a PricewaterhouseCoopers Legal s.r.o., advokátní kancelář (Rejstřík firem, 2016b), v případě Deloitte: Deloitte BPO, a.s., Ambruz & Dark Deloitte Legal, s.r.o., advokátní kancelář, Deloitte Advisory s.r.o., Deloitte Audit s.r.o., Deloitte Central Europe Service Centre s.r.o. a Deloitte Security s.r.o. (Rejstřík firem, 2016c), v případě EY: Ernst & Young, s.r.o. a Ernst & Young Audit, s.r.o. (Rejstřík firem, 2016d), v případě BDO: BDO IT a.s., BDO Advisory s.r.o., BDO Appraisal services – Znalecký ústav s.r.o., BDO Audit s.r.o., BDO CA s.r.o., BDO CB s.r.o., BDO Czech Republic EU Office s.r.o., BDO Finkonsult s.r.o., BDO Holding s.r.o., BDO Plzeň s.r.o., BDO Tax s.r.o. a BDO Účetnictví s.r.o. (Rejstřík firem, 2016e) a v případě Mazars: Mazars s.r.o., Mazars Audit s.r.o. a Mazars Consulting, s.r.o. (Rejstřík firem, 2016f).

Následně jsou rozebrány zjištěné změny plynoucí z evropské regulace, a to zejména z pohledu povinné rotace auditora, kde jsou rovněž uvedeny případy konkrétních společností z hlediska doby povinné rotace a dále z pohledu poskytování neauditních poradenských služeb. Ve spojitosti se zjištěnými pravidly vyplývající z evropské novelizované legislativy jsou poté představeny prodejní postupy a strategie, které budou aplikovány auditorskou a poradenskou společností (APS), ve které je autor práce zaměstnán.

Zde je třeba zmínit, že ačkoliv jsou načerpané poznatky brány z pohledu jedné konkrétní APS, tak evropská pravidla budou platit pro všechny další firmy zabývající se touto činností na trhu.

Z toho důvodu se dá předpokládat, že tyto další firmy řeší otázku evropské legislativní změny obdobným způsobem, a tudíž budou zjištěné postupy jimi aplikovány v podobné míře. Praktická část dále pokračuje rozborem pravidel, které budou platit pro odběratele auditních a neauditních poradenských služeb po dopadu této reformy, a to z pohledu nových povinností výboru pro audit, zejména co se týče jeho odpovědnosti za výběr auditora, dohled nad nezávislostí auditora, kontrolní činnosti nad poskytovanými neauditními službami a nastavení interní komunikace ve vztahu dodavatel-odběratel.

Stěžejní část praktické části je věnována modelovým příkladům, kdy jsou zjištěné poznatky aplikovány na příklady a struktury konkrétních společností. Z důvodu zachování požadované anonymity zde není žádná společnost přímo jmenována. Pro tento účel je vybráno pět českých společností s různými specifiky a z různých odvětví (tři z finančního sektoru, jedna z telekomunikačního sektoru a jedna ze stavebního sektoru), jak v rámci jejich celkové struktury z hlediska jejich mateřských a dceřiných společností, tak v rámci doby, od které u těchto jednotlivých společností působí jejich příslušní auditoři. Tyto struktury jsou sestaveny z pohledu zkoumaných společností (entit), kde jsou poté na jednotlivé společnosti v těchto strukturách dosazena pravidla, které vyplývají z evropské reformy. Určení těchto pravidel je provedeno za pomoci zjištěných poznatků vyplývajících z předchozích kapitol a dále z výzkumu u těchto vybraných společností. Tento výzkum byl proveden v prosinci roku 2015 a lednu roku 2016, a to v případě modelových příkladů 1 a 2 formou strukturovaného rozhovoru a v případě modelových příkladů 3, 4 a 5 internetovým dotazováním s použitím Google formulářů. V obou případech bylo kompetentním zástupcům dotazovaných společností položeno sedm stejných otázek, týkající se zkoumané problematiky. Poslední kapitola praktické části je poté věnována komparaci zjištěných výsledků z prezentovaných modelových případů, jejich sumarizaci, částečnému zhodnocení zjištěných poznatků a jsou zde autorem práce uvedeny doporučení, jak pro dodavatele auditorských a poradenských služeb, tak pro jejich odběratele.

V textu práce je zmíněno, že do předcházejícího dne platnosti evropské reformy, což znamená do 16. června 2016, musí být všemi členskými státy tato pravidla reflektována do jejich příslušných právních rámců, s možností jejich úprav. Jelikož v ČR se tento termín nestihne, začnou v ČR dne 17. června 2016 platit pravidla daná evropskou směrnicí a nařízením v jejich nezměněné podobě, vychází veškeré vyvozené závěry v této práci z těchto evropských (nijak neupravených) pravidel.

V závěru práce je provedeno jak zhodnocení dílčích cílů, tak celkové zhodnocení dopadu auditní reformy, to z pohledu jak dodavatelů, tak odběratelů auditních a neauditních poradenských služeb. Je zde dále provedena celková sumarizace problematiky a odvození hlavního cíle práce, což je zhodnocení dopadů auditní reformy, čemuž předchází kapitola 4.4 (Zhodnocení a doporučení).

Pro lepší orientaci ve vlastnických strukturách společností jednotlivých modelových příkladů jsou v práci použity nákresy těchto struktur, které jsou provedeny za pomoci softwaru MS Powerpoint.

3 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části této práce je představena legislativa o problematice účetnictví a auditu, jak v České republice, tak Evropské unii. Dále je charakterizován samotný audit a jsou zde uvedeny typy poradenských služeb, tedy produkty, kterých se změna této evropské legislativy týká. V poslední kapitole jsou uvedeny typy společností, které budou reformou ovlivněny a modelové příklady.

3.1 Legislativa ČR a EU

Tato kapitola se věnuje popisu platných legislativních přehledů, které upravují účetnictví a činnost auditorů. Zejména se jedná o zákon o účetnictví, zákon o auditorech a Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2014/56/EU a Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014.

3.1.1 Zákon o účetnictví

Vývojem tvorby novely zákona o účetnictví se blíže zabývá Mejzlík (2014, s. 4-5). Podle tohoto autora probíhala příprava novely o účetnictví velmi efektivně, konstruktivně a v těsné spolupráci s odbornou veřejností (pracovní skupinu tvořila řada zástupců z odborné, politické i akademické sféry). Jak dále autor uvádí, tak práce na novele byly zahájeny přípravou seznamu potřebných úprav a ideového záměru, dále pak došlo k eliminaci alternativ s nedostatečnou podporou, z čehož vyplynula konkrétnější verze novely zákona. Tato následně prošla standardním připomínkovým řízením a byla předána ke schválení vládě ČR.

Novela zákona o účetnictví plně zpracovala příslušné předpisy Evropské unie. Jednalo se o *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic 78/660/EHS a 83/349/EHS*. Zároveň novela zákona o účetnictví navazuje na *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 ze dne 19. července 2002 o uplatňování mezinárodních účetních standardů, ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 297/2008* (Pohoda, 2016).

Lukášová (2016) uvádí, že novela zákona o účetnictví se vztahuje na účetní jednotky, které podléhají tomuto zákonu. Definice těchto účetních jednotek jsou uvedeny v příloze 1.

Dle Pilátové (2015) se jedná se o zákon č. 221/2015 Sb., který novelizuje zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví. Autorka (2015, s. 17) dále upozorňuje na skutečnost, že v novele zákona o účetnictví platné od 1. 1. 2016 se objevuje výrazná novinka, a to rozčlenění účetních jednotek do kategorií a skupin. Dle tohoto rozdělení může účetní jednotka spadat do kategorie mikro účetní jednotka, malá účetní jednotka, střední účetní jednotka, nebo velká účetní jednotka, příp. do kategorie malá / střední / velká skupina účetních jednotek. Rozhodujícími kritérii pro toto rozdělení jsou aktiva celkem netto, roční úhrn čistého obratu a průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období.

Kadlec (2014) k tomuto rozdělení dodává, že každé účetní jednotce pak vznikají odlišné povinnosti, podle toho, do které kategorie účetních jednotek patří. Jako nejdůležitější odlišné povinnosti v jednotlivých kategoriích jsou dle autora oblasti ve vedení účetnictví ve

zjednodušeném rozsahu, obsah účetní závěrky, výroční zprávy, zveřejňování informací, ověření účetní závěrky auditorem, oceňování reálnou hodnotou a zpráva o platbách vládou.

Další poznatky přidává k problematice účinků novely Sikora (2015b). Autor upozorňuje na novou situaci, kdy se od 1. 1. 2016 změní dlouholetá praxe a povinně auditované účetní jednotky už nebudou moci předkládat auditorům k ověření svoje výroční zprávy později než v okamžik předložení samotné účetní závěrky. Před rokem 2016 existovala praxe, kdy auditor vydal výrok k účetní závěrce a poté, co obdržel výroční zprávu, tak vydal samostatný výrok k výroční zprávě. Tato praxe (vyjadřování se zvlášť k výroční zprávě a zvlášť k účetní závěrce) už nebude možná.

3.1.2 Zákon o auditorech

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech od roku 2009 zpracovává a reflektuje *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a o zrušení Směrnice Rady 84/253/EHS, ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/30/ES. Dále pak Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS* (Zakonyprolidi, 2016).

Dle Komory auditorů České republiky (2016b) je tento zákon novelizován zákonem č. 334/2014, s účinností od 31. ledna 2015.

Jak udává Schlossberger (2015), tak tato současná právní úprava zákona o auditorech reflektuje zkušenosti po implementaci Směrnice o povinném auditu. Podle autora bylo nutné eliminovat nedostatky a problémy, které souvisí zejména se sjednocením doby uznávání zkoušek, skládáním kvalifikačních zkoušek v rámci Komory, doplněním povinností pracovního poměru auditora, nebo auditorské společnosti. Nově byla upravena oblast sankcí, dočasného a trvalého zákazu výkonu auditorské činnosti, úprava podmínek výkonu auditorské činnosti osobami z jiných členských států a třetích zemí, či úprava podmínek spolupráce mezi Komorou auditorů a Evropskou Radou, popř. příslušnými orgány členských zemí Evropské unie a třetích zemí. Autor dále dodává, že novela přinesla i úpravu povinností mlčenlivosti auditora. Legislativou se tedy doplňují povinnosti auditora poskytnout novému auditorovi přístup k jím shromážděným významným informacím souvisejícím s realizovanou auditorskou činností.

Liškařová (2015) připomíná, že tato novela zákona o auditorech byla schválena v prosinci roku 2014 a upravila pravidla vstupu do auditorské profese, dohledu nad auditem či upravila podmínky dočasného a trvalého zákazu výkonu auditorské činnosti. K zásadním změnám patří například změna podmínek vstupu do profese auditora nebo změny v oblasti vydávání zpráv auditora. K úpravě podmínek vstupu do profese došlo například tím, že se významně zúžil rozsah uznávání vysokoškolských zkoušek (nově je uznána pouze vysokoškolská zkouška ve formě státní zkoušky v době do pěti let předtím, než asistent auditora požádá o výkon auditorské zkoušky). Tímto asistentem auditora může být pouze spolupracovník auditora, která se účastní odborné praxe jako přípravy pro získání auditorské kvalifikace.

Skálová a kol. (2016, s. 145) si všímá, že výsledkem auditu je vydání zprávy auditora, a také, že podle platné legislativy je auditor povinen vypracovat pouze jednu auditorskou zprávu obsahující všechna vyjádření vztahující se k povinnému auditu, tzn. i k výroční zprávě. Podle

autorky standardy auditorské práce uvádějí dva základní druhy zpráv s druhy výroku typu: výrok bez výhrad, zdůraznění skutečnosti, výrok s výhradou, záporný výrok, odmítnutí výroku. Autorka se pak blíže věnuje jednotlivým specifikům těchto výroků. Výrokem bez výhrad auditor definuje, že účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz skutečnosti. Při výroku typu zdůraznění skutečnosti auditor upozorňuje na důležité skutečnosti, jejichž opomenutí může negativně ovlivnit rozhodování uživatelů účetní závěrky. Při výroku s výhradou auditor potvrzuje, že účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz skutečnosti, ovšem s výjimkou skutečností, které popisuje. Záporným výrokiem auditor konstatuje, že účetní závěrka nepodává věrný a poctivý obraz skutečnosti. Odmítnutím výroku auditor definuje, že byl ve své činnosti natolik omezen, že nebyl schopen vydat svůj výrok.

Müllerová (2014) k tomuto dodává citaci ze Směrnice č. 2006/43/ES, podle které auditorský výrok vyjadřuje, zda roční (nebo konsolidovaná) účetní závěrka reflektuje věrný a poctivý obraz v souladu s příslušným rámcem účetního výkaznictví.

3.1.3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/56/EU a Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014

Jošt (2015) popisuje vývoj regulace auditorů a auditorských služeb v Evropské unii. Poměrně dlouhou dobu byl audit regulován Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu a ročních konsolidovaných účetních závěrkách. Evropská komise přijetím této směrnice vyjádřila harmonizace pravidel auditu v Evropské unii a nutnost zajištění trvale vysoké kvality všech povinných auditů. Autor dále uvádí, že zmíněná směrnice byla novelizována Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/56/EU ze dne 16. dubna 2014, která reagovala na diskuzi probíhající od roku 2010 o nutnosti změny regulace auditu. Tato směrnice je platná od 17. června 2016. Novelu ještě doprovázelo Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014, které vstoupí v platnost 17. června 2016, o zvláštních požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu. Tato evropská reforma je tedy tvořena touto Směrnicí a Nařízením.

V odůvodnění návrhu regulace Evropská komise uvádí, že zcela jednoznačně chybí komunikace mezi auditory a orgány dohledu (zvláště v rámci finanční stability). S tímto se zcela neztotožňuje stanovisko České národní banky k reformě auditu, kdy tato instituce tvrdí, že v České republice komunikace mezi auditory a orgány dohledu funguje. Těmito orgány se rozumí Česká národní banka, Ministerstvo financí České republiky, Rada pro veřejný dohled a Komora auditorů (ČNB, 2012).

Kohoutková (2014) tvrdí, že Evropská komise identifikovala audit jako jednu z možných příčin krize, a právě reformou se snaží o zkvalitnění nezávislosti auditorů a zlepšení spolehlivosti ověřené účetní závěrky. Celkově by mělo dojít reformou k větší důvěře v auditorský trh.

Nová legislativní úprava ze strany Evropské unie si klade za ambici odstranění nedostatků a nesprávností, které se v některých případech vyskytují při realizaci auditorských služeb. Na základě těchto nedostatků a nesprávností pak vznikají různé pochybnosti, což nepůsobí důvěryhodně a odrazuje případné investory a zainteresované skupiny od zájmu o investice. Toto se zejména projevilo v nedávné hospodářské a finanční krizi, která vážně poškodila důvěru investorů v činnost statutárních auditorů. Podle dalšího vyjádření Evropské unie má nová legislativa eliminovat nadstandardní a úzké vazby mezi auditorem a auditovaným podnikem (v tomto odvětví panuje vysoké riziko střetu zájmů a ohrožení nezávislosti statutárních auditorů). Dalším nedostatkem je podle Evropské unie vysoká míra

preferance velkých auditorských společností (Big4), což výrazně znevýhodňuje všechny ostatní subjekty a podstatě zvyšuje systémové riziko. I na tuto skutečnost reaguje nová směrnice (Evropská unie, 2014).

Vláda České republiky (2016) uvádí, že nová směrnice stanovuje podmínky pro schválení osob odpovědných za realizaci povinného auditu, a také minimální požadavky pro provedení takového povinného auditu. K dalším úpravám dodává, že směrnice implementuje společný regulační přístup a způsob jednotného použití pravidel pro auditorské společnosti a statutární auditory v situacích, ve kterých realizují povinné audity subjektů veřejného zájmu.

Jak uvádí v tisková zpráva společnosti Mazars (2014), tak účinnost této směrnice Evropské komise o povinném auditu a nově nařízení týkající se auditu subjektů tzv. veřejného zájmu, byla zahájena 16. června 2014. Nejpozději do 16. června 2016 musí přijmout tato nová pravidla do národních legislativ všechny členské země Evropské unie. Společnost Mazars jako klíčové považuje tyto změny:

- povinná rotace auditorských společností,
- kritéria sdílených auditů,
- nová kritéria účasti ve výběrových řízeních na auditora,
- zavedení seznamu nepovolených služeb, které auditor nemůže poskytovat,
- zavedení hodnotového limitu pro povolené služby,
- posílení pravomocí výboru pro audit v subjektech veřejného zájmu.

Z webových stránek Vlády České republiky (2016), resp. sekce Legislativní rady vlády vyplývá, že v lednu 2016 bylo projednávání zákona č. 93/2009, Sb. o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech) ve znění pozdějších předpisů, přerušeno. Legislativní rada vlády projednávala návrh novely zákona, který by byl v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. dubna 2014, a také v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna 2014. I přesto, že bylo projednávání přerušeno, tak z webových stránek Vlády ČR vyplývá, že datum implementace, resp. účinnost nového právního rámce bude od 17. června 2016. Od tohoto data tak bude na území České republiky platit příslušná směrnice a nařízení Evropské unie.

Dle zdrojů pobočky jedné z Big4 poradenských společností v ČR se tato další novela zákona o auditorech, která bude transformovat evropské směrnice o zvláštních požadavcích na subjekty veřejného zájmu, v těchto dnech stále připravuje, a to pod patronací Ministerstva financí a Komory auditorů (Big4 – ČR, 2016b).

Mintál (2015) potvrzuje, že např. na území Slovenské republiky už upravená tamější legislativa platí, to znamená, že zákon o statutárním auditu reflektuje Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2014/56/EU. Povinnost transponování směrnice do vnitrostátní legislativy do data 17. června 2016 tak Slovenská republika splnila a vybrané ustanovení dosáhne účinnosti v termínu. Zákon o statutárním auditu se zaměřuje na úpravu postavení a činnosti statutárních auditorů, auditorských společností, asistentů auditorů, definování statutárního auditu a jeho podmínky.

Hrdličková (2014) uvádí výstupy z odborné diskuze o tom, co přinesou nová pravidla Evropské unie na trh auditorů. Především by se měla posílit nezávislost auditorů a dojít k částečné restrukturalizaci trhu.

V následujících podkapitolách budou představeny jednotlivé klíčové změny.

3.1.3.1 Rotace auditorů (auditorů)

Právě povinná rotace auditorů je první novinkou, kterou novelizace legislativní úpravy přinesla. Podle Škraňky (2014) tímto požadavkem Evropská unie zareagovala na finanční krizi z nedávných let. Evropská unie tak vytvořila legislativu, kterou musí její členské země přijmout, a která v některých směrech více reguluje trh auditorů.

Sajjad (2012) v pracovním dokumentu o směrnici popisuje, že rotace externích auditorů by měla zajistit, že bude audit nezávislý, protože nedojde ke vzniku příliš úzkého vztahu mezi auditorem a auditovaným subjektem. Autor shrnuje i námitky, které se objevují proti tomuto pravidlu. Zejména jsou spojené s tím, že kvalita auditu bude celkově horší. Na začátku období je riziko, že auditor plně neporozumí auditovanému subjektu. Na konci auditovaného období pak může vzniknout problém s nedostatečnou motivací auditora s vědomím, že ztrácí zákazníka.

Podle stanoviska České národní banky (2012) k reformě o auditu tato instituce souhlasí s touto povinnou rotací, tedy zkrácením doby pro výměnu auditora, avšak odmítá zpřísnění principu této povinné rotace na auditorské firmy. Toto opatření dle ČNB není dostatečně odůvodněné.

Brož (2014) ve své tiskové zprávě uvádí, že statutární auditoři a auditorské společnosti budou muset rotovat nejpozději každých 10 let. K tomu vedoucí partner společnosti Mazars, Milan Prokopius, v rozhovoru pro Hospodářské noviny (2014) dodává, že to bude v praxi znamenat větší počet soutěží a rovněž se navýší počet obchodních jednání. Pokud u klienta vyprší audit, bude se mu pak snáze nabízet např. poradenství v daních, vedení účetnictví a další poradenské služby a naopak. Jelikož se povinná rotace auditorů vztahuje již na smlouvy uzavřené před rokem 2016, velké firmy poskytující audit proto již od roku 2014 počítají, kdy jim vyprší smlouva a kdy tedy budou muset rotovat.

Jak přiznává Jan Žůrek, řídicí partner společnosti KPMG, v rozhovoru s Fojtíkem (2015), tak „*KPMG ČR má silné postavení na českém trhu, tady nás může nucená rotace velmi ovlivnit. Bude velký boj o zákazníky, máme však silný a zkušený tým. Nebojíme se.*“

3.1.3.2 Sdílené audity

Podle Mazars (2015) znamená sdílený audit, že určitý subjekt pověří dvě nezávislé auditorské společnosti k tomu, ať se vyjádří k jeho účetní závěrce, tedy provedou společně audit účetní závěrky. Maximální hranice počtu auditorských společností není nijak stanovena, takže může jít o více než dvě. Jak dále uvádí společnost Mazars, tak mají sdílené audity řadu výhod, ať už v oblasti podpory ekonomiky a trhu auditorů, zvýšení nezávislosti při kontrole účetní závěrky, zvýšení kvality. Společnost dále uvádí, že princip společného auditu funguje například ve Francii (jako jedné z mála zemí světa), kde přináší prokazatelně pozitivní výsledky a funguje jako prostředek, který stimuluje progresivní investiční příležitosti pro podniky a vytváří pestřejší trh auditních služeb.

Jak popisuje Sajjad (2012), tak společné a sdílené audity z pohledu Evropské komise snižují riziko, že vznikne příliš úzký vztah mezi auditorem a auditovaným subjektem. Řada zainteresovaných skupin však vyjadřuje obavu, že společné audity budou příliš nákladné a v konečném důsledku neefektivní. Podle tohoto autora je ovšem výhodou, že bude k dispozici i druhé stanovisko, což zmírní problémy s příliš úzkým vztahem mezi auditorem a auditovaným subjektem.

3.1.3.3 Nová kritéria účasti ve výběrových řízeních na auditora

ČTK (2014) popisuje další z bodů reformy, který platí pro subjekty veřejného zájmu. Uvedená skupina subjektů nesmí při realizaci výběrového řízení vyloučit z účasti auditorské podniky mající méně než 15% podíl z celkových tržeb na auditu subjektů veřejného zájmu. Takovoto auditorské podniky budou zveřejňované na speciálním seznamu, který bude každoročně aktualizován. Dodržení tohoto pravidla by mělo vést k tomu, že se zvýší tržní podíl středně velkých auditorských společností na trhu (trhu auditu subjektů veřejného zájmu), čímž se podpoří konkurenční prostředí.

3.1.3.4 Zavedení seznamu nepovolených služeb, které auditor nemůže poskytovat

Evropská unie (2014) tvrdí, že poskytování některých jiných služeb (než auditních) může vést k ohrožení nezávislosti auditorů, a proto stanovila seznam nepovolených služeb, které auditor nemůže poskytovat v případě, že dané společnosti poskytuje auditní služby. O těchto zakázaných službách blíže pojednává kapitola 3.2.2. EU dále uvádí, že členské státy mohou do určité míry upravit seznam těchto zakázaných služeb, ať už korekcí či rozšířením.

Kohoutková (2014) definuje služby, které jsou spolu s auditem povolené. Jejich výčet je následující: audit nebo přezkum mezitímních účetních závěrek, poskytování ujištění k prohlášením a o správě a řízení společnosti. Cílem této regulace není obecně zakazovat určité služby, ale zakázat pouze služby, které mohou výrazně ohrozit kvalitu auditu. Interní zdroj auditorské a poradenské společnosti (dále „APS“) zabývající se zakázanými neauditními službami (Big4 – Global, 2015b) dodává, že povolené služby jsou všechny ty, které nijak nesouvisí s těmi, které jsou zakázány.

K zavedení tohoto pravidla se vyjádřil řídící partner společnosti KPMG Jan Žůrek následovně: *„blíží se doba, kdy začne platit pravidlo, že když auditujete firmy veřejného zájmu, nesmíte jim poskytovat žádné další služby, případně hodně omezené. Jen v Česku je takových firem zhruba 700. Naštěstí velkým společností, které auditujeme a vztahuje se na ně takové pravidlo, poskytujeme relativně málo dalších služeb (Fojtík, 2015).“*

3.1.3.5 Zavedení hodnotového limitu pro povolené služby

Podle ČTK (2014) je dalším pravidlem zavedení hodnotového limitu pro povolené služby. Příjmy z jejich poskytování nesmí přesáhnout 70 % z hodnoty průměrných auditních honorářů za poslední tři roky. To znamená, že auditorská společnost (auditor) nesmí být převážně odměňována prostřednictvím příjmů z neauditních služeb. Tento hodnotový limit se vztahuje jak na samotný subjekt veřejného zájmu, tak na jeho mateřské podniky a podniky, které jsou jím ovládané.

3.1.3.6 Posílení pravomocí výboru pro audit v subjektu veřejného zájmu

Podle Mazars (2014) je podstatnou součástí reformy auditorských služeb i ustanovení o posílení pravomoci výboru pro audit v subjektech veřejného zájmu. Reforma jednoznačně definuje nezávislost členů výboru, včetně osoby předsedy. Na každém členském státu Evropské unie pak závisí, jestli povolí, aby roli výboru pro audit mohl vykonávat i jiný orgán, na který by se vztahovaly stejné požadavky jako na výbor pro audit.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/56/EU ze dne 16. dubna 2014 přímo definuje, že předseda výboru pro audit musí být na auditovaném subjektu nezávislý. Členské státy však mohou stanovit, že je výbor pro audit zproštěn požadavků na nezávislost v případě, že jsou všichni jeho členové členy správního nebo dozorcího orgánu auditovaného subjektu. Předseda výboru pro audit může být každoročně volen valnou hromadou akcionářů auditovaného subjektu. Tuto podmínkou opět mohou zavést jednotlivé členské státy (Evropská unie, 2014).

3.2 Charakteristika auditu a poradenských služeb

Tato kapitola se zabývá charakteristikou auditu a těch neauditních poradenských služeb, které jsou ovlivněny reformou. Popisuje tedy účel a funkce auditu, s bližším zaměřením na audit účetní závěrky a dále poradenské služby, které mohou být poskytovány samotným auditorem.

3.2.1 Charakteristika auditu

Z širšího hlediska popisuje problematiku auditu Pelikánová (2015, s. 109). Z jejího názoru vyplývá, že audit představuje kritickou analýzu, která umožňuje ověřovat informace vypovídající o určitém objektu. Autorka zároveň poskytuje i užší pohled na audit – v tomto případě se auditem rozumí audit finanční, resp. audit účetní. Králíček, Molín (2014, s. 32) k této definici přistupují podobně. Podle autorů se auditem obecně označují různé a nesourodé činnosti / aktivity (např. audity personální, finanční, externí, interní, ekologické apod.). Audit je tedy považován za činnost, která ověřuje to, jestli účetnictví podává věrný a poctivý obraz reality.

Nenadál a kol. (2012) při definici pojmu audit vychází z definice uvedené v normě ČSN EN ISO 9000, kde je audit popsán jako: „*systematický, nezávislý a dokumentovaný proces pro získání důkazů a pro jeho objektivní hodnocení s cílem stanovit rozsah, v němž jsou splněna kritéria.*“ Müllerová (2013, s. 11) v souvislosti s auditem charakterizuje pojem auditing jako vědeckou disciplínu pro zkoumání, pozorování, poznávání, shromažďování, vyhodnocování a vypracování závěrů v souběhu s jejich sdělování příslušným osobám.

3.2.1.1 Audit účetní závěrky

Charakteristiku účetní závěrky představují Jílek, Svobodová (2013, s. 78) jako vyjádření finanční pozice a finanční výkonnosti jednotky, kdy účelem její realizace je předání informací jednak o finanční situaci a výkonnosti účetní jednotky, ale taktéž o peněžních tocích. Účetní závěrka má dále široký okruh uživatelů, kterým v ní uvedené informace pomáhají při rozhodování o ekonomických krocích. Hinke, Bárková (2010, s. 121) s realizací procesu účetní závěrky definují výčet několika činností. Dle autorů tento proces začíná zaúčtováním všech účetních případů běžného účetního období a jejich kontrolou, dále pokračuje kontrolou náležitostí všech účetních záznamů, poté kontrolou směrnic a vypracováním harmonogramu pro účetní závěrku, proces inventarizace apod.

Specifické znaky auditu účetní závěrky definují Šteker, Otrusínová (2013, s. 248) a zároveň souhlasí s definicí, že auditem účetní závěrky se rozumí její přezkoumání nezávislým (externím) odborníkem, tedy auditorem. Dle autorů je výstupem tohoto přezkoumání vyjádření názoru auditora o tom, zda-li účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz majetkové a finanční situace účetní jednotky k datu, k němuž byla sestavena. V podobném duchu charakterizuje účetní audit Pelikánová (2015, s. 109), kdy se na základě její definice jedná o přezkoumání účetních výkazů, vlastního účetního systému a účetních zápisů oprávněných auditorem tak, aby byl

schopen ohodnotit, jestli jsou předložené účetní výkazy pravdivé, věrné a rovněž v souladu s odpovídajícími předpisy.

Králíček, Molín (2014, s. 49) se s touto definicí ztotožňují a dodávají, že povinnost provést audit účetní závěrky může být stanovena buďto zákonem, nebo podobnou normou právní regulace. V rámci plnění tohoto pravidla provádí audit externí auditor, který není vlastníkem, ani zaměstnancem auditované společnosti. Komora auditorů České republiky (2016a) na svých webových stránkách definuje poslání a smysl auditu účetní závěrky jako vyjádření názoru nezávislé, kvalifikované osoby na věrohodnost účetní závěrky zveřejněné účetní jednotkou. Synek a kol. (2011, s. 423) rovněž zdůrazňuje požadavek na nezávislého auditora, a to nejen v rámci auditovaného podniku, ale i na státních orgánech a ostatních zájmových skupinách. Auditor by měl dále provádět audit výběrovým způsobem a podle zásady významnosti vykazovaných skutečností.

Podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna 2014 plní auditori a auditorské společnosti velmi významnou úlohu, a to zejména prostřednictvím pověření k provádění povinných auditů subjektů veřejného zájmu, za účelem posílení míry důvěry veřejnosti v roční a konsolidované účetní závěrky těchto subjektů. Hledisko veřejného zájmu znamená, že na kvalitu práce auditora spoléhá široká skupina osob a institucí. Kvalitní auditorská činnost je základem řádného fungování trhů, protože podporuje integritu a efektivitu účetních závěrek. Auditori či auditorské společnosti tímto plní i společenskou úlohu (Úřední věstník Evropské unie, 2014a).

Šteker, Otrusínová (2013, s. 248) charakterizují cíl auditu účetní závěrky jako „*zabezpečení věrohodnosti účetních informací těch společností, které povinně zveřejňují účetní závěrku a výroční zprávu.*“ Autoři zároveň dodávají, že názor auditora neznámá potvrzení správnosti účetnictví a účetní závěrky, neboť obvykle není v jeho silách, aby ověřil správnost všech účetních operací. Má nicméně schopnosti k odhalení určitých nesprávností. Jako další cíle a funkce auditu charakterizují Králíček, Molín (2014, s. 42) zvýšení věrohodnosti účetních informací podniku, který má povinnost zveřejňování účetních závěrek a výročních zpráv. Dále preventivní působení proti chybám a podvodům, ale rovněž tento účetní audit plní funkci poradenskou a výchovnou.

Louša (2014, s. 24) připomíná, že povinností účetních jednotek je vedení účetnictví tak, aby účetní závěrka vycházející z tohoto účetnictví věrně a poctivě poskytovala obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky. Autor dále dodává, že toto zobrazení je věrné tehdy, kdy jednotlivé položky účetní závěrky odpovídají skutečnému stavu zobrazenému v souladu s účetními metodami.

Odlisný názor k účelu auditu účetní závěrky poskytuje Jílek (2013, s. 84). Zdůrazňuje, že auditori by měli účetní závěrky potvrdit a proto manažeři společností vyhledávají primárně shovívavé auditory, kteří nebudou mít výhrady ke stavu účetnictví. Dle autora se v řadě zemí jedná zejména o auditorské společnosti tzv. Big4. Z tohoto důvodu pak roste jejich tržní pozice a zároveň klesá obliba přísných auditorů. V České republice mají například jen v rámci malého počtu jednotek ze sta auditori nějaké výhrady k účetním závěrkám. Mezi auditory tedy vítězí ti, kteří své klienty nekárají, ale více jim vychází vstříc, popřípadě poskytují i poradenství – kde, jak a co upravit. Podle autora se v dnešní době účetní závěrka provádí, až když jí auditor schválí, tedy nikoliv předtím. Autor zároveň dodává, že stále menší počet jednotek mění svého auditora a že jen několik procent společností obměňují auditora každý rok.

Jak popisuje Komora auditorů České republiky (2013, s. 8), tak výstupem auditu účetní závěrky je auditorská zpráva, která shrnuje výsledky práce auditora a výrok auditora konstatující fakta, ke kterým během auditu účetní závěrky dospěl. Ačkoliv auditorskou zprávu hradí společnost, která si audit objednala, není jejím příjemcem pouze její management. V nejširším pojetí to je veřejnost, která se díky auditorské zprávě může ujistit o správnosti účetní závěrky, aniž by k tomuto ověření musela mít nezbytné kvalifikační předpoklady. V dnešní době už jsou regulační pravidla a odborná praxe v mezinárodním prostředí na takové úrovni, že výsledky auditu jsou srozumitelné veškerým potenciálním příjemcům auditorské zprávy. Ta tedy neobsahuje všechny skutečnosti, které auditor při provádění auditu zjistil, ale pouze závěr, který provedený audit shrnuje. Mezinárodní auditorské standardy upravují typy těchto auditorských výroků a jejich formulace tak, aby nebyla možná jejich nejednoznačná interpretace a zároveň, aby byly stručné a jasné.

Jošt (2015) ve svém článku představuje klíčovou úlohu kontroly kvality auditorských služeb nezávislými orgány, jako nástroj pro zvýšení důvěry uživatelů účetních výkazů. Účetní výkazy, které jsou auditované, využívají zejména investoři na kapitálových trzích a další zájmové skupiny. Autor dále uvádí, že tyto skupiny musí mít jistotu, že jsou výkazy v souladu s příslušným rámcem účetnictví. Jak dále autor uvádí v příkladech, tak v minulosti došlo k několika situacím, kdy tomuto tak nebylo (tedy řada auditorských firem se podílela na krytí účetních a finančních skandálů).

3.2.1.2 Povinnost k auditu

Komora auditorů České republiky (2013) uvádí, že určité podnikatelské i nepodnikatelské subjekty mají povinnost ověření účetní závěrky auditorem, kdy tato povinnost vyplývá ze zákonných požadavků. Obecně tato povinnost platí pro akciové společnosti, družstevní záložny, dále pak pro některé subjekty spadající do kategorie: ostatní obchodní společnosti a družstva, zahraniční osoby, fyzické osoby – podnikatelé, zahraniční fyzické osoby – podnikatelé, ostatní subjekty, hlavní město Praha a městské části, obce, dobrovolné svazky obcí, obchodní společnosti a družstva. Audit účetní závěrky je rovněž povinností při ověřování splnění podmínek dotace soukromým školám, předškolním a školským zařízením (tento stav platil k 28. 4. 2013).

Zákon o auditorech a o změně některých zákonů č. 93/2009 Sb. definuje povinný audit jako: „ověření účetní závěrky nebo konsolidované účetní závěrky, zda podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví v souladu s právními předpisy a příslušným rámcem účetního výkaznictví, na jehož základě je účetní závěrka nebo konsolidovaná účetní závěrka sestavena, pokud takové ověření vyžaduje jiný právní předpis (Zakonyprolidi, 2016).“

Müllerová (2014) k tomuto dodává, že legislativní nařízení Evropské unie pamatuje na to, že povinnému auditu nemusí podléhat roční účetní závěrky malých podniků, protože mohou představovat velmi výraznou administrativní zátěž. Nicméně jednotlivé členské země mají možnost s ohledem na zvláštní podmínky a potřeby uživatelů účetních závěrek malých podniků jim povinnost auditu uložit.

Kadlec (2014) ve svém článku zahrnuje změny, které přinesla novela zákona o účetnictví od 1. 1. 2016. Jejich podoba se dotýká i zmíněné auditní povinnosti. Povinnost ověření účetní závěrky auditorem vzniká těmto účetním jednotkám:

- velké účetní jednotky kromě vybraných účetních jednotek nepatřících do kategorie veřejného zájmu (k rozvahovému dni překračuje alespoň dvě z kritérií – celková aktiva nad 500 000 000 Kč, čistý obrat nad 1 000 000 000 Kč, průměrný počet zaměstnanců během účetního období 250 a více),
- střední účetní jednotky (k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň dvě z kritérií – celková aktiva nad 500 000 000 Kč, čistý obrat nad 1 000 000 000 Kč, průměrný počet zaměstnanců během účetního období 250 a více),
- malé účetní jednotky (pokud jsou akciovými společnostmi, svěřenskými fondy a k rozvahovému dni účetního období dosáhly alespoň jednu hodnotu z celkových aktiv 40 000 000 Kč, ročního úhrnu čistého obratu 80 000 000 Kč a průměrného počtu zaměstnanců v průběhu účetního období 50),
- ostatní malé účetní jednotky (mimo akciové společnosti a svěřenské fondy v případě, že k rozvahovému dni dosáhly alespoň dvě hodnoty z hodnoty aktiv celkem 40 000 000 Kč, ročního úhrnu čistého obratu 80 000 000 Kč, průměrného počtu zaměstnanců v průběhu účetního období 50),
- účetní jednotky, kterým to stanovuje zvláštní právní předpis.

Jak vyplývá ze sdělení Ministerstva financí České republiky (2015), tak „*povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem budou mít za stejných podmínek všechny účetní jednotky bez ohledu na to, zda jde o podnikatelské nebo nepodnikatelské subjekty. Nově tak může povinnost vzniknout např. některým účetním jednotkám neziskového sektoru, které splní daná kritéria.*“

3.2.2 Neauditní poradenské služby ovlivněné reformou

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna 2014 v článku 5 stanovuje seznam služeb, které nesmí být poskytovány auditorem, pokud je zrovna tento auditor v rámci subjektu veřejného zájmu provádějící audit. Jedná se zejména o specifické služby daňového poradenství, specifické služby konzultační a poradenské, dále pak služby, které mohou ovlivnit rozhodování či řízení auditovaného subjektu nebo služby související s financováním auditovaného subjektu, strukturou jeho kapitálu, přidělováním investic či obecně investiční strategií auditovaného subjektu. Dále toto nařízení definuje, že tyto služby nesmí být spolu s auditem poskytovány jak samotnému subjektu veřejného zájmu, tak i jeho mateřskému podniku a podnikům, které ovládá, a to od začátku účetního období, které je předmětem auditu, až do jeho konce (tedy do vydání zprávy auditora), nebo v období, které bezprostředně této auditované době předchází (Úřední věstník Evropské unie, 2014b). Jak bylo zmíněno v podkapitole 3.1.3.4, služby nesouvisející se zakázanými službami jsou povoleny.

Celkový seznam zakázaných služeb je uveden v příloze 2.

Níže jsou z toho seznamu uvedeny a stručně charakterizovány služby, které jsou dle jedné z Big4 společností v ČR nejčastěji poskytovány spolu s auditem od společností poskytující auditní a poradenské služby (Big4 – ČR, 2016a).

3.2.2.1 Poskytování daňových služeb

Podle Schmitt & Schmitt (2010) si lze daňové služby představit jako daňové poradenství, které má podobu poskytování právní pomoci a finančně-ekonomického poradenství v rámci daní, odvodů, poplatků a jiných plateb, či v souvislosti s jevy, které s daněmi přímo souvisejí. Daňovými službami se klientům poskytuje administrativní, technická a finanční podpora pro jejich podnikatelskou činnost.

Králíček (2015, s. 34) popisuje, že poskytování daňových a auditorských služeb zároveň ohrožuje nezávislost auditorů. Auditor v podstatě kontroluje „sám sebe“, což není adekvátní a vhodné. Podle autora je řešením právě neposkytování daňových služeb a věnování se pouze auditním službám.

3.2.2.2 Účetnictví a sestavování účetních záznamů a účetních závěrek

Podle Hinke, Bárkové (2010, s. 121) je kvalitní příprava účetních záznamů a sestavení finančních výkazů klíčovou podmínkou pro efektivní realizaci auditu účetní závěrky. Podle autorů se účetními výkazy rozumí rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled cash-flow, přehled o změnách vlastního kapitálu, vytvoření přílohy k účetním výkazům a rovněž samozřejmě výroční zpráva.

Müllerová (2011) dodává, že auditor kvalifikovaně posuzuje věrný a poctivý obraz účetnictví na základě finančních výkazů a účetních operací. Auditor tedy musí ověřit, že došlo k využití zákonných pravidel a účetních zásad.

3.2.2.3 Služby mzdového účetnictví

Z webových stránek společnosti Mazars (2016a) vyplývá, že lze kromě auditních služeb využít i služby související se mzdovým poradenstvím. Jedná se například o měsíční zpracování mzdové agendy, výpočet odvodů na sociální a zdravotní pojištění, příprava podkladů pro účtování mezd, řešení správy plateb apod.

3.2.2.4 Navrhování a zavádění postupů vnitřní kontroly nebo řízení rizik, které se týkají přípravy nebo kontroly finančních informací či navrhování a zavádění technologických systémů pro finanční informace

Smejkal, Rais (2013, s. 145) popisují cíl vnitřní kontroly jako odhalení jakékoliv podstatné odchylky od cílů stanovených organizací v určitém čase. Dále pak jde o minimalizaci nepříjemných situací v podobě neočekávaného vývoje. Podle autorů je jedním z efektů vnitřní kontroly to, že pomáhá zaručit věrnost a spolehlivost finanční situace, z čehož vyplývá, že směřuje i do oblasti kontroly oběhu peněz a účtování apod.

Podle Kadeřábkové, Pekové (2012, s. 274) se vnitřní kontrola v oblasti účetnictví musí zaměřit na zaručení správnosti a úplnosti účetních zápisů, včasné vyhotovení účetních výkazů a odhalování chyb a nesouladů.

Řízení rizik popisují Černohorský, Teplý (2011, s. 152) jako nástroj řízení, který se využívá zejména ve finančních institucích, a který slouží pro dodržení požadované rizikové úrovně (jednotlivých transakcí, ale i celkové rozvahy).

Vávrová (2014, s. 79) upozorňuje na nutnost kontroly systému řízení rizik. V případě, že selžou kontrolní mechanismy, tak může dojít ke vzniku škod a finančních problémů.

3.2.2.5 Oceňovací služby, včetně ocenění souvisejících s pojistně-matematickými službami nebo se službami pomoci při soudních sporech

Máče (2012, s. 29) považuje oceňování v účetnictví za předpoklad účtování. Dle tohoto autora je oceňování specifickým způsobem pro měření účetních veličin, za které se považuje přiřazování čísel (hodnot) účtům, nebo účetním veličinám.

Podle Novotného (2016, s. 67) se musí k oceňování přistupovat velmi opatrně, aby došlo k eliminaci vzniku možných problémů v budoucnosti, tedy využívá se princip opatrnosti. Jeho smyslem je nenadhodnocovat aktiva, nepodhodnocovat závazky a vykazovat všechny známé ztráty, rizika a znehodnocení. I z těchto důvodů upozorňuje autor na nutnost regulace pravidel oceňování, a to zejména v souvislosti s finančním účetnictvím.

Oblast pojistně-matematických služeb zařazuje Vávrová (2014, s. 59) do oblasti možných způsobů, kterými lze řídit riziko. Pojistnou matematiku lze využít jako nástroj pro kalkulaci pojistného či modifikaci způsobů pojištění.

3.2.2.6 Právní služby

Podle Úředního věstníku Evropské unie (2014b) se těmito službami rozumí zejména „*všeobecné právní poradenství, jednání jménem auditovaného subjektu, nebo advokátní zastupování při řešení soudních sporů.*“

3.2.2.7 Služby související s funkcí vnitřního auditu auditovaného subjektu

Váchal, Vochozka a kol. (2013, s. 622) upozorňují na základní charakteristiku interního auditu, tedy, že se více soustředí na procesy ve vnitřním prostředí organizace a jeho výsledky se využívají pro interní potřebu podniku. Podle autorů je interní audit specifické a hloubkové prověření jednotlivých činností podniku. Vlastníkům a manažerům předává důležité poznatky a informace pro efektivní řízení podniku.

Podle Smejkal, Raise (2013, s. 149) je smyslem existence interních auditorů redukce ztrát z nežádoucích situací (typu podvodů, účetních omylů, neefektivních operací). Interní auditoři zmenšují riziko vzniku těchto ztrát tím, že eliminují možnost vzniku takových situací. Jak autoři dále uvádějí, tak kromě monitoringu rizikových oblastí podniku se interní audit soustředí i na posouzení činnosti manažerů ve smyslu vhodnosti, kvality, flexibility a uplatnitelnosti jejich práce.

3.3 Typy společností ovlivněné auditní reformou

Tato kapitola popisuje společnosti, které jsou ponejvíce ovlivněné auditní reformou z hlediska odběratelů. Jedná se zvláště o tzv. subjekty veřejného zájmu a jejich auditory.

3.3.1 Subjekty veřejného zájmu

Černý, Roubíčková (2014) charakterizují situaci, která vedla k tomu, že se Evropská unie rozhodla pozměnit platnou legislativu a vytvořit Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 537/2014 a Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2014/56/EU. Důvodem byla rostoucí úloha subjektů veřejného zájmu, kdy se prokázalo, že existuje legislativní mezera a těmto subjektům byl v legislativě věnován nedostatečný zájem. Cílem novelizace je posílení

důvěryhodnosti auditu (včetně auditorských společností a statutárních auditorů), zdůraznění úlohy profesní etiky, ale i komunikování významu mezinárodních auditorských standardů, kvality a zpracování auditorských zpráv.

Pilátová (2015, s. 19) shrnuje požadavky platné legislativy na to, aby mohl být subjekt označen za subjekt veřejného zájmu. Podle tohoto shrnutí se jedná o účetní jednotku se sídlem v České republice, která je:

- obchodní společností a eminentem cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu,
- bankou řídicí se zákonem upravujícím činnost bank, popř. spořitelním nebo úvěrním družstvem řídicím se zákony upravujícími činnost spořitelních a úvěrních družstev,
- pojišťovnou nebo zajišťovnou řídicí se činností pojišťoven a zajišťoven,
- penzijní společností podnikající podle zákona upravujícího důchodové spoření nebo doplňkové penzijní spoření,
- zdravotní pojišťovnou.

3.3.2 Auditori subjektů veřejného zájmu

Králíček (2015, s. 84) představuje požadavky na nezávislost auditorů, které vyplývají z legislativy. Z požadavků vyplývá, že každý auditor musí jednou ročně písemně potvrdit svoji nezávislost výboru pro audit, dále pak sdělit výboru pro audit, jestli prováděl doplňkové služby tomuto subjektu a případně projednat ohrožení svojí nezávislosti a opatření použité k jejich zmírnění. Tento autor dále definuje, že pokud nemá subjekt veřejného zájmu zřízen výbor pro audit, tak má auditor povinnosti vůči kontrolnímu orgánu tohoto subjektu. V právních předpisech lze také najít pravidlo, podle kterého musí být klíčový auditorský partner daného subjektu (nese odpovědnost za realizaci auditorské zakázky) vystřídán a opětovně může začít tuto činnost provádět až po uplynutí několika let a také platí, že klíčový auditorský partner nesmí v auditovaném subjektu veřejného zájmu přijmout řídicí funkci před uplynutím 2 let poté, co zde provedl povinný audit (nebo přestal pracovat, popř. byl odvolán nebo odstoupil jako statutární auditor z realizace auditorské zakázky).

I v Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna se píše, že Evropská komise vydala v roce 2010 Zelenou knihu: Politika v oblasti auditu: poučení z krize, aby spustila širokou veřejnou diskusi o nutnosti reformy finančního trhu a auditorských služeb. Z diskuze vyplynulo, že existuje prostor pro zlepšení oblasti provádění povinných auditů ročních a konsolidovaných účetních závěrek subjektů veřejného zájmu (Evropská unie, 2014).

3.3.3 Modelové příklady

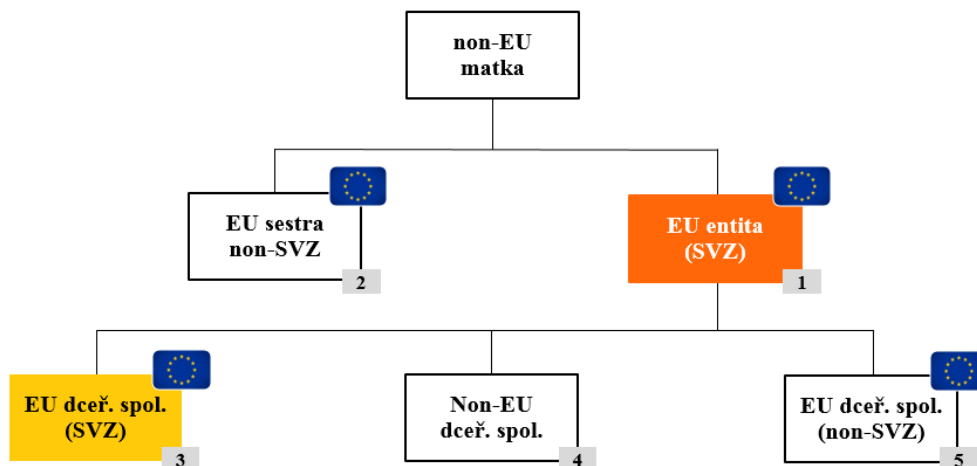
Strategický dokument globálního vedení jedné z Big4 poradenských společností se zabývá názornými variantami, do jaké míry bude mít tato nová EU regulace vliv na poskytování auditorských a poradenských služeb, je-li subjekt veřejného zájmu v jiné zemi EU (Big4 – Global, 2015a).

K povinné rotaci auditora tento dokument uvádí, že každá entita spadající do kategorie subjektu veřejného zájmu (SVZ) v zemích EU musí povinně rotovat svého auditora na základě předem definovaného období. Požadavek na změnu auditora však platí na tuto samotnou entitu, nikoliv na vlastnickou společnost (matku), nebo dceřinou společnost (dceru), je-li její sídlo v jiné zemi. To znamená, že pokud je subjekt veřejného zájmu jako matka například v Rakousku a ovládá

dceru (rovněž SVZ) v České republice, platí tato EU regulace na každou entitu separátně, tedy povinnost rotace auditora může být v Rakousku v jiném roce, než v České republice (z hlediska toho, od kterého roku je v těchto zemích daná auditorská společnost jejich auditorem). Dále se tento dokument zabývá poskytováním typů služeb, které jsou spolu s auditem zakázané. Navazuje na fakt, že tato regulace omezí statutárním auditorům poskytování širokého spektra služeb všem entitám, vyskytující se v rámci subjektů veřejného zájmu v Evropské unii. Dokument dále zmiňuje, že i když jsou tyto neauditní služby poskytovány dceří SVZ, jejíž sídlo je mimo EU a je tím pádem auditována auditorem z dané země mimo EU, je poskytování zakázaných služeb tímto auditorem spolu s auditem obecně považováno za hrozbu. Proto restrikce některých služeb může platit vždy. Jelikož se tedy tato legislativa vztahuje pouze na země Evropské unie, je potřeba, aby takovéto společnosti působící mimo EU, tuto legislativu zohlednily ve svých interních směrnicích. Konkrétní případy těchto situací jsou poté v kompetenci výborů pro audit v rámci dané společnosti, případně jejich kontrolních orgánů.

Další globální dokument Big4 poradenské společnosti se zabývá detailnějším pohledem na případy, kdy může být subjekt veřejného zájmu v rámci jedné společnosti na různých místech v její hierarchii a v různých zemích, ať již v EU, nebo mimo EU, avšak spadající pod matku, která má sídlo mimo EU. Tyto případy znázorňuje v následujícím schématu (Big4 – Global, 2015b).

Obr 1: Pravidla rotace auditora a regulace neauditních služeb

Zdroj: Big4 – Global (2015b), vlastní zpracování

Schéma uvedené výše v obr. 1 znázorňuje strukturu společnosti zkoumané entity; zkoumaná entita je označena oranžovou barvou. Jedná se o modelovou variantu struktury společnosti, toto schéma tedy může být dále modifikováno v závislosti na skutečné struktuře, kde budou dosazeny příslušná pravidla.

Dle evropské směrnice a nařízení v uvedeném schématu obecně platí, že pro SVZ (označeny oranžovou a žlutou barvou) platí jak povinnost rotace auditora, tak příslušná omezení jejich auditora v poskytování neauditních poradenských služeb. Na EU dceřinou společnost (5), která není SVZ, povinná rotace neplatí, ale v důsledku přímé linie ve vztahu k SVZ se na jejího auditora budou vztahovat omezení v poskytování neauditních služeb (v případě, pokud je auditor stejný jako u společnosti, která jí ovládá; v tomto případě zkoumaná entita 1). Na auditora EU sestry zkoumané entity (2) se žádná omezení vztahovat nebudou, neboť se nejedná o SVZ a její ovládaná společnost (non-EU matka) neleží v EU, takže žádné z evropských nařízení zde platit nebudou. U dceřiné společnosti zkoumané entity 4 mohou platit omezení,

i když leží mimo EU. Jedná se totiž o případ přímé linie ve vztahu k SVZ a tudíž by poskytování některých neauditních služeb auditorem mohlo být považováno za riziko hrozby. (Big4 – Global, 2015b).

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část této práce se zabývá srovnáním původních a novelizovaných zákonů o účetnictví a o auditorech. Dále jsou představeny konkrétní dopady této nové evropské směrnice na poskytovatele auditních a poradenských služeb, a to zejména z hlediska povinné rotace auditora a poskytování neauditních poradenských služeb. Poté jsou tyto dopady zmapovány v rámci odběratelů těchto služeb, a to především nově stanoveným povinnostmi jejich výborům pro audit. V předposlední části jsou pak znázorněny dopady na příklady konkrétních společností a poslední část se poté věnuje zhodnocením a uvedením doporučení.

4.1 Srovnání původních a novelizovaných zákonů

Tato kapitola se blíže zabývá komparací původních a novelizovaných zákonů. Předmětem jejího zájmu je identifikovat základní rozdíly.

4.1.1 Změny v oblasti účetnictví

Štarmanová (2015) se ve svém článku zabývá posouzením dopadu novely zákona o účetnictví na menší podniky. Podle této autorky se novela nijak nedotkne většiny fyzických osob – podnikatelů. Největší počet změn se dotkne práce auditorů, a to zejména z toho důvodu, že budou muset reflektovat nové náležitosti účetní závěrky.

Bartůšková (2016) shrnuje klíčovou změnu novely zákona o účetnictví, a sice vznik nových podmínek pro povinné ověřování účetní závěrky auditorem, ale také si všímá změn v podobě povinnosti vedení výkazů účetní závěrky, vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu či vedení rozvahy a výkazu zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu. Autorka zároveň upozorňuje, že se novými pravidly musí řídit subjekty, kterým nové účetní období počíná od 1. 1. 2016. Nová pravidla podle nové kategorizace účetních jednotek jsou následující:

- velké účetní jednotky: musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem (pokud nejsou subjektem veřejného zájmu), mají povinnost vést přehled o cash-flow a přehled o změnách vlastního kapitálu, uveřejnit výroční zprávu, výkaz zisku a ztráty, rozvahu, přílohu k účetní závěrce. Naopak nevedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu a rozvahu či výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu,
- střední účetní jednotky: mají vždy povinnost ověřit účetní závěrku auditorem, musí vést přehled o cash-flow a změnách vlastního kapitálu, uveřejnit výroční zprávu, výkaz zisku a ztráty, rozvahu, přílohu k účetní závěrce. Stejně jako předchozí kategorie, tak nemohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, rozvahu, či výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu.
- malé účetní jednotky (a. s. nebo svěřenské fondy): mají povinnost mít ověřenou účetní závěrku auditorem při dosažení jednoho kritéria (viz výše – Kadlec, 2014), musí publikovat výroční zprávu (pokud mají povinnost auditu), uveřejňovat výkaz zisku a ztráty, rozvahu, přílohu k účetní závěrce, dále pak mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (pokud nemají povinnost k auditu a jsou účetní jednotkou podle paragrafu Zákona o účetnictví č. 9 odst. 4, dále pak mohou vést rozvahu a výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu v případě, že nemají povinnost auditu,
- malé účetní jednotky (ostatní) – povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem jim vzniká při dosažení dvou kritérií (viz Kadlec, 2014), jinak platí stejná pravidla jako u malých účetních jednotek (a. s. nebo svěřenských fondů),

- mikro účetní jednotky: nemají povinnost mít ověřenou závěrku auditorem, musí vést a zveřejnit výkaz zisku a ztráty, rozvahu, přílohu k účetní závěrce. Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mohou vést v případě, že jsou účetní jednotkou podle paragrafu 9 odst. 4 Zákona o účetnictví. Mohou vést rozvahu a výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu.

Autorka dále představuje seznam mikro účetních jednotek, které nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Jedná se o „*spolek, odborovou organizaci, organizaci zaměstnavatelů, církví a náboženskou společnost, honební společenství, obecně prospěšnou společnost, nadační fond, ústav, společenství vlastníků jednotek, bytové a sociální družstvo.*“

Sikora (2015a) považuje novelu zákona o účetnictví za největší změny v této oblasti za několik posledních let, takže za velmi podstatnou. V jeho článku lze získat přehled o klíčových změnách a novinkách, které přinesla nová legislativní úprava. Tento souhrn obsahuje následující změny:

- kategorizace účetních jednotek (blíže představena v předchozím textu práce),
- opětovné zavedení možnosti vedení jednoduchého účetnictví: pro velmi malé účetní jednotky, které nebyly primárně založené za účelem zisku,
- doplnění definice a použití reálné hodnoty: zcela jednoznačně nebudou moci mikro účetní jednotky oceňovat složky majetků a závazků reálnou hodnotou,
- omezení vyplácení dividend: pokud účetní jednotka vykazuje výsledky vlastního výzkumu a vývoje v rozvaze, tak je omezena ve vyplácení dividend, protože v rozvaze musí zůstat část nerozděleného zisku do výše zůstatkové hodnoty neodepsaných výsledků vlastního výzkumu a vývoje,
- upravení formulace událostí po rozvahovém dni: jedná se o zpřesnění událostí, o kterých účetní jednotka získala informace mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky,
- účel účetní závěrky: charakteristika účelu účetní závěrky by měla přispět ke správné volbě účetních metod a postupů. Účelem účetní závěrky je poskytování informací pro ekonomická rozhodování externích uživatelů.
- definice subjektu veřejného zájmu: tato definice byla přesunuta do zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, do zákona a účetnictví,
- doplnění definice rezerv: definice byla doplněna o rezervy jako závazcích, kdy je možné tvorbu rezerv využít za účelem pokrytí závazků, ale i ke krytí nákladů,
- zavedení kategorie konsolidačních skupin: nově vznikla kategorie konsolidačních skupin, tedy malá konsolidační skupina,
- zprávy o platbách vládám: zprávy sestavují velké účetní jednotky a subjekty veřejného zájmu za účelem větší transparentnosti odváděných plateb vládám. Zde se má jednat o účetní jednotky, které působí v těžebním průmyslu nebo v odvětví těžby dřeva v původních lesích.

K znovuzavedení možnosti účtování v jednoduchém účetnictví dodává Kučerová (2015), že důvodem pro tento krok, byla zvýšená společenská poptávka po možnosti takového typu vedení účetnictví, protože vedení účetnictví bylo příliš nákladné (finančně, administrativně i časově) pro velmi malé účetní jednotky, které nebyly primárně založené za účelem podnikání (vykonávající společensky prospěšnou činnost). Možnost vedení jednoduchého účetnictví platí pouze u subjektů typu spolků, odborových organizací, organizací zaměstnavatelů, církví a honebních společenství při ročních příjmech do 3 mil. Kč a majetku v hodnotě do 1,5 mil. Kč. Zároveň se nesmí jednat o plátce daně z přidané hodnoty.

4.1.2 Změny v oblasti vedení auditů

Podle Komory auditorů České republiky (2016a) se i nadále auditorskou činností rozumí realizace povinného auditu, přezkoumání hospodaření podle jiného právního předpisu (pokud přezkoumání neprovádí auditor), ověření účetních záznamů, ověření jiných ekonomických informací auditorem nebo provedení dalších činností auditorem, popř. jiné ověřování účetní závěrky, jiných účetních záznamů nebo jejich částí auditorem.

Müllerová (2009) ve svém článku definuje důvod, který vedl k tomu, že Evropská unie upravila pravidla o povinných auditech a konsolidovaných účetních závěrkách v roce 2006. V této době se projevoval nedostatek vhodné infrastruktury auditu (například pravidla veřejného dohledu, disciplinárního systému, pravidel zajištění kvality), ale i konkrétních pravidel souvisejících s potřebou regulační spolupráce členských států a třetích zemí. Na základě tohoto vznikla nová Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES. Jak uvádí autorka, tak tato směrnice pak vyústila ve vznik nového zákona o auditu, který přinesl výrazné změny. Například byl zaveden dočasný nebo trvalý zákaz výkonu auditorské činnosti, dále pak se stalo novou podmínkou pro vydání auditorského oprávnění složení auditorské zkoušky, ale také fyzické osoby, které jsou oprávněné k provádění povinného auditu v jiném členském státě nebo Švýcarské konfederaci, mohou provádět auditorskou činnost i na území České republiky (po složení rozdílové zkoušky).

Další změnou je zavedení povinnosti Komory auditorů České republiky k tomu, aby vedla seznam statutárních auditorských společností a registrovaných auditorů a auditorských osob ze třetích zemí.

Autorka definuje i další změny, které nová legislativa přinesla. Nově se objevilo ustanovení zákona o tom, jakým způsobem účetní jednotka s povinností auditu účetní závěrky, vybírá svého auditora. Tuto odpovědnost nese nejvyšší orgán účetní jednotky (popř. dozorčí orgán). K dalším povinnostem auditorů podle zákonné úpravy patří důvody a způsoby vypovězení smluvního vztahu, povinnost postupovat v souladu s mezinárodními auditorskými standardy, možnosti výroku auditora, povinnost pojištění auditora za škodu.

Další změnou oproti předchozí legislativní úpravě je dle autorky oblast kontroly kvality realizace auditorské činnosti podle mezinárodního auditorského standardu ISQC1. Zcela nová je část zákona o veřejném dohledu a spolupráci s orgány dohledu v ostatních členských státech. Nově byla zřízena Rada pro veřejný dohled nad auditem, která pečuje o ochranu subjektů veřejného zájmu.

4.1.3 Upravená kritéria pro subjekty veřejného zájmu

V teoretické části práce jsou v kapitole 3.3 uvedeny kategorie společností, které jsou nově považovány jako subjekty veřejného zájmu (SVZ). K tomu Nevěřilová (2016) dodává, že novelizovaný zákon o účetnictví platný od 1.1.2016 jejich definici zásadně zužuje a že tato definice byla vypuštěna ze zákona o auditorech a přesunuta právě do tohoto zákona o účetnictví.

Autorka upozorňuje na skutečnost, že z definice SVZ byli např. vyloučeni obchodníci s cennými papíry a dále investiční společnosti a fondy. Společnosti, které podle nového legislativního znění nejsou SVZ, nemají povinnost zřizovat výbor pro audit a s tím související povinnost jmenování nezávislých a odborně způsobilých členů výboru pro audit. Naopak společnosti, které jsou nově, nebo nadále SVZ, nově vzniká povinnost k rozvahovému dni sestavovat zprávu o platbách orgánu správy členského státu EU nebo třetí země.

Interní dokument "Public Interest Entities in EU" (Big4 – Global, 2015d) uvádí, že na území EU se v současnosti nachází zhruba 30 tis. společností, které splňují podmínky definice SVZ s tím, že nové evropské nařízení se vztahuje bez rozdílu na všechny z nich, bez ohledu na jejich velikost.

Müllerová (2009) ve svém článku popisuje změny, které přinesla již předešlá novela zákona o auditorech v roce 2009 a které se dotýkají subjektů veřejného zájmu. V legislativní úpravě bylo zavedeno zvláštní ustanovení pro povinný audit subjektů veřejného zájmu, které v předchozí legislativní úpravě úplně chybělo. Podle této úpravy musí auditor (provádějící povinný audit subjektu veřejného zájmu) zveřejnit do tří měsíců po skončení účetního období výroční zprávu o průhlednosti, která obsahuje zákonem předepsané informace. Podle shrnutí autorky pak každý subjekt veřejného zájmu musel nově zřídit výbor pro audit, který byl zároveň orgánem tohoto subjektu (pokud toto neučiní, tak povinnosti výboru pro audit přebírá dozorčí orgán). Mezi auditorem a výborem pro audit pak má fungovat obousměrná komunikace za účelem předávání zpráv o významných skutečnostech z povinného auditu – zvláště o nedostacích ve vnitřní kontrole.

Podle Kislingerové a kol. (2011, s. 201) by měl mít výbor pro audit minimálně tři členy a minimálně jeden ze členů nesmí být závislý na auditované osobě a mít alespoň tříleté zkušenosti v oblasti účetnictví nebo povinného auditu.

Josková a kol. (2014, s. 175) charakterizuje povinnosti a činnosti výboru pro audit jako sledování postupu účetní závěrky, hodnocení efektivnosti vnitřní kontroly společnosti, vnitřního auditu a případně systémů řízení rizik, dále pak sledování procesu povinného auditu účetní závěrky, posouzení nezávislosti statutárního auditora a auditorské společnosti, a také poskytování doplňkových služeb auditované osobě. Podle autorky je další činností doporučení auditora.

Kislingerová a kol. (2011, s. 201) k tomuto dodává, že výbor pro audit nesmí suplovat odpovědnost členů statutárních či dozorčích orgánů.

Synek a kol. (2011, s. 428) rozebírá úkoly výboru pro audit konkrétnějším způsobem. Autor popisuje základní úkoly jako kontrolu interní i externí auditorské činnosti, schvalování ročního plánu interního auditu, zkoumání doporučení auditorů, plnění úlohy arbitra při nesrovnalostech, informování o plnění dohodnutých lhůt, schvalování zpráv o činnosti či rozhodování o odměnách externích auditorů.

Jak uvádí Černý, Roubíčková (2014), tak v Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 537/2014 se pozornost věnuje zejména:

- oblast působnosti a definice, provádění auditu subjektů veřejného zájmu,
- jmenování statutárních auditorů a auditorských společností subjekty veřejného zájmu,
- dohledem nad činností statutárních auditorů nebo auditorských společností provádějících povinný audit subjektů veřejného zájmu,
- zajištění kvality, sledování trhu a transparentnost příslušných orgánů,
- oblast spolupráce mezi příslušnými orgány a vztahy s orgány evropského dohledu,
- spolupráce v oblasti přezkumů zajištění kvality a vyšetřování nebo kontrol kvality na místě, kolegia příslušných orgánů, přenesení úkolů apod.

4.1.4 Úpravy reformy jednotlivými státy EU

Interní dokument APS (Big4 – Global, 2014a) shrnuje variabilitu úprav této evropské reformy do právních rámců jednotlivých členských států s tím, že do 16. června 2016 musí být příslušná pravidla jednotlivými státy EU schválena. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1.3, tak pokud do tohoto dne schválena nebudou, začnou v daných státech EU platit pravidla vycházející z evropské směrnice a nařízení. Záleží na každém státu, do jaké míry využije možnosti jejich zpřísnění pravidel, jejich zmírnění, nebo je nechají zachovány ve stejném znění. Tyto možné úpravy shrnuje do následujících bodů (Big4 – Global, 2014a):

- Co se týče poskytování zakázaných neauditních služeb, je na každém státu, jestli zavede určité daňové a oceňovací služby do seznamu povolených služeb. Tímto by tyto dva typy služby mohly být poskytovány spolu s auditem. Dále uvádí, že každý stát může přidat i další služby jako zakázané.
- Co se týče definice SVZ, můžou jednotlivé státy rozšířit jejich definici, aby zahrnovala i kterýkoliv jiný subjekt, např. podle velikosti, povahy, nebo jeho činnosti.
- V rámci doby povinné rotace auditora umožňuje evropská direktiva jednotlivým členským státům zpřísnit toto opatření na méně než deset let, zároveň je však možno auditorské kontrakty prodloužit o dalších deset let na celkových dvacet let (nebo dvacet čtyři let v případě sdílených auditů).
- Z hlediska poskytování povolených neauditních služeb můžou jednotlivé státy přijmout přísnější limit, než stanovených 70 % z výše ceny za auditní služby. Zároveň mohou být stanoveny přísnější pravidla a podmínky, za jakých mohou být tyto povolené neauditní služby auditorem poskytovány.
- Jednotlivé státy mohou dále stanovit další podmínky, co se týče obsahu auditorské zprávy. Dále mohou stanovit dodatečné požadavky týkající se obsahu zprávy určené výboru pro audit a zároveň mohou členské státy stanovit povinnost, že zprávy pro výbor pro audit nebudou poskytnuty třetím stranám.

Jak již bylo v předchozím textu zmíněno, V případě ČR se stanovený termín pro implementaci těchto změn, tedy 16. června 2016, dodržet nestihne. Z toho důvodu zde dne 17. června 2016 začnou platit příslušná pravidla plynoucí ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/56/EU a Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014, a to v nezměněné podobě. Tato práce tedy vychází z těchto příslušných pravidel. Zůstává otázkou, kdy bude tato reforma českým parlamentem reflektována do českých právních rámců (Big4 – ČR, 2016b).

4.2 Vliv reformy na auditní a poradenské služby z pohledu dodavatele

Tato evropská reforma mimořádným způsobem ovlivní samotné poskytovatele auditních a poradenských služeb. V této kapitole tedy budou představeny specifika auditorského trhu v ČR spolu s příklady společností poskytující tyto služby, dále budou shrnuty různé případy z hlediska doby povinné rotace auditora a poskytování neauditních služeb a rovněž představeny prodejní strategie vybraného poskytovatele těchto služeb.

4.2.1 Specifika auditorského trhu v České republice

V předchozím textu bylo konstatováno, že se Evropská unie snaží reformou trhu auditorských služeb zvýšit transparentnost a přehlednost tohoto odvětví. Hrdličková (2014) představuje výstupy z odborné diskuze, která se zaměřila i na posouzení situace na tuzemském trhu auditorů. Podle účastníků diskuze jsou tuzemští auditoři kontrolováni efektivně a trh zde

rozhodně nemá takové problémy jako v zahraničí. Podle dalších zjištění má tuzemský trh podobnou strukturu jako další ve zbytku Evropy a vyspělých zemích světa, kdy až 75 % trhu ovládají společnost tzv. Big4 (tj. EY, KPMG, PwC, Deloitte). Roční objem trhu dosahuje cca 4 miliard korun českých.

Dle Komory auditorů České republiky (2016c) působí v ČR v roce 2016 celkem 1 644 auditorských subjektů.

Rada pro veřejný dohled nad auditem (2015) ve své výroční zprávě představuje nejčastější nedostatky v kvalitě práce auditorů, které se této instituci podařilo identifikovat. Jde o následující:

- nedostatečná definice obsahu a rozsahu poskytovaných auditorských služeb: nedostatečná dokumentace a poznání klienta ve smyslu jeho účetního systému a vnitřního kontrolního systému, nedostatečná dokumentace posouzení rizik,
- nedostatky při realizaci auditu: naplánované a provedené postupy nepokrývají tvrzení ohledně transakcí a zůstatků účtu, úplnosti, zaúčtování do správného období apod.,
- chybějící návaznost na účetní závěrku v souvislosti s ověřovanou výroční zprávou či zprávou o vztazích mezi propojenými osobami.

Je otázkou, jak nová legislativa Evropské unie zmírní výskyt těchto nedostatků.

4.2.2 Příklady společností poskytující auditní a neauditní poradenské služby v ČR

Níže jsou představeny příklady společností, které v České republice poskytují auditní a poradenské služby. První čtyři jmenované, tedy KPMG, EY, Deloitte a PwC patří do kategorie Big4 společností. Dále jsou představeny dva příklady “non-Big4” společností.

4.2.2.1 KPMG

Podle webových stránek společnosti KPMG (2016) mají její zákazníci možnost využití nezávislých auditních služeb. Přínosem pro zákazníky této služby je zvýšení spolehlivosti informací, které podniky připravují pro potřeby investorů, věřitelů a dalších zájmových skupin. Vysokou úroveň kvality služeb KPMG udržuje neustálými inovacemi a rozvojem. Z dalších údajů na webových stránkách vyplývá, že jejich auditních služeb využívá více než 20 % podniků z žebříčku CZECH TOP 100, dále pak většina největších privátních finančních skupin (podnikajících na území České a Slovenské republiky), ale i rodinné podniky či neziskové organizace.

Z rozhovoru se zakládajícím partnerem společnosti KPMG Česká republika (Janem Žůrkem) vyplývá, že v segmentu auditu byla společnost velmi výkonná, ale v roce 2015 začaly tržby za audit stagnovat. V hospodářském roce od září 2014 do září 2015 utřžila společnost 1,5 mld. korun českých. Podniku průběžně roste počet zakázek, ale ceny služeb jsou stále na nižší úrovni. Meziroční růst (v letech 2013 a 2014) dosáhl 2,5% tempa. V dřívější době generoval audit tržby ve výši 60 %. Zatímco dnes se jedná o 45 %. Důvodem jsou stále přísnější legislativní požadavky na odvětví. V souvislosti s novou legislativou zakládající člen KPMG očekává, že může dojít k oddělení poradenství a auditu v rámci společnosti (Hrdličková, Mikulka, 2015).

4.2.2.2 EY

EY je další z organizací, která poskytuje auditorské služby a působí v globálním prostředí. Podle webových stránek společnosti poskytované auditorské služby plně respektují konkrétní specifika a potřeby klientů. Využitím služeb získá podnik vysoce kvalitní audit, který posílí jeho důvěryhodnost napříč zájmovými skupinami. V tomto je přínosem pro klienta globální působení společnosti, protože zaměstnává více než 70 000 auditorů po celém světě, takže může klientům předat maximum znalostí a zkušeností (EY, 2016).

4.2.2.3 Deloitte

Podle webových stránek společnosti Deloitte (2016) využívá při poskytování auditorských služeb celou řadu moderních technologií, aby zajistila bezchybnost svých služeb a udržela vysoký standard kvality. Cílem auditorských služeb je poskytnutí odborného poradenství, auditu kontrol a účetních systémů. Kvalita služeb je podpořena znalostí provozní činnosti, sektoru působnosti a klíčových problémů klientů. Podporou při plnění těchto cílů je organizační skupina zaměstnanců s vysokou odborností a ze zkušeností z různých průmyslových odvětví.

4.2.2.4 PwC

Organizace PwC (2016) na svých webových stránkách uvádí, že zaměstnává pouze auditory s mimořádnými zkušenostmi a znalostmi ve svém oboru. Jejím cílem při poskytování služeb je usilování o to, aby bylo překročeno očekávání svých klientů, a také aby audit přispěl k navýšení efektivity výkonu auditované organizace. Klíčem k dosažení tohoto cíle je úzký kontakt s klientem v průběhu auditorské zakázky. V oblasti auditu PwC nabízí služby typu auditu či prověrky podle auditorských směrnic Komory auditorů České republiky, audit či prověrku podle Mezinárodních standardů auditu, audit či prověrku podle ostatních standardů auditu apod. (PwC, 2016a).

Jan Musil, který pracuje na pozici ředitele auditorských služeb PwC k přínosům auditorských služeb říká, že v současné tuzemské ekonomice se podniky neustále rozvíjí a rostou, ale pro svůj růst potřebují věrohodné finanční výsledky, kterými prokáží důvěryhodnost vůči obchodním partnerům, poskytovatelům kapitálu, státním institucím a veřejnosti. Tuto podmínku jim pomůže PwC splnit. Podle Jana Musila při plnění tohoto úkolu PwC věnuje velkou pozornost využití a rozvíjení špičkových technologií pro analýzu a prezentaci dat, takže nabízí nadstandartní kvalitu služeb (PwC, 2016b).

Z dalších podnikatelských subjektů, které poskytují auditorské a poradenské služby, lze zmínit například organizaci Mazars a BDO.

4.2.2.5 Mazars

Podle webové prezentace Mazars (2016b) patří tato společnost mezi sedm největších auditorských společností v České republice, kdy jejich služeb využívá více než 300 klientů. Těmto Mazars poskytuje služby, které v konečném důsledku posilují jejich důvěryhodnost a reputaci. Audit účetní závěrky je prováděn zaměstnanci s potřebnými zkušenostmi a profesionálním přístupem.

4.2.2.6 BDO

Podle internetové prezentace BDO přistupuje k poskytování auditorských služeb rozsáhle a komplexně podle metodologie, která je v souladu s mezinárodními auditorskými standardy a profesními předpisy. Audit účetních závěrek realizují zaměstnanci s dlouholetou praxí a samozřejmě i vysokou odborností. Metodologie auditu účetních závěrek se primárně soustředí na identifikaci slabin a neefektivnosti ve vnitřním kontrolním systému, identifikaci rizik podvodů a případně jiná obchodní rizika (BDO, 2016).

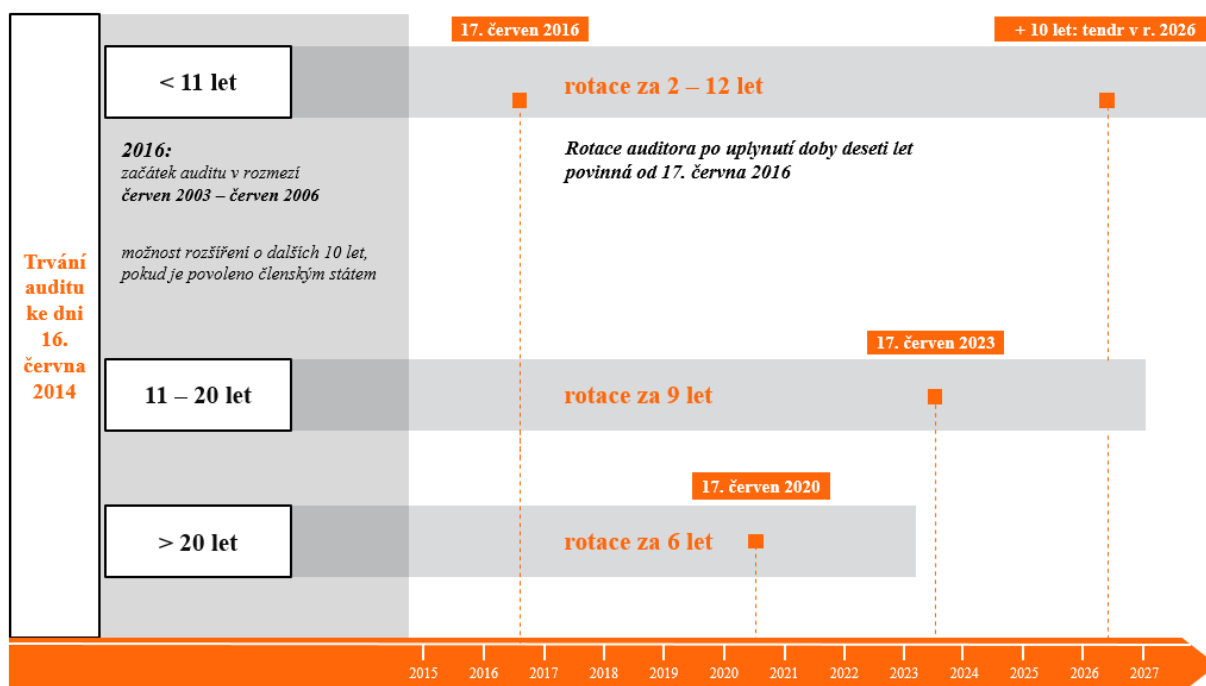
4.2.3 Povinná rotace auditora

Jelikož v době psaní této práce (březen 2016) zatím není schválena novela zákona o auditorech, jež by na tuto evropskou regulaci aplikovala česká specifika a mohla rovněž uplatnit zmírňující výjimku o prodloužení auditního kontraktu ze stanovených deseti let o dalších deset let, předpokládá se, že dne 17. června 2016 začne v ČR (stejně jako v ostatních zemích, kde tato novela zatím nebyla přijata) platit evropské nařízení (viz. kapitola 3.1.3).

Strategický dokument globálního vedení jedné z Big4 poradenských společností (Big4 – Global, 2015a) na základě nařízení uvedených v této evropské direktivě týkající se povinné rotace auditora uvádí časovou osu, kde jsou uvedeny různé případy v závislosti na délce auditních kontraktů.

Tato časová osa je znázorněna na následujícím obrázku.

Obr 2: Povinná rotace auditora

Zdroj: Big4 – Global (2015a), vlastní zpracování

V této časové ose v rámci obr. 2 lze vidět případy, kdy je nutno uskutečnit povinnou rotaci auditora, v závislosti na faktu, jak dlouho jeden auditor u subjektu veřejného zájmu (SVZ) působí. Zde je nutné podotknout, že ačkoliv tato reforma nabude své legislativní platnosti dne 17. června 2016, tak její účinnost byla zahájena dne 16. dubna 2014. Jinými slovy to znamená,

že ke dni 16. dubna 2014 byla Evropskou komisí stanovena pravidla, která začnou platit 17. června 2016 (Big4 – Global, 2015a).

Jsou zde patrné tři různé případy SVZ, které byly stanoveny Evropskou komisí, v rámci délky trvání existujících auditních zakázek k datu 16. června 2014. Zakázky, které k tomuto dni trvají jedenáct a méně let, musí být rotovány po deseti letech v mezidobí od 17. června 2016 (od kdy je stanovena účinnost příslušné směrnice a nařízení) do 17. června 2026, tedy za dva až dvanáct let od 16. června 2014, kdy byla tato podmínka stanovena. Podmínka na povinnou rotaci do roku 2016 je zmírněna upřesněním, že začátkem auditu se rozumí období mezi roky 2003 – 2006. Znamená to tedy, že pokud má SVZ jednoho auditora např. od roku 2004, musí být tento auditor rotován nejpozději do konce roku 2016. Pokud je však jeden auditor u SVZ od roku 2009, jeho poslední auditovaná účetní závěrka bude za rok 2018, tedy po uplynutí deseti let. Od následujícího roku totiž tento SVZ již bude muset být auditován jiným auditorem. Evropská komise zároveň k této kategorii SVZ dodává možnost, že jednotlivé členské státy si tuto podmínku mohou upravit a povolit prodloužení těchto zakázek o dalších deset let. Jak je ale uvedeno výše, v ČR tato novelizace zatím nebyla přijata a zůstává zatím otázkou, jestli a příp. jaké zmírňující úpravy budou aplikovány (viz. kapitola 3.1.3).

Druhý případ jsou SVZ, které k datu 16. června 2014 měli s jedním auditorem uzavřené kontrakty v délce trvání od jedenácti do dvaceti let k tomuto datu. Zde platí jasné pravidlo, termín povinné rotace je po uplynutí devíti let od tohoto data, to znamená 17. června 2023. K tomuto datu musí mít všechny tyto SVZ bez výjimek nahradit stávajícího auditora.

Posledním případem jsou SVZ auditované jedním auditorem v délce dvacet a více let k datu 16. června 2014. Zde platí rovněž jasná podmínka, a to povinná rotace auditora se musí uskutečnit nejpozději do 17. června 2020 bez výjimky, tedy po šesti letech od data stanovené této podmínky.

V následujících tabulkách jsou zobrazeny příklady bank a pojišťoven působící na českém trhu, s jejich auditory v příslušných letech. Tyto informace jsou vyčteny z veřejně dostupných výročních zpráv těchto společností. Dále jsou v souladu s příslušnou evropskou směrnicí a nařízením uvedeny roky, kdy nejpozději budou muset být příslušní auditoři nahrazeni jinými.

Tab 1: Příklady bank a jejich auditoři v ČR

banka	2003	2004	2005	2006	2007	2008
GE Money Bank	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Česká spořitelna	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte
Fio banka	-	-	-	-	-	-
UniCredit Bank	-	-	-	-	KPMG	KPMG
Komerční banka	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
GE Money Bank	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Česká spořitelna	Deloitte	EY	EY	EY	EY	EY
Fio banka	-	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte
UniCredit Bank	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	Deloitte	Deloitte
Komerční banka	Deloitte	EY	EY	EY	EY	EY

Zdroj: GE Money Bank (2015a-l), Česká spořitelna (2015a-l), Fio banka (2015a-f), UniCredit Bank (2015a-i), Komerční banka (2015a-l), vlastní zpracování

V tabulce 1 jsou uvedeny příklady bank působící v ČR, z nichž všechny splňují kritéria pro klasifikaci jako SVZ. Tabulka ukazuje auditory těchto bank od roku 2003, tedy od roku, od kterého platí podmínka povinné rotace v roce 2016.

V případě GE Money bank je po celou dobu jejím auditorem společnost KPMG. Ze starších výročních zpráv této banky lze vyčíst, že auditorská společnost KPMG jí audituje od jejího samotného počátku působení v ČR, tedy od roku 1998. Pokud by tedy GE Money Bank chtěla spolupráci s touto auditorskou společností nadále prodlužovat, může, ale platí zde povinnost rotovat nejpozději do roku 2023. Patří totiž do kategorie “11 – 20 let“, protože dne 16. června 2014 to bylo 17 let, kdy jí KPMG auditovala a zde platí bez výjimky pravidlo rotace do roku 2023.

U České spořitelny je od roku 2010 jejím stávajícím auditorem společnost EY. Znamená to, že rok 2019 bude posledním rokem, kdy EY bude moci této bance poskytovat auditní služby, pokud Česká spořitelna nevyhlásí tendr dříve. V tomto roce totiž uplyne desetileté období poskytování auditních služeb jedním auditorem, z čehož vyplývá povinná rotace auditora a poskytování auditních služeb jiným auditorem do následujících let.

Co se týče Fio banky, tak ta na českém trhu působí od roku 2010 a od tohoto roku jí audituje společnost Deloitte. Stejně jako v případě České spořitelny bude tedy posledním rokem auditu účetní závěrky touto auditorskou společností rok 2019, neboť v rámci povinné rotace musí tuto banku od následujícího roku auditovat jiný auditor. Samozřejmě platí, na kolik let je uzavřena stávající zakázka a do jaké míry bude zájem vedení Fio banky v dalším pokračování spolupráce s Deloitte.

V případě UniCredit Bank lze pozorovat podobnou situaci jako u Fio banky, kdy působí na českém trhu od pozdějšího data, než kdy jsou definována kritéria pro povinnou rotaci auditora v roce 2016. Tím pádem patří do kategorie “< 11 let“ a lze vidět, že tuto banku od roku 2013 audituje společnost Deloitte, která tak nahradila KPMG. V tomto případě bude tedy poslední možný rok poskytování auditních služeb společností Deloitte rok 2022. Od následujícího roku bude tato banka muset být auditována jiným auditorem.

Pro auditorskou společnost EY bude poslední možný rok poskytování auditních služeb pro Komerční banku rok 2019, pokud bude zájem vedení Komerční banky s EY do tohoto roku spolupracovat. V roce 2010 totiž nahradila auditorskou společnost Deloitte a tím pádem se od tohoto roku započítává desetiletá lhůta k povinné výměně auditora.

Uvedené roky povinných rotací auditorů v případě těchto bank jsou brány z hlediska dopadu evropské regulace. Není tedy pravidlem, aby se uskutečnily právě v těchto letech. Záleží na každém SVZ, ve kterém roce vyhlásí tendr na jeho auditora a na kolik let jsou stávající a budoucí auditní zakázky uzavřeny. Tím pádem tyto rotace mohou proběhnout i v dřívějších letech, ne však později. Zároveň je z tohoto vzorku bank patrná dominance Big4 auditorských společností na českém bankovním trhu.

Následující tabulka obdobně znázorňuje příklady pojišťoven.

Tab 2: Příklady pojišťoven a jejich auditoři v ČR

pojišťovna	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Česká pojišťovna	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Kooperativa	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	PwC
Allianz	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Wüstenrot ŽP	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	PwC
Metlife	PwC	PwC	PwC	PwC	PwC	PwC
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Česká pojišťovna	PwC	PwC	PwC	EY	EY	EY
Kooperativa	PwC	PwC	PwC	PwC	KPMG	KPMG
Allianz	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Wüstenrot ŽP	PwC	PwC	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Metlife	PwC	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte

Zdroj: Česká pojišťovna (2015a-l), Kooperativa (2015a-l), Allianz (2015a-l), Wüstenrot ŽP (2015a-l), Metlife (2015a-l)

Z tabulky 2 je zřejmá, stejně jako v případě bank, dominance Big4 auditorských společností v českém pojišťovnickém sektoru.

U České pojišťovny, což je největší pojišťovna v ČR, lze vidět příslušnost jejího auditora do první kategorie, tedy “< 11 let“. V období od roku 2003 totiž měnila svého auditora hned dvakrát, a proto se jí povinná rotace bude týkat nejpozději po roce 2022, neboť od roku 2012 jí audituje společnost EY.

V případě pojišťovny Kooperativa lze pozorovat podobný případ, jako u České pojišťovny. Rovněž za období od roku 2003 měnila svého auditora dvakrát, a to kdy v roce 2008 nahradil společnost KPMG nový auditor, společnost PwC. Nicméně tendr na další období poskytování auditorských služeb vyhrála od roku 2013 opět KPMG, takže povinná rotace auditora bude v případě Kooperativy v roce 2023.

Pojišťovna Allianz využívá za celé sledované období služeb jen jednoho auditora, tedy společnosti KPMG. Ze starších výročních zpráv této pojišťovny vyplývá, že KPMG je jejím auditorem od počátku jejího působení v ČR, tedy od roku 1993. Tím pádem se Allianz ocitá ve třetí kategorii, “> 20 let“, protože dne 16. června 2014 trval auditní kontrakt se společností KPMG již 21 let. V tomto případě je posledním možným rokem poskytování auditních služeb společností KPMG rok 2019, neboť od následujícího roku bude v rámci povinné rotace tuto pojišťovnu muset auditovat jiný auditor.

Co se týče Wüstenrot životní pojišťovny, je v jejím případě pozorována v rámci sledovaného období změna auditora dvakrát. Společnost PwC nahradila KPMG v poskytování auditních služeb této pojišťovně v roce 2008, avšak od roku 2011 jí audituje opět KPMG. Z toho důvodu patří KPMG do první kategorie “< 11 let“ a povinná rotace se jí bude u této pojišťovny týkat nejpozději v roce 2021.

V případě Metlife pojišťovny platí povinná rotace její auditorské společnosti Deloitte v roce 2020. V roce 2010 totiž vystřídala společnost PwC a tím pádem bude pro Deloitte rok 2019 posledním možným rokem v poskytování auditních služeb této pojišťovně.

Stejně jako v případě bank i u pojišťoven platí to, co u každého SVZ. Záleží čistě na jejich rozhodčích orgánech, ve kterém roce uskuteční tendr na auditora. Uvedené roky povinné rotace jsou tedy poslední možné. Obdobné případy, jako u těchto bank a pojišťoven, lze pozorovat i u ostatních SVZ působící v ČR. Lze obecně říct, že každý SVZ patří do některé z těchto tří kategorií, tedy že v případě každého z nich je definován rok, kdy bude muset rotovat svého auditora, v závislosti na délce poskytování auditorských služeb jedním auditorem. Z veřejně dostupných zdrojů je poměrně obtížné definovat auditorské společnosti spadající do třetí kategorie, tedy “> 20 let“, neboť málokterá společnost takto archivuje výroční zprávy starší patnácti let. V tomto případě je určení roku povinné rotace auditora na příslušném orgánu daného SVZ, tedy na výboru pro audit, nebo jeho kontrolním orgánu.

4.2.4 Poskytování neauditních poradenských služeb

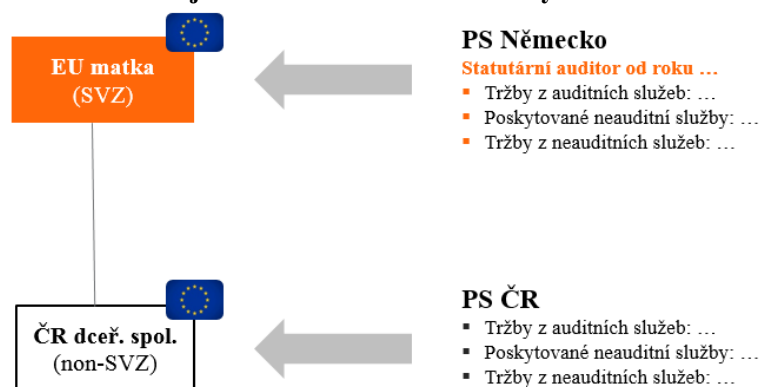
Jak již bylo v předchozím textu uvedeno, tato evropská reforma nařizuje od data její platnosti, tedy od 17. června 2016 auditorským firmám poskytování služeb, které jsou zahrnuty na seznamu zakázaných neauditních služeb, spolu s auditem.

V textu Nařízení Evropského parlamentu a Rady 537/2014 je uvedeno, že zákaz poskytování těchto služeb se vztahuje jak na samotný subjekt veřejného zájmu, tak i na jeho mateřské podniky a podniky, které tento subjekt veřejného zájmu ovládá. Na tyto podniky se rovněž vztahuje i stanovený cenový limit neauditních služeb, který po dobu tří po sobě jdoucích let nesmí přesáhnout 70 % z ceny auditu, pokud jsou poskytovány auditorem (Úřední věstník Evropské unie, 2014b). Znamená to tedy, že tato omezení se budou vztahovat i na mateřské a dceřiné společnosti v přímé linii se subjektem veřejného zájmu, i když subjekty veřejného zájmu tyto společnosti nejsou (viz. kapitoly 3.1.3.5 a 3.2.2).

Ve spojitosti s touto skutečností uvádí dokument české pobočky Big4 poradenské společnosti (Big4 – ČR, 2015a) v závislosti na spektru poskytovaných služeb příklady různých scénářů, které jsou navázány do české praxe a na základě kterých by tedy měla být odvíjena další obchodní strategie poradenské společnosti vůči danému odběrateli těchto služeb. Tento dokument zohledňuje případy, kdy obě entity ve skupině jsou v zemích EU a jedná se o typy klientů odebírající auditní i neauditní služby / odebírající pouze neauditní služby / odebírající pouze auditní služby / neodebírající žádné služby.

Následující schéma znázorňuje příklad společnosti, jejíž matka je v jiné zemi EU (např. v Německu) a její dceřiná společnost je v ČR.

Obr 3: Schéma společnosti odebírající auditní i neauditní služby

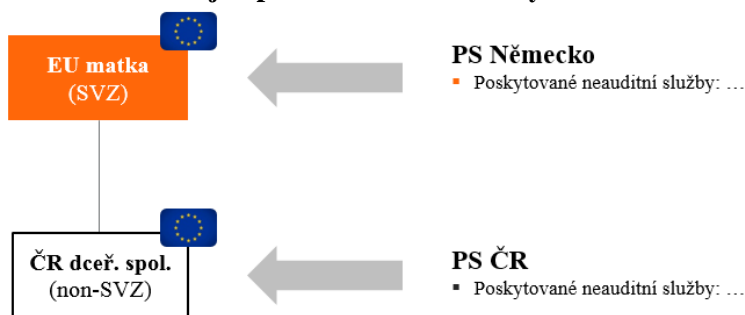

Zdroj: Big4 – ČR (2015a), vlastní zpracování

Toto schéma na obr. 3 znázorňuje příklad, kdy jak matce, tak její dceřiné společnosti jsou poskytovány auditní i neauditní služby příslušnými pobočkami stejné auditorské a poradenské společnosti (APS). Z hlediska dopadu evropské direktivy je tedy nutné, aby byl v případě matky dohledán první rok auditního kontraktu, neboť jde o SVZ a proto se na tuto matku bude vztahovat i povinná rotace auditora. Dále zde musí být určeny typy neauditních služeb, které jsou poskytovány, neboť se může stát, že jsou některé z nich na seznamu zakázaných služeb a tudíž nebudou moci být tímto auditorem poskytovány. Zrovna tak musí být vypočteny celkové tržby jak z auditních, tak neauditních tržeb, neboť po začátku platnosti evropské novelizace zde bude povinnost fakturovat za tyto služby maximálně 70 % z výše auditních tržeb. Pro českou pobočku APS poskytující auditní a neauditní služby české dceřiné společnosti budou platit stejná pravidla, jen s tím rozdílem, že jelikož se nejedná o SVZ, nebude zde platit povinná rotace auditora.

Následující schéma znázorňuje obdobný případ s tím rozdílem, že poradenskou společnost jsou poskytovány pouze neauditní služby.

Obr 4: Schéma společnosti odebírající pouze neauditní služby

Zdroj: Big4 – ČR (2015a), vlastní zpracování

V případě schématu v rámci obr. 4, kdy jsou poradenskou společnostmi poskytovány jen neauditní služby, nebudou v rámci evropské reformy platit žádná omezení, a to jak na straně SVZ, tak i na straně její dceřiné společnosti. Pokud totiž APS neposkytuje zároveň i auditní služby, žádné restrikce zde neplatí a APS zde může poskytovat celé spektrum nabízených neauditních služeb bez omezení. Dá se však předpokládat, že v budoucnu se bude APS ucházet o poskytování auditních služeb této společnosti (nebo dceř. spol.). Proto je potřeba, aby APS zohlednila poskytované neauditní služby, protože v případě, že by byla v budoucnu vybrána jako auditor společnosti, bude muset dojít k alokaci těchto poskytovaných služeb na jinou poradenskou firmu, pokud by se jednalo o typy služeb, které jsou uvedeny na seznamu zakázaných služeb v poskytování spolu s auditem.

Další schéma znázorňuje stejný případ, avšak společnosti jsou poskytovány pouze auditní služby.

Obr 5: Schéma společnosti odebírající pouze auditní služby

Zdroj: Big4 – ČR (2015a), vlastní zpracování

V rámci případu uvedeném ve schématu v obr. 5 platí pro německou pobočku APS určení počátku poskytování auditních služeb, neboť se jedná o SVZ a bude zde platit povinnost její rotace. Co se týče české dceřiné společnosti, zde tato povinnost platit nebude. Z hlediska poskytování neauditních služeb tedy bude pro APS možné, aby se ucházela o jejich poskytování, avšak jen těch, které nejsou uvedeny na seznamu zakázaných služeb a jejich výše nesmí přesáhnout 70 % z tržeb za auditní služby. Toto bude platit v obou případech, jak u EU matky, tak u ČR dceř. spol., protože se jedná o přímou linii ve vztahu SVZ – dceř. spol.

Jako poslední možnost se dle tohoto dokumentu (Big4 – ČR, 2015a) dá považovat případ, kdy nejsou společnosti poskytovány žádné služby, tudíž může být poradenskou společností vnímána jako potenciální klient („target“). APS v tomto případě monitoruje, od kterého roku u tohoto targetu působí současný auditor, na základě čehož je určen termín jeho rotace a následné rozhodnutí, zda-li se bude APS ucházet o poskytování auditních služeb této společnosti. Z hlediska zájmu o poskytování neauditních služeb zde pro APS nebudou platit žádná omezení a APS se může ucházet o poskytování kterékoliv z nich bez omezení. Platí, že pokud se APS stane budoucím auditorem, na poskytování neauditních poradenských služeb se budou vztahovat příslušné regulace, pokud se bude jednat o SVZ, nebo společnost v jeho přímé linii.

Uvedené příklady zahrnují pouze zjednodušená schémata statusu různých typů poskytovaných služeb z pohledu APS. Struktury SVZ mohou být daleko obsáhlejší a zahrnovat více linií mateřských nebo dceřiných společností, nebo může být česká dceř. spol. SVZ (tím by se na ni vztahovala povinná rotace auditora) Zároveň může v rámci struktury společnosti působit více než jedna auditní nebo poradenská společnost, kdy různé typy služeb jsou poskytovány různými auditory / poradenskými firmami. Tato schémata však do těchto komplexnějších a širších struktur mohou být dosazena, kde pak budou platit výše uvedená pravidla.

Dle dokumentu globálního vedení APS (Big4 – Global, 2014b) vychází z této evropské reformy podstatný fakt, a to je zákaz poskytování specifických neauditních služeb, jak již od doby zvolení nového auditora, tak v případě sestavování auditorské zprávy za poslední rok auditorské zakázky stávajícího auditora. V momentě, kdy je na základě výběrového řízení vybrán nový auditor daného SVZ, nesmí již tento auditor poskytovat specifické neauditní služby, i když ještě nezačal auditní činnost. Mohlo by totiž dojít ke střetu zájmu a ohrožení nezávislosti. V případě stávajícího auditora zároveň platí, že tyto specifické služby nesmí SVZ poskytovat do doby, než skončí veškerá jeho auditní práce spojená s auditní činností (práce na auditu účetní závěrky totiž pro auditora nekončí posledním dnem auditovaného období, ale probíhá i několik měsíců po něm, v závislosti na rychlosti sestavování podkladů pro danou účetní závěrku). Stejně tak by totiž mohlo dojít k ohrožení jeho nezávislosti. Tato období jsou nazvána jako "cooling in period" a "cooling off period". Z toho důvodu tak v různých fázích vznikají období, kdy platí omezení v poskytování neauditních služeb pro dva auditory současně, a tudíž vzniká lepší pozice pro ostatní auditorské a poradenské společnosti z hlediska jejich konkurenční pozice.

Na základě výše uvedených možných scénářů jsou poradenskou společností stanoveny prodejní strategie, jak ke kterému klientovi přistupovat v závislosti na tom, které služby mu jsou poskytovány. Tyto strategie jsou představeny v následující kapitole.

4.2.5 Obchodní strategie dodavatele auditních a neauditních poradenských služeb

Jelikož reforma přináší výše uvedené restriktce v oblasti poskytování neauditních služeb, znamená to, že tyto služby se od její platnosti budou jednotlivým SVZ prodávat daleko hůře,

než domu bylo doposud. Do doby dne platnosti reformy (17. červen 2016) je běžnou praxí, že poradenské společnosti spolu s auditními službami nabízí i např. daňové, nebo právní služby. Od data platnosti však toto již nebude možné, neboť tyto typy služeb jsou (spolu s dalšími – viz. kapitola 3.2.2) vedené jako zakázané služby z hlediska jejich poskytování spolu s auditem.

Auditorské a poradenské společnosti tedy vytváří obchodní strategie v rámci prodeje tohoto typu služeb, neboť je zřejmé, že od data platnosti této evropské novely bude daleko užší spektrum potenciálních klientů, kterým je budou moct nabízet.

V dokumentu globální vedení jedné z Big4 poradenských společností působící v ČR (Big4 – Global, 2015e) jsou definovány čtyři různé varianty vztahu mezi poradenskou společností a klientem / targetem a k těmto variantám stanovuje strategie, které mají být zohledňovány při prodeji neauditních služeb po datu platnosti evropské reformy.

V následující tabulce jsou tyto varianty této auditorské a poradenské společnosti (APS) představeny.

Tab 3: Strategie prodeje neauditních poradenských služeb

	Vztah	Specifika	
1	APS není stávajícím auditorem.	V průběhu následujících let se neočekává rotace stávajícího auditora.	Auditor v současnosti poskytuje neauditní poradenské služby, které po 17. červnu 2016 již nebude moct.
2	APS není stávajícím auditorem a nebyla jmenována jako nový auditor.	Do doby, než stávající auditor podepíše poslední účetní doklady, vzniká unikátní prostor pro obchodní příležitosti v rámci “cooling in period“ a “cooling off period“.	Ostatní zbývající auditorské a poradenské společnosti mohou tuto příležitost využít.
3	APS je stávajícím auditorem, ale v následujících dvou letech musí rotovat.	Příležitost využít kontakty, vybudované díky současné auditní zakázce, vyhledávání a identifikace možných příležitostí, intenzivní vytěžování obchodních kontaktů pro poradenské služby.	
4	APS je stávajícím auditorem, nebo už ví, že bude novým auditorem v rámci rotace.	Až 70 % auditních tržeb může být generováno díky poskytování „povolených“ neauditních služeb.	Musí být udržovány vztahy s kontakty důležitými pro poskytování poradenských služeb s ohledem na budoucí rotaci auditora.

Zdroj: Big4 – Global (2015e), vlastní zpracování

Z této tabulky lze usoudit, že strategie 1 a 2 jsou určeny pro neauditní klienty (APS není jejich stávajícím auditorem) a u současného auditora se neočekává, že by v nejbližší době rotoval. Snaha poradenské společnosti tedy v těchto případech je dosáhnout na poskytování těch poradenských služeb, které SVZ poskytuje stávající auditor, protože je bude muset přestat poskytovat. Znamená to, že APS tyto SVZ z hlediska těchto zakázaných neauditních

poradenských služeb targetuje a vysílá své poradenské týmy, kteří zde prodávají tyto služby za účelem jejich převzetí od stávajících auditorů.

Strategie 2 může být pro APS velice zajímavá, ale zároveň obtížná. Vychází totiž z faktu, že jak stávající auditor (který bude u SVZ rotovat), tak nový auditor (který je již znám), nesmí v rámci „cooling in“ period tomuto klientovi poskytovat žádnou ze seznamu zakázaných neauditních poradenských služeb. V rámci Big4 jsou tedy možné jen dvě zbývající společnosti, které tyto služby mohou poskytovat a obě o ně usilují. APS má tedy v tomto momentě konkurenci (v případě Big4 společností) v podobě pouze jedné další společnosti.

Strategie 3 a 4 jsou určeny pro auditní klienty, kdy v případě 3 je pro APS zřejmé, že v následujících dvou letech bude muset rotovat (buď je jejím dlouholetým auditorem a týká se jí v tomto případě povinná rotace, nebo prohrála auditní tendr). APS tedy po dobu od 17. června 2016 do konce této auditní zakázky nebude moci poskytovat žádnou ze zakázaných poradenských služeb. Strategií APS je v tomto případě rozvíjení stávajících kontaktů, které APS získala díky auditní zakázce, zakládání poradenských týmů a snaha těchto týmů (díky vybudovaným kontaktům) získat poskytování poradenských služeb, které po ukončení auditní zakázky již bude moci poskytovat. Zároveň je zde pro APS příležitost ještě do konce svého auditního období prodávat některé z povolených služeb.

Naproti tomu specifika strategie 4 říkají, že APS je a minimálně v následujících dvou letech ještě bude auditorem SVZ, nebo není, ale v rámci povinné rotace se jeho auditorem stane. V tomto případě je tedy snaha APS o maximalizaci spektra poskytovaných služeb, tedy poskytovat díky auditních referencí a vybudovaným kontaktům spolu s auditem v co největší míře služby, které jsou povolené. Je zde však limitace ohledně tržeb, kdy nesmí přesáhnout výši 70 % tržeb s auditních služeb. Pokud APS například poskytuje auditní služby za 10 mil. Kč, z neauditních služeb tedy může vykazovat max. 7 mil. Kč.

Může se zdát, že tyto důsledky plynoucí z nové evropské legislativy jsou pro APS do jisté míry velkou komplikací. Zde je ale třeba zdůraznit, že to stejně znamená komplikaci pro všechny auditorské a poradenské společnosti. Těmito strategiemi se tedy nezabývá pouze daná poradenská společnost, ale zrovna tak i celá její konkurence.

4.3 Dopady auditní reformy na vybrané odběratele

Z pohledu odběratelů jsou důsledky této reformy zásadní zejména v definování role výboru pro audit, pokud je společnost SVZ. Tomu jsou přiděleny nové kompetence, a to hlavně v jeho monitorovací činnosti, v odpovědnosti za výběr auditora, v dohledu nad jeho nezávislostí, v dohledu nad jím poskytovanými neauditními službami a v neposlední řadě také v nastavení komunikace a jeho informační povinnosti.

4.3.1 Role výboru pro audit v rámci subjektu veřejného zájmu

Federace evropských účetních (2016a) uvádí, že nastavení nových pravidel pro auditní výbory je jedním z klíčových faktorů z hlediska řízení společností ve všech členských státech EU. Navzdory již existujícím požadavkům z evropské auditní direktivy z roku 2006 a osvědčeným standardům v řízení společností existují stále velké rozdíly mezi jednotlivými státy týkající se složení a fungování výborů pro audit. V průběhu let jim byly v jednotlivých státech EU přikládány různé míry důležitosti a role, v závislosti na historických a kulturních preferencích. Kromě toho jsou různé standardy v řízení společností napříč EU, což má na tyto jejich role

různé dopady. Již novela z roku 2006 nařizuje jednotlivým členským státům EU zajistit, aby každý SVZ měl svůj výbor pro audit. Poslední evropská směrnice, tedy 2014/56/EU oproti direktivě z roku 2006 jeho roli nijak výrazně nemění, avšak zásadně mění kritéria SVZ, tedy společností, na které bude mít tato reforma největší dopad. Pro některé společnosti to tedy nově bude znamenat povinnost tento výbor pro audit zřídit.

Celkově lze dle Federace evropských účetních (2016a) říct, že výbor pro audit převezme odpovědnost v různých klíčových oblastech řízení podniku, včetně:

- monitoringu výstupů externího auditora,
- sledování postupu účetního výkaznictví a navrhování doporučení,
- dohled nad dalšími organizačními záležitostmi, zejména systémů řízení interní kontroly a řízení rizik.

Vzhledem k blížícímu se termínu platnosti evropské reformy, tedy 17. červnu 2016, se musí všechny zúčastněné orgány, tedy výbory pro audit, kontrolované vedení společností, akcionáři a samotní auditoři připravit na nové výzvy. Ačkoliv požadavky týkající se výborů pro audit jsou v evropské směrnici určeny pouze pro SVZ, ostatní subjekty by měly zvážit, do jaké míry budou tyto stanovené postupy užitečné i v jejich případech a případně je rovněž implementovat do svých interních směrnic (Federace evropských účetních, 2016a).

Federace evropských účetních (2016a) rozlišuje čtyři hlavní odpovědnosti výboru pro audit, které budou platit po datu platnosti evropské reformy, a to odpovědnost za výběr auditora, dohled na nezávislost auditora, kontrolní činnost v rámci poskytování neauditních služeb a nastavení interní komunikace.

4.3.1.1 Odpovědnost za výběr auditora

Na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 537/2014 musí výbor pro audit učinit odůvodněné doporučení (po strukturovaném výběrovém řízení) pro jmenování auditora a toto doporučení předložit správním / dozorčím orgánům, nebo přímo akcionářům daného subjektu. Toto doporučení musí obsahovat alespoň dva auditory a opodstatněné preference pro jednoho z nich (Úřední věstník Evropské unie, 2014b).

Federace evropských účetních (2016a) dodává, že v reakci na tržní a jiné požadavky dnes společnosti mění svého auditora častěji, než tomu bylo v minulosti. Jak již bylo zmíněno v předchozím textu práce (viz. kap. 3.1.3.1 a 4.2.3), současné evropské nařízení požaduje, aby SVZ měnily své auditory po určitém počtu let, a to po deseti letech s tím, že jednotlivé členské státy mohou do svých legislativ zahrnout prodloužení o dalších maximálně deset let v případě jednoho auditora.

Dle Federace evropských účetních (2016b) jsou klíčové náležitosti pro výběr auditora:

- ujištění, že auditor je zcela nezávislý na vedení auditovaného subjektu,
- ujištění, že stanovená kritéria výběru auditora jsou vhodná pro daný účel.

Posouzení kvality auditora bude klíčovou odpovědností výboru pro audit. Jeho členové by proto měli dbát na vedení co největšího možného dialogu s auditorem, což jim poskytne rozhled nad závazkem auditora z hlediska kvality poskytovaných auditních služeb na základě stanovených kritérií. Evropské nařízení zahrnuje posuzování kontrolních zpráv kompetentním orgánem, tedy výborem pro audit. Proto jsou veškeré jednotlivé kontrolní zprávy a reporty, pokud jsou k dispozici, součástí rozhodčích kritérií pro posouzení kvality auditu. Zvláštní pozornost by

poté měla být věnována písemné zprávě obsahující závěry z výběrového řízení. Tato zpráva je sestavena auditovaným subjektem a ověřena jeho výborem pro audit a zahrnuje důvody pro výběr nového auditora, nebo prodloužení kontraktu se současným auditorem (Federace evropských účetních, 2016b).

Zároveň je třeba zmínit, že do výběrového řízení musí být pozváni i ty auditorské subjekty, kteří měli v předchozím kalendářním roce menší než 15% podíl na celkových odměnách z poskytování auditních služeb subjektům veřejného zájmu. Evidence těchto auditorů bude zveřejněna příslušným orgánem, který musí být jednotlivými členskými státy zřízen (Úřední věstník Evropské unie, 2014b).

Federace evropských účetních (2016b) dále dodává, že zvýšená transparentnost výběrového řízení na auditora daného subjektu je jedním z prostředků pro zajištění celkové kvality auditu. Tato nařízení týkající se transparentnosti a podávání reportů o výběrovém řízení ze strany a zároveň k výborům pro audit jsou nyní definovány tímto evropským nařízením a lze to považovat za pozitivní skutečnost ve srovnání s minulou praxí. Umožní totiž větší důslednost a objektivitu ve výběrových řízeních v celé EU.

4.3.1.2 Dohled nad nezávislostí auditora

Tato nová evropská směrnice výboru pro audit nařizuje, aby monitoroval celkovou nezávislost auditora. Klíčová otázka vyvstává při poskytování neauditních poradenských služeb auditorem. Odpovědnost za monitorování nezávislosti auditora byla stanovena již v evropském nařízení v roce 2006, včetně odpovědnosti přijímání ročních prohlášení o nezávislosti a diskutování případných hrozeb. Přesto toto novelizované znění předchozí nařízení posouvá dále s tím, že blíže specifikuje předchozí požadavky a pro celkovou nezávislost auditora přidává některé nové požadavky (Federace evropských účetních, 2016a).

Pro posouzení možného střetu zájmů tato současná směrnice definuje kritéria, kdy na straně auditora vzniká povinnost finančního zájmu v rámci auditovaného subjektu a dalších s ním souvisejících subjektů, dále budování profesionálních, nebo osobních vztahů se zástupci auditovaného subjektu a rovněž také ekonomickou závislost s kontrolovaným subjektem během období poskytování auditních služeb a období vztahující se k účetní závěrce. Tato kritéria jsou ve směrnici dále upřesněna, co konkrétně znamenají (Úřední věstník Evropské unie, 2014a).

Auditor auditovaného subjektu musí přijmout veškerá opatření, aby zajistil, že jejich nezávislost není nikterak ovlivněná žádným nebo potenciálním střetem zájmů. Výbor pro audit by tedy měl všechny tyto možné hrozby identifikovat, následně je s auditorem diskutovat a poté rozhodnout o dalším postupu k zajištění jeho nezávislosti. Aby bylo možné tyto hrozby identifikovat a posoudit, evropská směrnice výboru pro audit stanovuje, že musí mít dostatek času a zdrojů k provedení kontroly, dále že je tvořen dostatečně zkušenými pracovníky, že má k dispozici interní systémy pro posouzení kvality auditu a rovněž má zvolenou adekvátní odměňovací politiku, která poskytuje dostatečnou výkonnostní motivaci pro zajištění kvality auditních služeb (Úřední věstník Evropské unie, 2014a).

Kromě toho současné evropské nařízení v článku 4 (Úřední věstník Evropské unie, 2014b) obsahuje opatření, které po auditorovi vyžaduje kontrolu výše odměn, které auditovaný SVZ zaplatí za audit, vzhledem k celkové výši odměn vyplacených auditorovi. Pokud výše odměn dosáhne 15 % z celkové výše odměn auditora po dobu tří po sobě jdoucích let, což by mohlo být vnímáno jako závislost auditora na tomto auditovaném subjektu, musí to být projednáno

s jeho výborem pro audit, který musí posoudit, zda toto nepřestavuje riziko ohrožující nezávislost auditora a dále, zda existují záruky, které by toto případné ohrožení eliminovaly. Pokud je úroveň odměn od daného SVZ větší než 15 % z celkových odměn obdržených auditorem, musí výbor pro audit v rámci SVZ objektivně uvážit, jestli auditor může i nadále poskytovat auditní služby, které nesmí být v tomto případě delší než dva roky.

Evropská směrnice rovněž ukládá nové nařízení v zaměstnávání bývalých auditorů na straně auditovaného subjektu. Není dovoleno, aby klíčovou řídicí pozici v auditovaném subjektu (a to buď na pozici člena vrcholového vedení auditovaného subjektu, nebo člena jeho výboru pro audit, nebo člena správního / dozorčího orgánu) zastával vysoký představitel bývalého auditora, a to minimálně jeden rok po ukončení auditního kontraktu, ve kterém byl tento člověk zapojen. V případě SVZ je tato doba dva roky, což znamená, že nejdříve po uplynutí dvou let může být představitel auditu zaměstnán v kontrolovaném SVZ (Úřední věstník Evropské unie, 2014a).

4.3.1.3 Poskytování neauditních služeb auditorem

Kromě posouzení nezávislosti auditora je výboru pro audit dále zahrnuta jeho odpovědnost při monitorování neauditních poradenských služeb, které jsou poskytovány auditorem. Je tedy vyžadováno, aby tento výbor pro audit provedl ujištění, že auditor neposkytuje služby, které jsou uvedeny na seznamu zakázaných služeb v rámci tohoto evropského nařízení, nebo vnitrostátních právních předpisů. Tyto pokyny budou vydávány výborem pro audit, a to zejména v případech, kdy subjekty fungují v různých zemích EU. Neočekává se, že tento zákaz neauditních služeb bude stejně striktní ve všech členských státech EU, neboť jednotlivé státy mají do svých právních rámců možnost přidat povolení pro některé tyto služby, například daňové, nebo oceňovací služby (Federace evropských účetních, 2016a).

Federace evropských účetních (2016a) dále dodává, že výbor pro audit dále musí zavést schvalovací proces v rámci monitoringu možných rizik při poskytování neauditních služeb auditorem a rovněž musí sledovat úroveň poskytování povolených služeb, jejichž cena nesmí přesáhnout 70 % z hodnoty auditních služeb, pokud jsou poskytovány auditorem. Je na samotném auditorovi, jakým způsobem zvolí výpočet tohoto limitu, avšak výbor pro audit může vytvořit specifický mechanismus pro jeho sledování. Výpočet tohoto limitu není jednoduchý, neboť celková hodnota těchto poskytovaných povolených služeb auditorem je považována za dobu tří po sobě jdoucích let.

Toto evropské nařízení neobsahuje konkrétní ustanovení o tom, jakým způsobem by měl být výbor pro audit organizován a strukturován pro monitorování poskytování neauditních služeb. Její znění však uvádí, že poskytování těchto služeb vyžaduje souhlas výboru pro audit poté, co jsou řádně posouzeny z hlediska hrozeb a nezávislosti auditora. Mohou zde ale být výborem pro audit definovány typy neauditních služeb a stanovena určitá hranice, kde by nebylo jeho nutné zapojení v procesu schvalování, za účelem minimalizace administrativní zátěže. Musí však platit, že nejvyšší prioritou bude zajištění nezávislosti auditora (Federace evropských účetních, 2016a).

4.3.1.4 Nastavení komunikace a infomační povinnost

Zlepšení komunikačních kanálů mezi auditorem, výborem pro audit a auditovaným subjektem je jedním z klíčových cílů Evropské komise. Tato nová směrnice nyní stanovuje pro výbor pro audit povinnost informovat správní, či dozorčí orgány auditovaného subjektu o výsledcích

auditu, čímž dojde k větší integritě finančního výkaznictví a rovněž skutečnosti o celkové důležitosti výboru pro audit v tomto procesu (Federace evropských účetních, 2016a).

Federace evropských účetních (2016a) dále dodává, že v tomto evropském nařízení jsou zdůrazněny další konkrétní odpovědnosti výboru pro audit, zejména z hlediska jeho kontrolní činnosti. Za jedny z nejdůležitějších činností jsou považovány sledování finančního výkaznictví a procesy auditu, avšak rovněž je od výboru pro audit očekáváno sledování efektivity vnitřní kontroly a systémů řízení rizik auditovaného subjektu. Jedná se o poměrně důležité skutečnosti, neboť jsou tímto výboru pro audit přiřazeny daleko větší odpovědnosti, než kdykoliv před tím. Sledování efektivity povede k lepší organizační účinnosti, efektivnějšímu rozhodování a včasnějším účetním závěrkám. Dá se očekávat, že při plnění odpovědností výboru pro audit tento výbor určí, zda-li by měl od SVZ pravidelně obdržet zprávy týkající se rizik, dodržování předpisů, zajištění kvality a funkce interního auditu. Tyto zprávy pro něj budou hodnotnější, pokud budou rovněž zahrnovat také názory dalších představitelů auditovaného subjektu nad účinností jeho funkcí. Je proto důležité, aby byl výborem pro audit vyčleněn dostatek času na diskuzi s vedoucími představiteli auditovaného subjektu a zajištění relevantní míry komunikace mezi členy výboru pro audit a vedoucími představiteli subjektu. Mělo by tedy být určeno, do jaké míry bude mít výbor pro audit kompetence v rámci nastavení této komunikace.

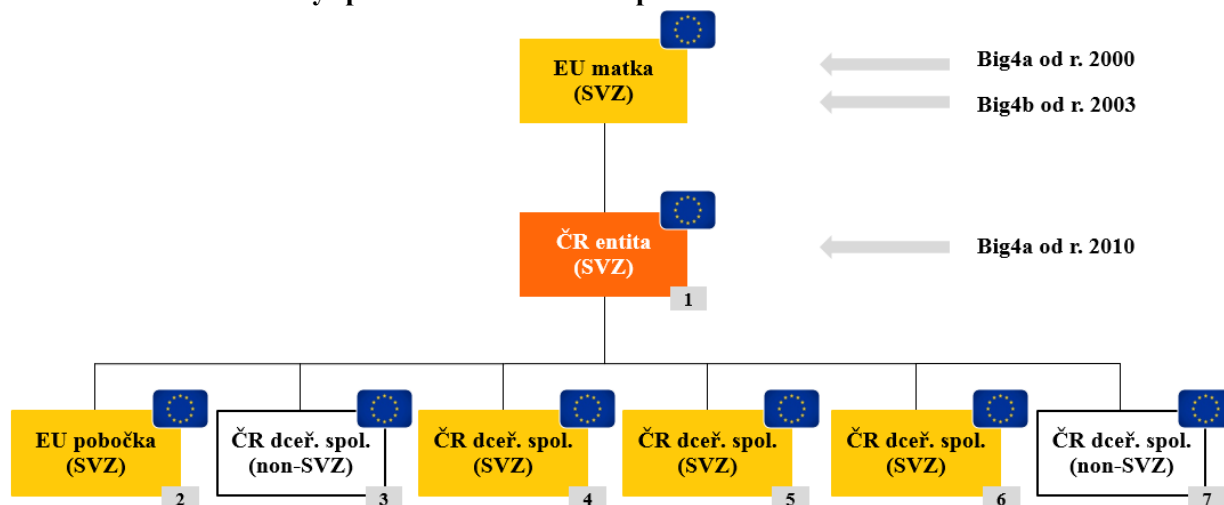
4.3.2 Modelové příklady

Na základě zjištěných poznatků a provedeného výzkumu jsou dále představeny konkrétní společnosti, které jsou ovlivněny touto novou evropskou legislativou a stanoveny budoucí scénáře na základě specifík evropského nařízení. Pro co největší směrodatnost jsou ve zkoumaných příkladech zahrnuty různé struktury společností ve vztahu mateřských a dceřiných společností. Z důvodu zachování požadované anonymity zde není žádná společnost jmenována.

4.3.2.1 Modelový příklad 1

Tento modelový příklad znázorňuje finanční instituci působící na českém trhu od roku 1990. Její vlastnickou společností je od roku 2001 zahraniční finanční skupina se sídlem v členské zemi EU a je SVZ. Tato entita v ČR je rovněž SVZ a vlastní majetkové podíly v dalších společnostech, z nichž jedna je mimo ČR. Struktura této entity, včetně kategorizace SVZ v rámci jejích dceřiných společností, je znázorněna v následujícím schématu.

Obr 6: Schéma struktury společnosti modelového příkladu 1

Zdroj: Big4 – ČR (2015b), vlastní zpracování

Tohle schéma v obr. 6 vychází z interního zdroje české pobočky APS (Big4 – ČR, 2015b), sloužícímu ke strategickému plánování prodeje služeb entitě v ČR. Tento dokument mapuje strukturu zkoumané entity i hospodářské výsledky (vč. auditorských firem) všech dílčích společností ve vztahu ke zkoumané entitě a znázorňuje její strukturu pouze z pohledu této zkoumané české entity (1). Samotná EU mateřská společnost totiž zároveň kromě entity v ČR vlastní dceřiné společnosti v mnoha dalších evropských zemích, například v Německu, Řecku, Slovinsku, nebo Bulharsku. Jedná se tedy o velice významnou finanční skupinu. Schéma neznázorňuje kompletní vlastnickou strukturu spol. 1, nýbrž pouze významné pilíře její finanční činnosti. Jelikož jsou jak EU matka, tak česká entita (1) SVZ, na obě se vztahují příslušné evropské regulace. Ty se vztahují i na některé z dalších dceřiných společností této entity, protože jsou rovněž SVZ.

Na tomto schématu jsou dále znázorněny auditoři EU mateřské a její české dceřiné společnosti. Interní zdroj české pobočky Big4 APS (Big4 – ČR, 2015b), zároveň vycházející z partnerské spolupráce evropských poboček dané APS uvádí, že EU matka využívá možnosti sdíleného auditu, kdy od r. 2000 jí audituje příslušná zahraniční pobočka společnosti Big4a a od r. 2003 zahr. pobočka společnosti Big4b.

Z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015b) vyplývá, že zkoumaná entita (1) využívá auditních služeb Big4a firmy od roku 2010, což je od tohoto roku stejná firma, jako ta poskytující audit EU matce. Z toho lze usoudit, že pokud bude zájem společnosti na této spolupráci pokračovat, může jí tato firma poskytovat auditní služby nejpozději do roku 2019. Od následujícího roku totiž v rámci povinné rotace musí odebírat tyto auditní služby od jiného poskytovatele.

Ačkoliv spol. 2 není registrována na území ČR, je její kategorie “pobočka zahraniční banky“ a proto rovněž splňuje kritéria SVZ. Tato pobočka nerozhoduje o svém auditorovi samostatně, takže jeho výběr je v tomto případě v kompetenci jejího vlastníka, tedy české entity (1), resp. EU matky. Stejně jako v případě české entity se tedy jedná od r. 2010 o firmu Big4a a jelikož je tato pobočka SVZ, budou se na ní vztahovat úplně stejná pravidla pro povinnou rotaci.

Společnost 3 na českém trhu působí od roku 1997, pod strukturu EU matky patří od roku 2002 a zabývá se faktoringovou činností (tzn. odkupem krátkodobých pohledávek). Jelikož tato společnost není kotovaná na burze, nejedná se o SVZ. Z toho důvodu se na ní nebudou vztahovat pravidla povinné rotace auditora, nicméně pravidla omezení v poskytování neauditních poradenských služeb ano, neboť se jedná o přímou linii ve vztahu k české entitě a EU matce. Z dokumentu Big4 – ČR (2015b) však vyplývá, že jí rovněž od roku 2010 audituje totožná poradenská společnost, jako jejího vlastníka (českou entitu – 1), tedy Big4a. Z toho lze předpokládat, že česká entita rozhodnutí o výběru auditora aplikuje na její dceřiné společnosti. To znamená, že v momentě, kdy bude rotovat auditorská firma v případě mateřské entity (tato rotace musí proběhnout nejpozději do r. 2020), bude stejně tak rotovat i u této dceřiné spol. a auditor poté bude jak u entity 1, tak u spol. 3 stejný.

V případě spol. 4 se jedná o penzijní společnost, která na českém trhu působí od roku 1996 a stejně jako u spol. 3 patří pod skupinu EU matky od roku 2002. Zároveň zde od toho samého roku (2010) působí stejná auditorská společnost (Big4a), proto zde budou platit totožná pravidla, jako u české entity 1, tzn. povinná rotace auditorské firmy nejpozději do r. 2020.

Stejný auditor jako spol. 1, 2, 3 a 4 audituje od roku 2010 i spol. 5 (Big4a). I zde tedy platí naprosto stejná pravidla jako v předcházejících případech. Jedná o stavební spořitelnu působící v ČR od roku 1993 a členem skupiny EU matky je od roku 2006.

Spol. 6 je pojišťovna působící na českém trhu od roku 1995 a patřící do struktury EU matky od roku 2005. V tomto případě se ukazuje poměrně rozdílná situace z hlediska poskytovatele auditních služeb, než u předcházejících dceř. spol. Z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015b) totiž vyplývá, že jí auditní služby poskytuje firma Big4b, což je zároveň druhá auditorská firma, která poskytuje audit EU matce celé skupiny v rámci sdíleného auditu. Zároveň je zde fakt, že tento auditor se od r. 2002 nezměnil. V roce 2016 je to tedy minimálně čtrnáct let, co této spol. poskytuje auditní služby firma Big4b. Je zde nutné dodat „minimálně“, protože v interním zdroji APS (Big4 – ČR, 2015b) nejsou o této společnosti k dispozici starší údaje, než za rok 2002. I přesto je ale možné určit termín, kdy zde bude platit povinná rotace auditora. K datu účinnosti evropské reformy, tedy ke dni 16. června 2014, to bylo dvanáct až třináct let v poskytování auditních služeb firmou Big4b a za předpokladu, že jí tato firma poskytovala auditní služby od jejího vzniku na českém trhu (od r. 1995), je dospěno k celkové délce auditních zakázek v celkové délce devatenácti až dvaceti let. Vzniká tedy rozmezí dvanácti až dvaceti let v poskytování auditních služeb touto firmou (Big4b) a tím se tato situace dostává do druhého případu doby povinné rotace auditora (popsáno v kapitole 4.2.3), kde platí, že pokud byla délka auditního kontraktu k 16. červnu 2014 jedenáct až dvacet let, musí být provedena rotace auditora nejpozději k 17. červnu 2023.

Spol. 7 představuje společnost poskytující finanční služby v rámci financování nákupu automobilů a hotovostních půjček. V České republice působí od roku 1993 a členem struktury EU mateřské společnosti se stala v roce 2004. Stejně jako v případě spol. 6 jí auditorské služby poskytuje firma Big4b a z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015b) vyplývá, že od roku 2003 se tento auditor nezměnil. Protože se však v tomto případě nejedná o SVZ (tato spol. není kotovaná na burze), nebude zde platit podmínka povinné rotace auditora, jinými slovy firma Big4b jí může poskytovat auditní služby v libovolném počtu dalších let, avšak bude zde platit omezení z hlediska poskytování neauditních poradenských služeb pro jejího auditora (z důvodu přímé linie k českému vlastníkovi (1) a EU matce).

Ačkoliv pro auditory nikoliv všech společností uvedené ve schématu výše bude platit jejich povinná rotace, tak pro auditory všech (i těch, co nejsou SVZ), bude platit omezení v poskytování neauditních poradenských služeb, protože jsou ovládané českou entitou, která je SVZ. To znamená, že výnosy auditorů za tyto služby nesmí být po 17. červnu 2016 vyšší, než 70 % z výše tržeb za auditní služby a ty navíc mohou být jen ze seznamu povolených služeb. Pro firmu Big4a tedy platí, že EU matce, české entitě 1 a dále společností 2, 3, 4 a 5 může poskytovat povolené služby do povoleného rámce 70 % z auditních výnosů. To samé bude platit pro firmu Big4b v případě EU matky a spol. 6 a 7.

Z průzkumu provedeném v rámci české entity (1) nicméně vyplývá, že jak samotná entita, tak žádná z jejích dceřiných společností nevyužívá od auditorských firem neauditní poradenské služby. Příslušné odpovědi tohoto průzkumu, který byl veden formou strukturovaného rozhovoru, jsou součástí přílohy 3. Průzkum zároveň dokládá, že do výběrových řízení – jak na auditní, tak neauditní poradenské služby – jsou zvány pouze Big4 firmy (tento požadavek zástupci entity hodnotili deseti body z možných deseti). Znamená to, že veškeré tyto služby jsou v rámci celé skupiny odebírány od ostatních dvou Big4 poradenských firem na trhu (vyjma Big4a a Big4b), které tedy mohou jakémukoliv subjektu v této struktuře neomezeně poskytovat libovolné neauditní služby v celém svém nabízeném spektru. Pro auditory společností ve schématu z hlediska evropských pravidel tedy po 17. červnu 2016 bude platit:

Big4a:

- v případě EU matky povinná rotace nejpozději do 17. června 2023, neboť k datu účinnosti novely (16. června 2014) tato firma poskytovala EU matce auditní služby čtrnáct až patnáct let, čímž se jedná o druhý případ z hlediska doby pro povinnou rotaci, která platí k tomuto datu,
- pro spol. 1, 2, 3, 4 a 5 povinná rotace nejpozději do roku 2020, protože u všech těchto společností to v tomto roce bude 10 let poskytování auditních služeb,
- z hlediska neauditních poradenských služeb může tato firma poskytovat EU matce a spol. 1, 2, 3, 4 a 5 jen ty ze seznamu povolených služeb, a to do výše 70 % z auditních tržeb,
- spol. 6 a 7 může poskytovat neauditní poradenské služby v celém rozsahu, kde výše tržeb není omezená.

Big4b:

- u EU matky, obdobně jako v případě firmy Big4a, povinná rotace nejpozději do 17. června 2023. V datu účinnosti novely trvalo poskytování auditních služeb jedenáct až dvanáct let, čímž se rovněž jedná o druhý případ termínu pro povinnou rotaci,
- u spol. 1, 2, 3, 4 a 5 tato firma může poskytovat neauditní poradenské služby v celém nabízeném spektru, bez restrikcí na výše tržeb
- u spol. 6 a 7 možnost poskytování jen povolených služeb, do výše 70 % z auditních tržeb u těchto společností,
- u spol. 6 povinná rotace nejpozději do 17. června 2023, jak vysvětleno výše
- u spol. 7 datum povinné rotace nelze z dostupných zdrojů určit, nicméně se dá očekávat obdobný postup jako v případě spol. 6, že výběr následujícího auditora bude v režii vlastnické společnosti.

U obou těchto auditorských firem se dá rovněž předpokládat, že vzhledem k blížícím se termínům povinné rotace budou využívat obchodní strategie 3 a 4 (popsány v kapitole 4.2.5), tedy vytěžit co nejvíce z vybudovaných kontaktů díky auditním službám, neboť jakmile budou nahrazeny jinými auditory, budou těmto společnostem moct poskytovat tyto služby v neomezeném rozsahu.

Pro zbývající auditorské a poradenské firmy platí, že do doby povinné rotace mohou těmto společnostem poskytovat veškeré nabízené služby a v momentě vyhlášení výběrového řízení se mohou ucházet o poskytování auditních služeb. Jakmile budou některé z nich vybrány jako noví auditoři, začnou na ně platit restrikce v poskytování těchto služeb. Ačkoliv z průzkumu vyplývá, že společnost oslovuje jen Big4 firmy, po 17. červnu 2016 začne platit, že do výběrového řízení musí zahrnout i ty poradenské firmy, které mají méně než 15% podíl celkových odměn na auditu SVZ. Průzkum u české entity 1 dále ukazuje, že auditora ve skupině vybírá vždy mateřská společnost – to znamená, že příslušné rozhodčí orgány v České republice nemají dostatečnou pravomoc výběr auditora ovlivnit, je to tedy řízeno centrálně v rámci celé skupiny ze strany EU matky. Tento fakt lze vidět na auditorech všech uvedených dceřiných společnostech patřících do skupiny EU matky, kdy ve všech případech jsou auditní služby poskytovány těmi firmami (Big4a a Big4b), které zároveň auditují i EU matku. Zástupce česká entita 1 dále dodává, že její výbory pro audit v rámci SVZ ve skupině mají pouze dozorčí činnost na výkon vnitřního kontrolního systému a dále monitorují výstupy interního a externího auditu.

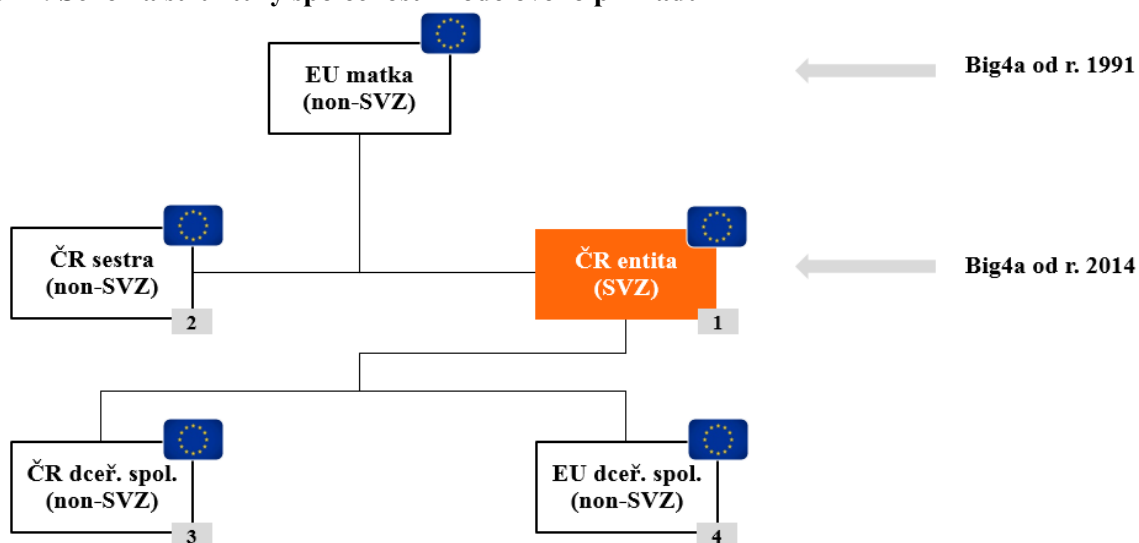
Z celkového hlediska zástupci české entity 1 hodnotí dopad této evropské novelizace dvěma body z možných deseti. Ačkoliv zkoumaná entita ovládá řadu dceř. spol., jež jsou SVZ, tak obecný dopad auditní reformy na entitu a ovládané společnosti bude malý. Může to být dáno

tím, že příslušné výbory pro audit nedisponují dostatečnou pravomocí ve výběru auditora a také tím, že od stávajícího auditora neodebírá jak zkoumaná entita, tak její dceřiné společnosti žádné neauditní služby.

4.3.2.2 Modelový příklad 2

V tomto modelovém příkladu je popsán případ české komunikační společnosti, která působí na tuzemském trhu od roku 1994. Do skupiny současné matky, jež leží v jiném státě EU, patří od roku 2013. Samotná zkoumaná společnost v ČR je SVZ, zatímco její matka nikoliv, neboť v daném státě není kotovaná na burze. Zajímavostí je sesterská spol. zkoumané entity, která taktéž není SVZ. Schéma struktury této zkoumané entity je uvedeno na následujícím obrázku.

Obr 7: Schéma struktury společnosti modelového příkladu 2

Zdroj: Big4 – ČR (2016c), vlastní zpracování

Stejně jako v předchozím modelovém příkladu, v tomto schématu v obr. 7 není znázorněna kompletní struktura mateřské EU společnosti. Je to významná evropská investiční skupina a působí ve více odvětvích, zejména ve finančním. Má tedy vícero dceřiných společností, jak na území EU, tak i mimo EU. V případě zkoumané české entity (1), kdy se jedná o významnou tuzemskou telekomunikační spol., je EU matka jejím stoprocentním vlastníkem. Zároveň má i česká entita své dceřiné společnosti, jejichž je majoritním vlastníkem, nicméně žádná z jejich dceřiných spol. nesplňuje kritéria SVZ a významově znamenají pro českou entitu spíše doplňkové spol., proto jsou ve schématu výše shrnuty do dvou příkladů, a to na ČR dceř. spol. (3) a zahraniční EU dceř. spol. (4). Jediným zástupcem SVZ v rámci struktury modelového příkladu této zkoumané entity je tedy jen tato samotná tato entita, neboť je kotovaná na akciové burze. Toto schéma je zpracováno na základě interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2016c), zabývající se strategií pro prodej služeb společnosti, která je zde uvedena jako česká entita (1).

Z tohoto materiálu (Big – ČR, 2016c) vyplývá, že Big4a auditorská společnost poskytuje EU matce auditní služby již od jejího samotného založení, tedy od roku 1991. Jelikož se ale nejedná o SVZ, dalo by se na první pohled říct, že se na ní nebudou vztahovat pravidla evropské regulace. Nicméně díky tomu, že se zde jedná o přímou linii s její ČR entitou (1), které je SVZ, budou se tato pravidla zrovna tak vztahovat, a to jak na EU matku této české entity, tak na její dceřiné společnosti. Českou entitu (1), tedy zkoumanou společnost, audituje stejná firma jako její EU matku, tedy Big4a. Z interního zdroje Big4 – ČR (2016c) dále vyplývá, že jí auditorské

služby poskytuje od roku 2014. Z hlediska dopadu evropské regulace tedy plyne, že povinný tendr na novou auditorskou firmu bude muset proběhnout nejpozději do konce roku 2023, kdy uběhne 10 let poskytování auditních služeb touto Big4a firmou. Tento rok tedy bude zrovna tak platit jak v případě EU matky, tak v případě dceřiných spol. české entity.

Jediný případ z uvedeného schématu, na který se nebudou vztahovat žádná pravidla evropské regulace, je sesterská společnost české entity (2). Jedná se o infrastrukturní akciovou společnost, která se v r. 2015 na základě nového zákona o telekomunikačních operátorech odštěpila od české entity a v současnosti je 100% vlastněna EU matkou. Jelikož není kotovaná na burze, nejedná se o SVZ. Zároveň pro ní nebudou platit žádné z příslušných evropských regulací, protože není v přímé linii ve vztahu k SVZ. Tato spol. v době psaní této práce (březen 2016) ještě nezveřejnila svou výroční zprávu, tudíž z oficiálního hlediska zatím nelze zjistit jejího auditora. Z interních zdrojů české pobočky APS (Big4 – ČR, 2016c) nicméně vyplývá, že jí audituje stejná firma jako EU matku a českou entitu, tedy Big4a. Pro tuto firmu tedy platí, že spol. 2 může poskytovat jak auditní služby, tak veškeré neauditní poradenské služby v celém svém nabízeném rozsahu a bez omezení výše tržeb, protože z výše uvedených důvodů v tomto případě neplatí žádné restriktce a regulace.

Jiná situace však bude platit v případě českých a dalších EU dceř. spol. (3, 4) české entity (1). Ani jedna z nich sice není SVZ, nicméně jsou v přímé linii ve vztahu k SVZ a tudíž na ně nebude platit povinná rotace auditora, ale regulace neauditních poradenských služeb ano. Interní zdroj APS (Big4 – ČR, 2016c) dále udává, že těmto společnostem poskytuje auditní služby taktéž firma Big4a. Je zde tedy předpoklad, že je nákup auditora řízen centrálně ze strany jejich vlastnické české entity (1).

V této uvedené struktuře tedy figuruje pouze jedna auditorská firma, a to Big4a. Z hlediska poskytování poradenských služeb pro ní tedy po 17. červnu 2016 bude platit:

- v případě EU matky (i když není SVZ) platí kvůli přímé linii omezení v poskytování těchto služeb. Proto zde tato firma může poskytovat jen povolené služby, a to do výše 70 % z auditních tržeb. Povinná rotace auditora zde tedy neplatí,
- u české entity (1) platí rovněž to samé pravidlo, neboť tato entita je SVZ. Navíc zde platí pravidlo pro povinnou rotaci auditora, a to od roku 2024,
- pro tuto auditorskou firmu v případě sesterské spol. (2) neplatí žádné restriktce, jak z hlediska povinné rotace auditora, tak z hlediska poskytování neauditních poradenských služeb,
- u EU a českých dceřiných spol. (3,4) platí to samé co u EU matky. Auditor zde nemusí rotovat, ale platí pro něj stejná regulace pro neauditní poradenské služby.

V rámci průzkumu provedeném u české entity (1) zástupci společnosti nicméně uvádí, že auditorská společnost (tedy Big4a) neposkytuje žádnému subjektu v této struktuře žádné neauditní poradenské služby. Firma Big4a tedy těmto spol. poskytuje pouze auditní služby, zatímco tyto další služby jsou společnostem v této struktuře poskytovány jinými poradenskými firmami na trhu. Firmou Big4a tedy lze očekávat použití strategie 3 a 4 (viz. kapitola 4.2.5), z důvodu toho, že firma díky tomuto auditnímu kontraktu získala v rámci entity kontakty, které se bude snažit rozvíjet. Po povinné rotaci totiž nebude moct jak ČR entitě, tak jejím dceř. spol. poskytovat auditní služby a tudíž zde najde odbytiště pouze z hlediska neauditních poradenských služeb. Pro další auditní a poradenské firmy tedy do roku 2024 nebudou platit žádné restriktce z hlediska poskytování neauditních služeb, neboť nejsou auditory žádné společnosti v rámci zkoumaného subjektu (pokud nebude zájem ze strany společnosti změnit

auditora dříve). Zdrojová data z tohoto průzkumu, který byl jako v předchozím modelovém příkladu veden formou strukturovaného rozhovoru, jsou součástí přílohy 4.

Z průzkumu dále vyplývá, že zkoumaná entita jak pro auditní, tak pro poradenské služby oslovuje zásadně Big4 firmy (tento dotaz hodnotila stejně jako v předchozím modelovém příkladu deseti body z možných deseti). Z hlediska nařízení evropské legislativy tedy i zde bude platit, že bude společnost muset pro auditní služby oslovit i ty auditory, jejichž celková výše odměn od SVZ bude menší, než 15 % z celkových odměn.

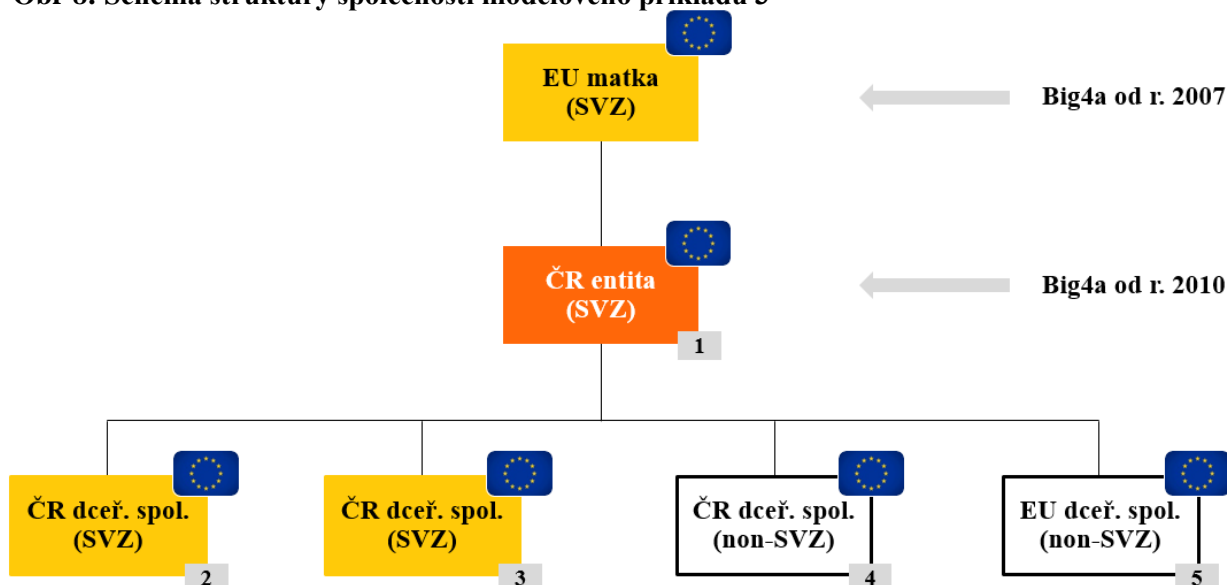
Zástupci české entity rovněž popisují důležitost výboru pro audit v rámci společnosti. Uvádí, že jeho hlavní činnosti jsou sledování postupu sestavování účetní závěrky, dále integrita finančních informací poskytovaných společností, hodnocení účinnosti vnitřní kontroly společnosti / vnitřního auditu / případně systémů řízení rizik. Dále výbor pro audit sleduje celkový proces povinného auditu účetní závěrky, posuzuje nezávislost auditorské firmy a rovněž doporučuje auditora. Zároveň lze usoudit, že v případě, pokud by auditor poskytoval jak české entitě (1), tak jejím dceřiným spol. kromě auditu i jiné neauditní služby, tento výbor pro audit by také měl povinnost kontroly poskytovaných služeb – zda-li jsou poskytovány pouze služby se seznamu povolených služeb a jejich cenovou výši, která by nesměla být vyšší, než 70 % z výše ceny za auditorské služby. Tuto kontrolní povinnost by měl jak v případě české entity, tak zejména jejím dceř. spol., protože jelikož se nejedná o SVZ, nemají tím pádem povinnost mít vlastní výbor pro audit.

Celkově zkoumaná entita (1) hodnotí dopad této evropské novelizace na její činnost třemi body z deseti, tzn. její ovlivnění je pro tuto společnost spíše menší.

4.3.2.3 Modelový příklad 3

Tento modelový příklad zobrazuje strukturu finanční společnosti, která působí na českém trhu od r. 1991, ale společnost jako taková byla založená již v první polovině 19. století. Jedná se tedy o významnou finanční společnost s dlouhou tradicí. Do struktury EU matky pak patří od roku 2000. Následující schéma znázorňuje strukturu této zkoumané entity.

Obr 8: Schéma struktury společnosti modelového příkladu 3

Zdroj: Big4 – ČR (2015c), vlastní zpracování

Struktura schématu zkoumané entity v obr. 8 vychází z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015c) zaměřující se na monitoring hospodářských výsledků skupiny, z hlediska prodeje služeb této české entitě (1). Toto schéma, stejně jako u předchozích modelových příkladů, neznázorňuje celou strukturu zkoumané české entity (1), ale z hlediska dceřiných společností pouze ty, které jsou zásadnějšího významu v jejím podnikání (2 a 3). Další dceřiné společnosti, jak v ČR, tak v jiné zemi EU, jsou zde shrnuty do dvou příkladů (3 a 4), jelikož pro českou entitu představují spíše dodatečné dceřiné spol. a zrovna tak se nejedná o SVZ.

Big4 – ČR (2015c) uvádí, že auditní služby EU matce poskytuje Big4a firma od r. 2007. Jedná se tím pádem o první případ doby povinné rotaci auditora, kdy k. 16. červnu 2014 (k datu účinnosti novely) zde tento auditor působil sedm až osm let, což je méně než jedenáct let a je tím splněno kritérium tohoto případu. Poslední možná auditovaná účetní závěrka příslušnou EU pobočnou Big4a firmy této EU matky tedy bude za rok 2016 (pro tento případ se vztahuje povinná rotace auditora po deseti letech) a od následujícího roku 2017 jí bude muset auditovat jiná firma. Stejný auditor, jako EU matku, audituje i zkoumanou českou entitu (1). Z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015c) vyplývá, že tento auditor zde poskytuje auditní služby od roku 2010. Rovněž se tedy jedná o první případ data povinné rotace jako v případě EU matky, kdy povinná rotace auditora musí proběhnout po deseti letech poskytování těchto služeb. Z toho důvodu zde bude muset být vybrán nový auditor nejpozději do roku 2020.

Dceřiná spol. 2 je stavební spořitelnou působící na českém trhu od roku 1994. Součástí struktury EU matky je od roku 2000, tedy od roku, kdy došlo k akvizici EU matkou její mateřské společnosti, a to české entity 1. Ze zdroje APS (Big4 – ČR, 2015c) lze u této dceř. spol. vyčíst, že je rovněž auditována společností Big4a od stejného roku, jako její vlastnická ČR entita, tzn. od r. 2010. Z toho důvodu budou pro tuto spol. platit stejná pravidla, jako pro ČR entitu, neboť se jedná o SVZ. Povinná rotace auditora zde tedy bude do roku 2020.

V případě dceř. spol. 3 se jedná o penzijní společnost, která působí na českém trhu od r. 1995. V roce 2001 došlo k její akvizici českou entitou (1) a díky tomu patří od tohoto samého roku i pod strukturu EU matky. Jelikož se jedná o SVZ, platí zde rovněž kritéria pro povinnou rotaci auditorské firmy. Jak udává Big – ČR (2015c), tak této penzijní spol. poskytuje auditní služby (stejně jako v předchozích případech této skupiny) Big4a firma, ale první účetní závěrka byla touto firmou auditována o rok dříve, tedy za rok 2009. Nic to však nemění na faktu, že i tak se na tuto Big4a firmu počtem auditovaných let budou vztahovat kritéria první kategorie, tedy rotace je i v tomto případě povinná po deseti letech a bude tedy muset být provedena nejpozději do r. 2019.

Dceř. spol. v kolonce 4 ve schématu výše jsou doplňkové společnosti, které nesplňují kritéria SVZ. Big4 – ČR (2015c) v případě těchto spol. uvádí, že jsou auditovány Big4a firmou od r. 2010. Lze zde tedy pozorovat, že auditor je pro tyto subjekty řízen vlastnickou společností, ale jelikož se nejedná o SVZ, nebudou zde platit kritéria pro jeho povinnou rotaci. Tohoto auditora se zde ale budou týkat omezení v poskytování neauditních poradenských služeb, neboť se jedná o přímou linii ve vztahu k české entitě, která je SVZ.

Naprostou stejnou pravidla se budou vztahovat i na společnosti znázorněné v kolonce 5, protože jejich auditor je od stejného roku (2010) stejná firma (Big4a). Rovněž se zde nejedná o SVZ, nicméně leží v přímé linii pod SVZ (českou entitou 1) a jsou registrovány v zemích EU. Díky těmto skutečnostem zde tedy nebude platit povinná rotace auditora, ale omezení v podobě poskytování neauditních služeb pro společnost Big4a do roku 2020 (kdy dojde k nahrazení auditora) ano.

V rámci celé uvedené struktury lze pozorovat pouze jednu auditorskou firmu, která zde působí, a to Big4a. Z hlediska poskytování neauditních poradenských služeb pro ni budou po 17. červnu 2016 platit následující pravidla:

- v případě EU matky dojde do ukončení auditního kontraktu (poslední auditovaná účetní závěrka je možná za rok 2016) k omezení výše tržeb za neauditní poradenské služby, které nesmí přesáhnout 70 % výše z poskytování auditních služeb. Zároveň se bude moct jednat pouze o služby, které jsou klasifikovány jako povolené z hlediska jejich poskytování spolu s auditem. Rotace auditora u této mateřské spol. musí proběhnout nejpozději do roku 2017,
- u české entity (1) budou platit stejná omezení jako v případě EU matky, jen s rozdílem, že povinná rotace Big4a firmy musí proběhnout nejpozději do roku 2020. Pokud tedy bude zájem ze strany české entity s touto firmou spolupracovat do tohoto roku, do této doby se na ní budou vztahovat příslušné restriktce, neboť od roku 2020 bude muset být auditována jiným auditorem,
- v rámci stavební spořitelny (2) budou platit stejná omezení pro neauditní poradenské služby jako v případě české entity (1), tedy tržby za povolené služby nesmí být vyšší než 70 % z výše auditních tržeb – jelikož se jedná o SVZ a působí zde stejný auditor od stejného roku,
- penzijní společnost (3) bude muset nahradit stávající auditorskou firmu nejpozději do roku 2019. Omezení v poskytování neauditních poradenských služeb se tedy pro tuto firmu bude týkat do tohoto roku, kdy přestane být jejím auditorem,
- u dceř. spol. 4 nebude platit povinná rotace auditora, avšak stejná omezení pro jím poskytované neauditní poradenské služby ano,
- v případě dceř. spol. 5 bude platit totožná pravidla jako u spol. 4.

Jelikož dceř. spol. 4 a 5 nemusí mít své výbory pro audit (protože se nejedná o SVZ), je zde viditelná kompetence ve výběru jejich auditora vlastnickou spol., tedy českou entitou (kdy jim auditní služby poskytuje stejná firma od stejného roku). Z toho důvodu je možné předpokládat, že tento auditor zde bude rotovat v témže roce, jako v případě české entity. Lze tedy říct, že omezení pro Big4a firmu v poskytování neauditních poradenských služeb zde bude platit do roku 2020, kdy rovněž přestane být jejich auditorem.

Z průzkumu provedeného v rámci zkoumané české entity (1) plyne, že stávající auditor zde kromě auditních služeb poskytuje i daňové a právní poradenství. Tyto služby Big4a společnost poskytuje i všem dceřiným společnostem této entity. Jedná se o typy služeb, které po 17. červnu 2016 budou zakázané v poskytování spolu s auditem. Zde tedy bude povinná alokace těchto služeb na jinou poradenskou firmu, pokud o jejich poskytování bude mít společnost nadále zájem. U těchto firem, které se uchází o poskytování těchto služeb namísto stávajícího auditora, lze předpokládat použití strategie 1 a 2 z hlediska prodeje neauditních služeb, tedy vysílání poradenských týmů do této české entity, za účelem realizace těchto typů poradenství těmito firmami. U Big4a firmy lze naopak očekávat s blížícím se vyhlášením tendru pro nového poskytovatele auditních služeb použití strategie 3 a 4, tedy příprava co nejlepších podmínek, za pomoci stávajících kontaktů uvnitř společnosti pro prodej neauditních poradenských služeb v momentě, kdy bude tato firma nahrazena novým auditorem.

Zástupci zkoumané české entity dále uvádí, že při poptávání jak auditních, tak neauditních poradenských služeb jsou oslovovány Big4 firmy. Dodávají, že non-Big4 firmy by nedokázaly kapacitně splnit požadovaná specifika k daným zakázkám. Nicméně tato praxe se co se týče poptávání auditních služeb 17. červnu 2016 změní, neboť k tendru budou muset všechny SVZ oslovovat i společnosti, které budou mít méně než 15 % odměn od SVZ z jejich celkových auditních odměn. Oslovení zástupci dále upřesňují, že finální rozhodnutí ve výběru auditní

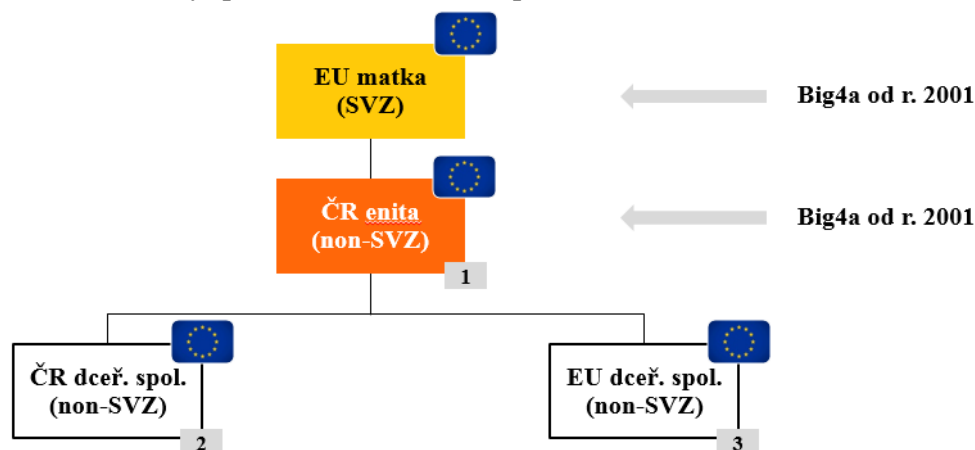
firmy je řízen centrálně z pozice EU matky. Výboru pro audit v české entitě tedy není přidělena dostatečná pravomoc na to, aby se mohl poskytovatel auditních služeb vybírat nezávisle na EU matce. Z hlediska výboru pro audit zkoumané české entity lze nicméně vyvodit jeho důležitou roli, kterou bude po 17. červnu 2016 mít v kompetenci. Jedná se o kontrolní činnost firmy, jež budou poskytovat neauditní poradenské služby jak entitě samotné, tak i její dceřiným společnostem. Pokud se totiž bude jednat o firmu, která těmto společnostem poskytuje i auditní služby, bude tento výbor pro audit muset kontrolovat, jestli tyto poskytované služby budou pouze ze seznamu povolených služeb a zároveň, že jejich hodnota nepřekročí 70 % z hodnoty auditních tržeb. Zástupci české entity dále dodávají další kompetence výboru pro audit, a to sledování, hodnocení a případné doplňování požadavků na audit.

Z provedeného průzkumu lze dále vyčíst, že celkový dopad této evropské novely bude na českou entitu minimální, kdy míru dopadu hodnotí jedním bodem z možných deseti. Lze usoudit, že to souvisí zejména s tím, že výběr poskytovatele auditních i neauditních poradenských služeb je řízen EU matkou, nikoliv českou entitou. Průzkum u tohoto modelového příkladu byl uskutečněn formou internetového dotazování a odpovědi na příslušné otázky jsou součástí přílohy 5.

4.3.2.4 Modelový příklad 4

Další modelový příklad znázorňuje situaci, kdy zkoumaná česká entita není SVZ. Jedná se o celosvětovou významnou stavební společnost, se sídlem v členském státě EU. Na českém trhu působí od roku 2001, a protože se nejedná o finanční instituci a navíc není kotovaná na burze, nespĺňuje proto podmínky pro klasifikaci jako SVZ. Schéma níže zobrazuje její strukturu z pohledu zkoumané české entity.

Obr 9: Schéma struktury společnosti modelového příkladu 4

Zdroj: Big4 – ČR (2015d), vlastní zpracování

Toto schéma na obr. 9 vychází z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015d), zabývající se strategií pro prodej služeb zkoumané české entitě (1). Tento dokument tedy zohledňuje jak strukturu této společnosti, tak hospodářské výsledky spolu s informacemi o auditorech mateřské i dceřiných společnostech. Ze schématu je zřejmé, že EU matka je SVZ; tato skutečnost je způsobena tím, že je kotovaná na burze v její mateřské zemi. Dále je patrné, že česká entita (1), která není SVZ, má své dceřiné společnosti jak v ČR (2), tak mimo ČR v EU (3). Co se týče ČR dceř. spol. (2), jedná se o vyjádření několika společností, které znamenají pro společnost spíše podpůrné subjekty, proto jsou ve schématu všechny zastoupeny v jedné

kolonce, neboť žádná z nich není SVZ a proto pro ně budou platit stejné pravidla. V případě EU dceř. spol. se jedná pouze o jednu společnost, kterou vlastní česká entita mimo ČR a pravidla zde budou rovněž stejná.

Ve schématu je dále uvedeno, že jak EU matce, tak české entitě, poskytuje auditní služby tatáž Big4 auditorská firma, tedy Big4a. Oběma těmto společnostem je navíc poskytuje od stejného roku 2001. V době, od které bude platit EU reforma, tedy dne 16. června 2014, trval celkový auditní kontrakt Big4a firmy pro EU matku čtrnáct až patnáct let. Z toho důvodu bude muset Big4a firma rotovat nejpozději ke dni 17. června 2023, neboť počtem let je splněn druhý příklad z hlediska doby povinné rotace auditora (blíže specifikováno v kapitole 4.2.3). Pro českou entitu (1) povinnost rotovat poskytovatele auditních služeb neplatí, neboť se nejedná o SVZ.

Z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2015d) vyplývá, že všechny společnosti v této uvedené struktuře jsou auditovány rovněž Big4a firmou, a to od roku 2001. Jelikož se ale v ani jednom z případů nejedná o SVZ, nebude povinnost rotace auditora platit ani pro tyto dceř. spol.

Pro Big4a auditní firmu však u všech společností v tomto schématu budou platit omezení pro poskytování neauditních poradenských služeb, a to až do 17. června 2023, tedy do doby, do kdy jim nejpozději může tato firma poskytovat auditní služby. V případě EU matky je tato povinnost dána tím, že se jedná o SVZ. Ačkoliv česká entita (1) SVZ není, leží v přímé linii pod EU matkou, a proto na ní budou vázána tyto pravidla. Totožný případ pak bude platit i pro české a zahraniční EU dceř. spol., kdy povinná rotace auditora není povinná, omezení v poskytování neauditních služeb však ano. Znamená to, že firma Big4a (jelikož poskytuje EU matce auditní služby), bude moci všem společnostem v tomto schématu poskytovat neauditní služby jen ty, které nejsou uvedeny na seznamu zakázaných služeb spolu s auditem a jejich tržby navíc nesmí překročit 70 % z tržeb za auditní služby poskytované daným spol. Po uplynutí auditní zakázky (tedy nejpozději v roce 2023) na tohoto poskytovatele platit tyto regulace nebudou, neboť zde bude nahrazen jiným auditorem. Z toho důvodu lze touto firmou v rámci EU matky předpokládat použití obchodní strategie 2 a 3, kdy se jedná o jejího auditního klienta a tudíž se firma bude snažit v co největší míře udržet stávající kontakty, získané díky auditní zakázce, pro lepší pozici při budoucím prodeji neauditních poradenských služeb.

Z výzkumu provedeném u české entity (1) vyplývá, že jedinou neauditní službou, kterou si nechala poskytnout od současného auditora, byl přechod na mezinárodní účetní standardy IFRS v lokálních účetních závěrkách. Jedná se tedy o jednorázový projekt, který již byl proveden. Příslušné regulace tedy budou platit v případě poptávání dalších neauditních poradenských služeb od auditorské firmy touto entitou. Odpovědi na příslušné otázky v rámci tohoto průzkumu vedeném formou internetového dotazování jsou součástí přílohy 6.

Zástupci české entity (1) v průzkumu dále potvrzují, že nemohou žádným způsobem ovlivnit výběr dodavatele jak auditních, tak i neauditních služeb. Tento fakt lze usoudit ze skutečnosti, že ve všech případech ve schématu výše působí od stejného roku stejná auditorská firma. Uvádí, že výběr těchto poskytovatelů je čistě v kompetenci EU mateřské společnosti, která však vybírá v rámci Big4 firem. Je to dáno také tím, že česká entita není SVZ a tím pádem nemá povinnost mít vlastní výbor pro audit. Zástupci entity sice uvádí, že tento výbor pro audit je zde zastoupen, ale že v současnosti probíhají debaty o jeho další budoucí existenci. Veškerou kontrolní činnost nad auditními, tak i neauditními poradenskými službami v rámci celé uvedené skupiny má tedy na starosti výbor pro audit v rámci EU matky.

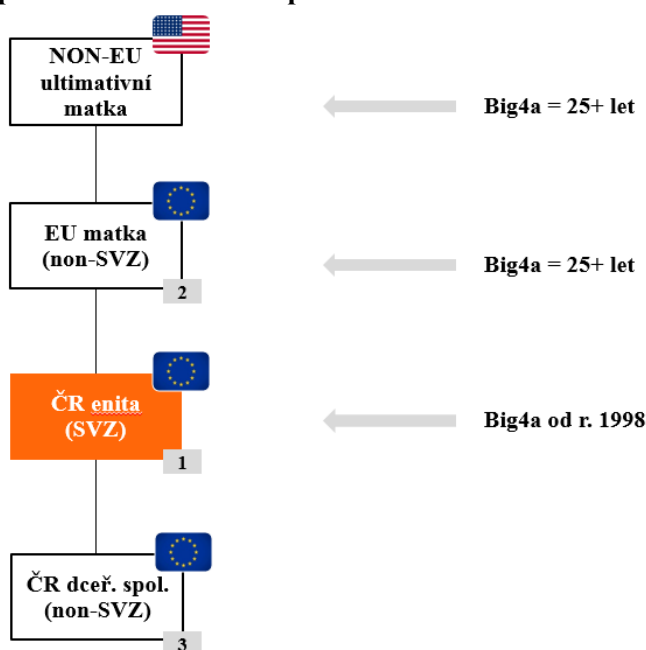
Zjištěnými skutečnostmi lze dospět k závěru, že tato evropská legislativní novela nebude mít na činnost zkoumané české entity (1) nijak zásadní vliv. Zástupci entity tento fakt potvrzují udělením dvou bodů z deseti možných, tedy že tento její vliv bude velmi malý.

4.3.2.5 Modelový příklad 5

Poslední modelový příklad ukazuje situaci, kdy zkoumaná česká entita je SVZ, její matka v jiné zemi EU však není SVZ a matka celé skupiny je mimo EU. Zkoumaná česká entita je finanční společnost, která je součástí celosvětového koncernu, sídlící v USA (ultimativní matka). Mezi touto americkou matkou a českou entitou je však zastoupena evropská centrála, která je matkou české entity. Jedná se o holdingovou společnost zastřešující všechny dceřiné společnosti této americké matky v Evropě. Jelikož to však není finanční instituce a zároveň není kotovaná na burze, nejedná se tedy o SVZ.

Následující schéma znázorňuje strukturu společnosti z pohledu zkoumané české entity.

Obr 10: Schéma struktury společnosti modelového příkladu 5

Zdroj: Big4 – ČR (2016d), Big4 – Global (2015f), vlastní zpracování

Toto schéma v obr. 10 vychází z interního dokumentu APS (Big4 – ČR, 2016d), zabývající se plánováním strategií pro prodej auditních a neauditních služeb české entitě (1) a popisuje tuto českou entitu v hierarchii struktury tohoto amerického koncernu. Zkoumaná entita navíc v ČR vlastní několik svých dceřiných společností (3), avšak pro znamenají pro ní doplňkové specializované činnosti a ani jedna z nich není SVZ, proto jsou v tomto schématu zastoupeny v jedné kolonce. Česká entita 1 je finanční společnost, která na tuzemském trhu působí od roku 1998, již jako součást tohoto globálního koncernu. Z interního zdroje APS (Big4 – ČR, 2016d) vyplývá, že jí od počátku jejího působení v ČR až po současnost audituje jediná, a to Big4a firma. Stejná skutečnost platí i v případě jejích dceř. spol. (3). Dokument APS (Big4 – ČR, 2016d) neobsahuje informace o počátku poskytování auditních služeb současnou firmou EU matce (2) a ultimativní americké matce, nicméně další interní dokument Big4 – Global (2015f), tedy globální ranking auditorů, uvádí, že jak EU matce, tak americké ultimativní matce poskytuje auditní služby stejná auditorská firma (Big4a), a to po dobu delší než 25 let.

Ve schématu struktury lze pozorovat, že jediným případem SVZ v hierarchii zkoumané entity je samotná zkoumaná česká entita (1). Z toho důvodu se na jejího poskytovatele auditních služeb (Big4a) bude vztahovat jak povinná rotace, tak i omezení týkající se poskytování neauditních poradenských služeb. Z hlediska skutečnosti, že tento auditor zde působí od počátku zkoumané entity na českém trhu, tedy od r. 1998, bude Big4a firma muset rotovat nejpozději k 17. červnu 2023. K datu, ke kterému se považuje účinnost evropské novely, tedy k 16. červnu 2014, zde totiž trvalo poskytování auditních služeb Big4a firmou sedmnáct let a tímto je splněna podmínka povinnosti rotace v tomto termínu (viz. kapitola 4.2.3).

Jelikož dceř. spol. zkoumané entity (3) nejsou SVZ, nebude se na jejich auditora vztahovat povinná rotace. Ve vztahu k české entitě jsou ale v přímí linii a tudíž zde bude platit omezení v poskytování neauditních poradenských služeb, a to do doby, než bude tento auditor nahrazen, což může být nejpozději v r. 2023. Z hlediska evropských pravidel budou stejná pravidla platit i pro EU matku (2), kdy rotace auditora zde není povinná, ale omezení v poskytování neauditních služeb ano, protože je zachována přímá linie ve vztahu k SVZ. Lze tedy usoudit, že ve všech případech v rámci uvedené struktury společnosti kromě ultimativní matky bude platit, že Big4a firma zde po 17. červnu 2016 bude moci poskytovat pouze ty neauditní služby, které nejsou uvedeny na seznamu zakázaných služeb a jejich tržby zároveň nesmí přesáhnout 70 % z výše tržeb za poskytované auditní služby. Co se týče americké pobočky auditorské Big4a firmy v případě ultimativní matky, nebude zde platit žádná z regulací, jelikož se daná společnost nenachází na území EU.

Průzkum provedený v rámci české entity (1) dokládá, že jak samotná zkoumaná entita, tak i veškeré její české dceř. spol. odebírají od současného auditora služby daňového poradenství. V tomto případě tedy bude muset dojít k alokovaní těchto služeb na jinou poradenskou společnost, protože právě daňové poradenství je uvedeno jako zakázaná služba v poskytování spolu s auditem. Lze tedy předpokládat, že ostatní poradenské firmy na trhu v době psaní této práce (březen 2016) využívají obchodní strategie 1 a 2, tedy vysílání svých poradenských týmů do této entity za účelem budoucího poskytování těchto daňových služeb po současném auditorovi, nebo již může být nástupnický poskytovatel těchto služeb vybrán. Současná auditorská firma Big4a tedy pravděpodobně využívá strategie 3 a 4, tedy udržování stávajících kontaktů získaných díky poskytování auditních služeb, protože jakmile bude nahrazena jiným auditorem, bude zde mít příležitosti pro prodej neauditních poradenských služeb, jejichž poskytování nebude po datu platnosti evropské novely nijak limitováno.

Zástupci zkoumané české entity rovněž dodávají, že výběr poskytovatele jak auditních, tak neauditních služeb je, stejně jako v předchozích modelových příkladech, prováděn pouze v rámci Big4 firem. I zde tedy bude po termínu platnosti evropské novely platit pravidlo, že do výběrového řízení budou muset být pozvány i ty auditorské subjekty, které mají méně než 15% podíl jejich odměn od SVZ z poskytování auditních služeb z výše celkových odměn.

Z tohoto průzkumu dále vyplývá, že výběr budoucího auditora bude v kompetenci EU matky, tedy mateřského holdingu zastřešující všechny pobočky této finanční společnosti v Evropě. Tuto pravomoc EU matky je možné pozorovat díky skutečnosti, že od doby působení české entity se auditor nezměnil, stejně tak jako se nezměnil v případě EU matky a americké centrály. Výbor pro audit v rámci české entity tedy nemá dostatečnou pravomoc výběr auditora ovlivnit. Průzkum tuto skutečnost potvrzuje a dokládá, že role výboru pro audit v rámci české entity je kontrolní činnost nad auditorskou činností. Tento orgán dále bude mít kontrolní úlohu z hlediska poskytování neauditních poradenských služeb auditorem, a to jak v případě české entity, tak i jejích dceř. spol. Monitorování dodržení pravidel vyplívající z evropské novely,

tedy neposkytování zakázaných služeb spolu s auditem a výše tržeb za tyto služby, kdy nesmí přesáhnout 70 % z auditních tržeb, bude v právě v kompetenci tohoto orgánu. Průzkum této zkoumané entity byl veden formou internetového dotazování a příslušné odpovědi jsou součástí přílohy 7.

Z celkového hlediska hodnotí zástupci české entity ovlivnění touto evropskou novelou čtyřmi body z deseti možných. Jeden z možných důvodů tohoto hodnocení může být skutečnost, že po 17. červnu 2016 bude muset být nahrazen poskytovatel daňového poradenství.

4.4 Zhodnocení a doporučení

V předchozích kapitolách této práce jsou představena specifika nových pravidel, které vyplývají z auditní reformy Evropské unie. Tato nová pravidla ovlivní jak poskytovatele auditních a poradenských služeb, tak jejich odběratele, zejména tedy společnosti, které jsou subjekty veřejného zájmu.

Autor práce usuzuje, že dodavatelé těchto služeb budou nejvíce ovlivněni obzvláště novým požadavkem na povinnou rotaci auditora a omezením v poskytování neauditních poradenských služeb, kdy je nařízeno, že během provádění auditu nesmí být poskytováno poměrně široké spektrum neauditních služeb. Co se týče odběratelů, zejména pak subjektů veřejného zájmu, tak ti jsou z hlediska reformy nejvíce ovlivněni novými požadavky na jejich výbory pro audit, kdy jsou definována nová kritéria jak pro výběr nového auditora, tak celkovou kontrolní činnost v průběhu poskytování auditu, či neauditních služeb.

V následující tabulce jsou shrnuty klíčové poznatky z provedeného výzkumu v rámci modelových příkladů.

Tab 4: Klíčové poznatky ze zkoumaných modelových příkladů

poznatek	Modelový příklad				
	1	2	3	4	5
Povinná rotace auditora na zkoumanou entitu	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
SVZ v rámci dceř. spol.	ANO	NE	ANO	NE	NE
Neauditní služby poskytované auditorem	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Výběr auditora v kompetenci matky	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
Výběr pouze Big4 firem	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Hodnocení dopadu	2/10	3/10	1/10	2/10	4/10

Zdroj: poznatky z kapitoly 4.3.2

Z těchto poznatků shrnutých v tabulce 4 je nejzřetelnější skutečnost, že ačkoliv budou v rámci struktur zkoumaných entit platit různá pravidla (ať již z hlediska povinné rotace auditora, nebo odebírání neauditních služeb auditorem), tak v žádném případě nedošlo oslovenými zástupci zkoumaných entit k udělení více bodů v rámci celkového dopadu auditní reformy, než čtyř z možných deseti. Autor práce usuzuje, že je tento fakt dán ve většině případů nedostatečnými pravomocemi výborů pro audit z hlediska výběru auditora. I když společnosti 3, 4 a 5 od stávajících auditorů odebírají některé další neauditní poradenské služby a v některých případech bude muset k jejich alokaci na jiné poskytovatele, není tento fakt společnostmi

hodnocen jako zásadní. Zároveň je i zde patrná „popularita“ Big4 firem, kdy všechny oslovené společnosti / jejich mateřské společnosti v průzkumu uvedly, že oslovují pouze tyto auditorské a poradenské formy.

Z hlediska dopadů novelizované evropské legislativy tedy pro všechny vybrané zkoumané společnosti platí, že jejich výbory pro audit budou mít v zásadě činnost kontrolního významu v rámci odebíraných služeb, a to v kontextu s kontrolou, zda-li auditor dané společnosti neposkytuje zakázaný typ služeb a dále v rámci výše odměn za odebírané neauditní služby (které nesmí přesáhnout 70 % z výše odměn za auditní služby, a to za tři po sobě jdoucí roky). Jak již bylo řečeno, čtyři z pěti zkoumaných společností dále nemají dostatečnou pravomoc ve výběru auditora a veškeré úkony s tímto spojené jsou v režii jejich zahraničních mateřských společností. Z těchto důvodů tedy autor práce hodnotí dopad auditní reformy na vybrané odběratele jako mírný.

Co se týče poskytovatelů auditních a neauditních poradenských služeb, tak na základě výsledků v předchozích kapitolách je zřejmé, že kvůli novým pravidlům, vyplývajícím z evropské Směrnice a Nařízení, musí přizpůsobit zásadně svou celkovou činnost. Z důvodu nařízení na povinnou rotaci auditora a restrikce v oblasti poskytování příslušných neauditních služeb je vyvozeno, že tito poskytovatelé musí ve velké míře upravit své obchodní a prodejní strategie, neboť široké spektrum služeb nebudou moct v době poskytování auditu danému klientovi poskytovat. Zároveň budou auditní služby moct poskytovat pouze na omezenou dobu a navíc, pokud budou klientovi poskytovat služby, které jsou spolu s auditem povolené, dojde k omezení výše jejich odměn za tyto služby. Z hlediska výběrových řízení rovněž všichni dodavatelé musí brát v potaz, že do něj budou nově zahrnuti i ti poskytovatelé, kteří mají menší než 15% podíl na tržbách z poskytování auditních služeb subjektům veřejného zájmu. Na základě těchto opatření je vyvozeno hodnocení, že z hlediska nutnosti přizpůsobení prodejních strategií, povolených neauditních služeb a poradenských týmů bude dopad této reformy na dodavatele mimořádný.

Na základě těchto zjištěných poznatků je dospěno k následujícím doporučením:

Z pohledu dodavatelů auditních a poradenských služeb je potřeba provádět:

- Důsledné monitorování klientů v kontextu skutečnosti, jak dlouho u daného klienta poskytuje auditní / neauditní poradenské služby z hlediska určení, kdy bude muset u tohoto klienta ukončit auditní činnost. Tím jsou totiž ovlivněna pravidla pro poskytování auditních a neauditních poradenských služeb, kdy v případě poskytovaného auditu může nabízet daleko užší spektrum těchto služeb, než když nejedná o auditního klienta. S tím je spojeno nastavení další obchodní strategie s ohledem na budoucí prodej služeb.
- Důsledné monitorování trhu na straně potenciálních klientů z hlediska konkurence. I z veřejně dostupných zdrojů lze totiž určit, kdy se na příslušného potenciálního klienta auditních služeb bude vztahovat povinná rotace auditora a díky zjištěné skutečnosti může dodavatel stanovit budoucí strategii pro prodej ať už auditních, nebo neauditních služeb pro daného potenciálního klienta.
- Zajištění kontinuální připravenosti prodejních a projektových týmů a dále disponování kvalitními auditními a neauditními produkty z hlediska jejich prodeje, a to v rámci všech čtyř strategií uvedených v kapitole 4.2.5, nebo v kontextu změny statusu klienta (auditní i neauditní / auditní / neauditní / potenciální). Pokud je totiž klientovi poskytován audit, tak jak již bylo zmíněno, jsou ve velké míře redukovány možnosti nabízených služeb. I tak jsou ale některé služby povoleny a v rámci maximalizace zisku by dodavatel měl být schopen

tyto typy služeb kvalitně poskytovat. Tato skutečnost bude ovlivněna schopnostmi prodejních týmů specializovaných na dané služby/produkty.

- Nastavení a udržování komunikačních kanálů s jednotlivými výbory pro audit ale i s dozorčím orgánem zřízeným státem, v zájmu zachování transparentnosti, aktuálnosti dat a eliminování potenciálního střetu zájmů.

Z hlediska vybraných odběratelů auditních a poradenských služeb je potřeba:

- Důsledný interní monitoring pro vyhodnocování požadavků na odebírané služby na straně výboru pro audit. Tomuto výboru je totiž stanovena informační povinnost pro rozhodčí orgány daného SVZ a pro kontrolní orgán zřízený státem. Z toho důvodu zde nesmí vzniknout žádné pochybení z hlediska nesplnění příslušných pravidel definovaných reformou, ať už v kontextu s auditorem poskytovaných služeb, nebo výši odměn zaplacených auditorům za tyto služby.
- Vytvoření nových interních směrnic, které nastaví co nejefektivnější komunikační kanály jak s příslušnými rozhodčími orgány daného SVZ, tak s dozorčím orgánem zřízeným státem, v zájmu transparentnosti o odebíraných službách a eliminace možného střetu zájmů.
- Uvedení transparentních kritérií (např. reference, kapacity) při zadávací dokumentaci v rámci výběrového řízení na nového auditora. Je podstatné, aby tato zadávací dokumentace neobsahovala kritéria zvyhodňující velké auditorské subjekty nad menšími (například velikost obrátu, počet zaměstnanců), která nesouvisí s kvalitou poptávané služby. Uvedení těchto kritérií by totiž mohlo být napadnutelné ze strany příslušného rozhodčího orgánu jako diskriminační.

Dále lze doporučit Parlamentu České republiky co nejrychlejší transpozici příslušných nařízení do české právní normy, a to z důvodu snížení celkové byrokratické zátěže (neboť po platnosti evropské směrnice a nařízení budou v ČR platit pravidla stanovená příslušnými evropskými novelizacemi, zatímco po transformaci těchto pravidel do českého právního rámce budou tato pravidla platit na základě této jejich české implementace), nebo z důvodu urychlení vytvoření dozorčího orgánu, který musí být v souvislosti s reformou zřízen. V zájmu dodavatelů auditních a poradenských služeb by určitě byla pozitivní skutečnost, kdyby do českých právních rámců byly zohledněny variantní možnosti, které evropská směrnice a nařízení povolují, například prodloužení doby povinné rotace auditora o dalších deset let, nebo vyjmutí některých daňových a právních služeb ze seznamu zakázaných služeb.

V této souvislosti je jako pozitivní hodnocen fakt, že v rámci této evropské direktivy je umožněna určitá variantnost, z hlediska povolených modifikací tohoto nařízení jednotlivými členskými státy EU. Nicméně vymezení, které zakázané služby mohou být jednotlivými zeměmi povoleny a tím pádem i poskytovány auditorem může vést k výrazným odlišnostem ve vnímání auditorského trhu a tím může být poškozen celý auditorský trh. V tomto důsledku může absence společného přístupu zapříčinit zbytečnou administrativní zátěž pro SVZ. Lze tedy doporučit důraz na další spolupráci a koordinaci mezi jednotlivými členskými zeměmi EU.

5 ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývá důsledky auditní reformy Evropské unie a jako hlavní cíl si stanovila zhodnocení této reformy jak na dodavatele auditních a poradenských služeb, tak na vybrané odběratele. K tomuto zjištění byly stanoveny příslušné dílčí cíle.

Prvnímu z dílčích cílů, tedy literární rešerši z hlediska zákona o účetnictví, zákona o auditorech a příslušné evropské novelizaci se věnuje první kapitola v teoretické části práce. Jsou zde provedeny charakteristiky těchto příslušných zákonů a novel, neboť se jedná o legislativu, která definuje a ovlivňuje poskytování auditních služeb v České republice. Tyto zákony jsou poté upřesněny v první kapitole praktické části, a to z hlediska jejich konkrétních dopadů. Dále jsou představeny klíčové změny, které příslušná evropská směrnice a nařízení přinesou, tedy rotace auditorských společností, sdílené audity, nová kritéria účasti ve výběrových řízeních na auditora, zavedení seznamu nepovolených služeb (které auditor nemůže poskytovat), zavedení hodnotového limitu pro služby (jejichž poskytování spolu s auditem je povolené) a posílené pravomoci výboru pro audit v rámci subjektu veřejného zájmu.

Druhý dílčí cíl je zaměřen na literární rešerši o problematice auditu a vybraných neauditních služeb. Tento cíl byl zvolen z toho důvodu, že zkoumaná evropská reforma se týká těchto služeb, zejména pak auditu, a jako podstatné je tedy shledáno, aby v práci byla tato problematika uvedena. Na tento dílčí cíl se zaměřuje druhá kapitola v teoretické části, zejména pak na komparaci různých zdrojů, co se týče problematiky auditu a dále jsou v této kapitole charakterizovány neauditní poradenské služby, které auditní reforma nejvíce postihne z hlediska skutečnosti, že nesmí být poskytovány spolu s auditem.

Další z dílčích cílů je kladen na literární rešerši v rámci ovlivněných odběratelů auditní reformou, zejména subjektů veřejného zájmu. Bylo zjištěno, že právě společnosti, které spadají do kategorie SVZ, jsou z hlediska odběratelů auditních a neauditních poradenských služeb touto reformou ovlivněny nejvíce. V teoretické části práce jsou tedy uvedena příslušná kritéria, která subjekty veřejného zájmu definují, na což v praktické části navazuje charakteristika konkrétních opatření, které budou pro tuto skupinu společností platit a dále jsou zmapovány konkrétní požadavky na výbory pro audit, které musí mít zřízeny všechny SVZ.

Následující dílčí cíl se vztahuje na rešerši jak veřejných, tak interních zdrojů Big4 auditorské a poradenské společnosti, kde je autor práce zaměstnán, z důvodu zjištění dopadu auditní reformy na dodavatele příslušných služeb. Splněním tohoto dílčího cíle se věnuje druhá kapitola v praktické části práce, kde jsou aplikována konkrétní pravidla vyplývající z auditní reformy na poskytovatele těchto příslušných služeb, a to z hlediska doby pro povinnou rotaci auditora, což je zároveň podpořeno konkrétními příklady. Dále z hlediska poskytování neauditních poradenských služeb, kde budou platit příslušná omezení v podobě zákazu poskytování specifických služeb a stanovení hodnotového limitu pro povolené služby. V tomto kontextu jsou v práci uvedeny obchodní strategie, které jsou připraveny auditorskou a poradenskou společností v důsledku zúžení škály klientů, kterým budou moct být příslušné neauditní služby nabízeny.

Následný dílčí cíl je definován jako kvalitativní výzkum v rámci vybraných odběratelů auditních a poradenských služeb. Tomuto dílčímu cíli je věnována velká pozornost ve třetí kapitole praktické části této práce, kdy v rámci vybraných zkoumaných společností byly dosazeny konkrétní pravidla vyplývající z auditní reformy. Pro doplnění informací potřebných

k vyvození dílčích závěrů byl proveden výzkum formou internetového dotazování a strukturovaných rozhovorů s kompetentními zástupci těchto společností.

Poslední z dílčích cílů je zaměřen na zhodnocení vyvozených zjištění, čemuž se věnuje kapitola 4.4 a tato část práce.

Hlavním smyslem auditní reformy bylo posílení nezávislosti auditorů a restrukturalizace auditorského trhu. V praktické části práce je proto uvedena řada příkladů, co se týče působení auditorů u určitých odběratelů. Ačkoliv tyto příklady nemohou být považovány za relevantní kvantitativní vzorek, i tak je zřetelná značná dominance Big4 auditorských firem na trhu subjektů veřejného zájmu. V podstatě v každém použitém příkladu, ať již v kapitole 4.2.3 o povinné rotaci auditora, nebo v kapitole 4.3.2 zkoumající modelové příklady, nefigurují jiné auditorské subjekty, než právě zástupci těchto Big4 firem. Jedním z pravidel vycházející z této regulace je povinnost SVZ zahrnutí do výběrového řízení na nového auditora i menší auditorské subjekty, což je nařízením definováno jako ty, kteří mají menší než 15% podíl z jejich celkových odměn z auditu SVZ. Je otázkou, jak bude tento požadavek aplikován v praxi, neboť povinnost zahrnout tyto menší subjekty do výběrového řízení je jedna věc, ale výběr finálního auditora je věc druhá. Může se totiž stát, že i v případě účasti menších dodavatelů auditorských služeb ve výběrových řízení se ukáže, že nebudou schopni splnit kritéria požadovaná zadavatelem – subjektem veřejného zájmu, jako jsou např. dostatečná kapacita zdrojů, nebo požadovaná kvalifikace a zkušenosti osob provádějících audit, nebo dostatek referencí, a tudíž se novými auditory i po dopadu auditní reformy nestanou. V tomto bodě, tedy restrukturalizace auditorského trhu, je autorem práce dopad reformy považován jako neúčinný. Naopak v rámci posílení nezávislosti auditorů jsou dopady reformy shledány jako účinné, a to zejména z důvodu zavedení přísnějších kontrolních mechanismů.

Dalším z pravidel vyplývajících z auditní reformy je posílení pravomocí a povinností výborů pro audit u subjektů veřejného zájmu, zejména pak jejich role při výběru nového auditora. Z výsledků zkoumání modelových příkladů v kapitole 4.3.2 je zřejmé, že v případech českých SVZ s mateřskou společností mimo ČR je výběr nového auditora zcela v kompetenci auditního výboru na úrovni mateřské společnosti. Mateřská společnost tak ovlivňuje nejen samotný výběr auditora, ale i jím poskytované neauditní služby, pro celou ovládanou skupinu. Z toho je usouzeno, že v mnoha případech nemají výbory pro audit na straně českých SVZ v tomto ohledu dostatečnou pravomoc a jejich role je tedy zejména kontrolní a reportingová.

Další nové nařízení vycházející z evropské novelizace je stanovení pravidel pro sdílené audity. Jelikož v ČR tato praxe nebyla zatím aplikována ve větší míře, práce se tímto pravidlem nezabývá. Jednou z mála zemí, kde je možnost sdílených auditů využívána, je např. Francie. Autor práce tedy usuzuje, že největší dopad na auditorský trh, a to jak na dodavatele příslušných služeb, tak na jejich odběratele, budou mít pravidla týkající se povinné rotace auditora po stanoveném počtu let a omezení v poskytování neauditních poradenských služeb, a to jak z hlediska zákazu poskytování nepovolených služeb, tak z hlediska zavedení hodnotového limitu pro služby, které jsou povolené.

Při vypracovávání práce byly zjištěny postupy a strategie, které v návaznosti na příslušná pravidla auditní reformy budou využívány jedním z Big4 dodavatelů auditních a neauditních služeb. Jelikož se však tato novelizovaná legislativa dotkne všech poskytovatelů, lze předpokládat, že v rámci maximalizace zisků budou obdobné postupy zvoleny i ostatními subjekty na trhu. Zároveň touto reformou vzniká řada nových povinností pro subjekty veřejného

zájmu (tedy odběratele těchto služeb), a to v kontextu monitorovací, reportingové a informační povinnosti.

Na základě zjištěných poznatků je autorem práce vyvozen závěr, že tato reforma bude mít mimořádný dopad na poskytovatele auditních a neauditních poradenských služeb. Z hlediska vybraných odběratelů (zkoumaných v kapitole 4.3.2) bude i přes to, že pro subjekty veřejného zájmu v rámci těchto odběratelů reforma přinese řadu nových povinností, tento dopad mírný.

LITERATURA

Monografie

ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2011. ISBN: 978-80-247-3669-3.

HINKE, J., BÁRKOVÁ, D. *Účetnictví 2 : Pokročilé aplikace*. Praha : Grada Publishing, 2010. ISBN: 978-80-247-7542-5.

JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice I. Peníze a platební styk*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2013. ISBN: 978-80-247-3893-2.

JÍLEK, J., SVOBODOVÁ, J. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. 2013. Praha : Grada Publishing, 2013. ISBN: 978-80-247-4710-1.

JOSKOVÁ, L. a kol. *Nová společnost s ručením omezeným : právo, účetnictví, daně*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2014. ISBN: 978-80-247-4445-2.

KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2012. ISBN: 978-80-7357-910-4.

KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Nová ekonomika : nové příležitosti?*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2011. ISBN: 978-80-7400-403-2.

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Auditorská profese v České republice*. 1. vyd. Praha : Komora auditorů České republiky, 2013. ISBN: 978-80-86679-25-9.

KRÁLÍČEK, V. *Zákon o auditorech. Komentář*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2015. ISBN: 978-80-7478-893-2.

KRÁLÍČEK, V. MOLÍN, J. *Vnější a vnitřní kontrola z pohledu managementu*. Praha : Wolters Kluwer, 2014. ISBN: 978-80-7478-557-3.

LOUŠA, F. *Vnitropodnikové směrnice v účetnictví*. 6. aktualiz. vyd. Praha : Grada Publishing, 2014. ISBN: 978-80-247-5172-6.

MÁČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu : aplikace v příkladech*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2012. ISBN: 978-80-247-3637-2.

MÜLLEROVÁ, L. *Auditing pro manažery aneb proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. 2. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2013. ISBN: 978-80-7357-988-3.

NENADÁL, J. a kol. *Moderní management jakosti : principy, postupy, metody*. Praha : Management Press, 2012. ISBN: 978-80-7261-186-7.

NOVOTNÝ, P. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2016*. Praha : Grada Publishing, 2016. ISBN: 978-80-271-9092-8.

PELIKÁNOVÁ, A. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. Praha : Grada Publishing, 2015. ISBN: 978-80-271-0998-2.

PILÁTOVÁ, J. *Zákon o účetnictví s komentářem*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2015. ISBN: 978-80-247-5804-6.

SKÁLOVÁ, J. a kol. *Podvojně účetnictví 2016*. Praha : Grada Publishing, 2016. ISBN: 978-80-271-0997-5.

SMEJKAL, V., RAIS, K. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Grada Publishing, 2013. ISBN: 978-80-247-8787-9.

SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Grada Publishing, 2011. ISBN: 978-80-247-3494-1.

ŠTEKER, K., OTRUSINOVÁ, M. *Jak číst účetní výkazy : Základy českého účetnictví a výkaznictví*. Praha : Grada Publishing, 2013. ISBN: 978-80-247-8856-2.

VÁCHAL, J., VOCHOZKA, M. a kol. *Podnikové řízení*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2013. ISBN: 978-80-247-4642-5.

VÁVROVÁ, E. *Finanční řízení komerčních pojišťoven*. Praha : Grada Publishing, 2014. ISBN: 978-80-247-9405-1.

Interní zdroje

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Nejčastěji poskytované služby spolu s auditem. 2016a.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Rozhovory s představiteli vlády ČR. 2016b.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Strategické plánování pro prodej služeb společnosti v modelovém příkladu 2. 2016c.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Strategické plánování pro prodej služeb společnosti v modelovém příkladu 5. 2016d.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Poskytování neauditních služeb. 2015a.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Strategické plánování pro prodej služeb společnosti v modelovém příkladu 1. 2015b.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Strategické plánování pro prodej služeb společnosti v modelovém příkladu 3. 2015c.

BIG4 – ČR. Česká pobočka Big4 auditorské a poradenské společnosti. Strategické plánování pro prodej služeb společnosti v modelovém příkladu 4. 2015d.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Mandatory firm rotation. 2015a.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Non audit services regulation. 2015b.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Audit committee approval for the provision of Non audit services. 2015c.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Public Interest Entities in EU. 2015d.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. The immediate opportunity - Non Audit Services. 2015e.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Global Auditors' Ranking. 2015f.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Will the legislation be the same in each EU Member State? 2014a.

BIG4 – GLOBAL. Globální centrála Big4 auditorské a poradenské společnosti. Cooling in and Cooling Off periods. 2014b.

Internetové zdroje

BARTUŠKOVÁ, Z. Ověřování účetní závěrky auditorem od roku 2016. *Portál POHODA* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/overovani-ucetni-zaverky-auditorem-od-roku-2016/>.

BDO. Audit individuálních a konsolidovaných závěrek. *bdo.cz - Česká republika* [online]. 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://www.bdo.cz/audit-individualnich-konsolidacnich-proverek/>.

BROŽ, V. Nová právní regulace EU pro oblast povinného auditu se stává skutečností. *corporate governance institute | company secretary | administrace správy | | governance.cz* [online]. 2014 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://www.governance.cz/cs/corporate-governance/povinny-audit/nova-pravni-regulace-eu-pro-oblast-povinneho-audit-u-se-stava-skutecnosti_s558x8855.html.

ČERNÝ, V., ROUBÍČKOVÁ, J. Audit subjektů veřejného zájmu v centru pozornosti Evropské unie. *Český finanční a účetní časopis*, 2014, roč. 9, č. 2, s. 146-151 [online]. 2014 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=cfuc&pdf=402.pdf>.

ČNB. Stanovisko České národní banky k reformě auditu. *Česká národní banka - Česká národní banka* [online]. 2012 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/stanoviska_cnb/download/reforma_auditu_stanovisko_cnb.pdf.

ČTK. EU mění kritéria pro poskytování auditorských služeb. *Zet.cz · Hlavní zprávy z byznysu* [online]. 2014 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.zet.cz/tema/eu-meni-kriteria-pro-poskytovani-auditorskych-sluzeb-2504>.

DELOITTE. Audit. *Deloitte Česká republika | Audit, poradenské služby, finanční poradenství, řízení rizik a daňové služby* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://www2.deloitte.com/cz/cs/services/audit.html?icid=top_audit#.

EVROPSKÁ UNIE. Reform of the EU Statutory Audit Market - Frequently Asked Questions (updated version). *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. 2014 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-427_en.htm?locale=en.

EY. Audit účetních závěrek. *Welcome to EY Česká republika - EY - Czech Republic* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.ey.com/CZ/cs/Services/Assurance/EY-audit-ucetnich-zaverek>.

FEDERACE EVROPSKÝCH ÚČETNÍCH. The impact of the audit reform on audit committees in Europe. *FEE – Home* [online]. 2016a [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.fee.be/library/list/35-company-law-and-corporate-governance/1560-the-impact-of-the-audit-reform-on-audit-committees-in-europe.html>.

FEDERACE EVROPSKÝCH ÚČETNÍCH. Paper on the auditor selection process: towards best practices. *FEE – Home* [online]. 2016b [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.fee.be/component/content/article.html?id=1367&lang=en&Itemid=106>.

FOJTÍK, V. Poradenství je názor chytrých lidí i datová analytika. *Ekonomika, byznys, finance - E15.cz / euro* [online]. 2015 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/archiv/poradenstvi-je-nazor-chytrych-lidi-i-datova-analytika-1197410>.

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. HN – Unie novými pravidly auditu oslabí velkou čtyřku. *Mazars – Česká republika* [online]. 2014 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.mazars.cz/Domovska-stranka/Media-a-publikace/Mazars-v-mediich/Archiv/Diskuze-HN-Byznys-on-line-s-Hospodarskymi-novinani>.

HRDLIČKOVÁ, L. EU novými pravidly auditu oslabí velkou čtyřku. Reforma přinese zpřísnění pravidel. *Hospodářské noviny - byznys, politika, názory (IHNE D.cz)* [online]. 2014 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-62411960-eu-novymi-pravidly-audit-oslabi-velkou-ctyrku-reforma-prinese-zprisneni-pravidel>.

HRDLIČKOVÁ, L., MIKULKA, M. KPMG rostou tržby, ale ne podle plánu. Audit už přestává tolik vynášet, stýská si Žůrek. *Hospodářské noviny - byznys, politika, názory (IHNE D.cz)* [online]. 2015 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-64878180-kpmg-rostou-trzby-ale-ne-podle-planu-audit-uz-prestava-tolik-vynaset-styska-si-zurek>.

JOŠT, M. Kvalita auditorských služeb v zemích Visegrádu. *Český finanční a účetní časopis, 2015, roč. 10, č. 3, s. 118-142* [online]. 2015 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=cfuc&pdf=453.pdf>.

KOHOUTKOVÁ, A. Regulace auditu na evropské úrovni: Příspěvek z konference Think Together 2014. *Think Together* [online]. 2014 [cit. 2016-03-17]. ISBN 978-80-213-2522-7. Dostupné z: http://tt.pef.czu.cz/Files/7_printVersion_565.pdf.

KPMG. KPMG Audit. *Služby v oblasti auditu, daní, poradenství a práva.* | KPMG | CZ [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.kpmg.com/CZ/cs/services/Audit/Stranky/default.aspx>.

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Poslání a smysl auditu. *KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. 2016a [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/poslani-a-smysl-audit>.

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Rejstřík auditorů / auditorských společností. *KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. 2016c [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/vyber-auditora?sAction=sActionResult&sBool=and&nSearchCount=&nAbsolutePage=1&sSearchId 91=ANO&sSearchId 4=&sSearchId 92=&sSearchId 10=&sSearchId 11=&sSearchId 39=zapsani>.

KUČEROVÁ, D. Novela zákona o účetnictví od roku 2016. *Podnikatel.cz - průvodce vaším podnikáním* [online]. 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/novela-zakona-o-ucetnictvi-od-roku-2016/>.

LIŠKÁŘOVÁ, I. Regulace auditu: Dopady novely zákona i evropských předpisů. *PravníRadce.cz : Leader na trhu právních informací* [online]. 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-63652710-regulace-audit-dopady-novely-zakona-i-evropskych-predpisu>.

MAZARS. Naše služby. *Mazars - Česká republika* [online]. 2016a [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.mazars.cz/Domovska-stranka/Nase-sluzby>.

MAZARS. Audit. *Mazars - Česká republika* [online]. 2016b [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://www.mazars.cz/Domovska-stranka/Nase-sluzby/Audit2>.

MAZARS. WHAT YOU NEED TO KNOW ABOUT JOINT AUDIT. *Mazars - Czech Republic* [online]. 2015 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://eng.mazars.cz/mazarspage/download/582715/34826447/file/What%20yo%20need%20to%20know.pdf>.

MAZARS. Mazars: Revoluční evropská reforma auditu vstupuje dnes v účinnost. *Úvodní strana | ParlamentníListy.cz – politika ze všech stran* [online]. 2014 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Mazars-Revolutionni-evropska-reforma-audit-vstupuje-dnes-v-ucinnost-323319>.

MÜLLEROVÁ, L. Změní nová evropská směrnice české účetnictví? *Český finanční a účetní časopis, 2014, roč. 9, č. 2, s. 131-140* [online]. 2014 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=cfuc&pdf=400.pdf>.

MÜLLEROVÁ, L. Jak připravit firmu na audit účetní závěrky. *Daňáři online - Daňový portál profesionálů a daňových poradců* [online]. 2011 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d33591v43040-jak-pripravit-firmu-na-audit-ucetni-zaverky/?search_query=\\$index=29](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d33591v43040-jak-pripravit-firmu-na-audit-ucetni-zaverky/?search_query=$index=29).

MÜLLEROVÁ, L. Nový zákon o auditorech přináší novou kvalitu auditu. *Daňáři online - Daňový portál profesionálů a daňových poradců* [online]. 2009 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12239v15153-novy-zakon-o-auditorech-prinasi-novou-kvalitu-audit/>.

NEVĚŘILOVÁ, J. Nová definice subjektů veřejného zájmu. *Advokátní kancelář Schejbal* [online]. 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://akschejbal.cz/nova-definice-subjektu-verejneho-zajmu>.

PwC. Auditorské služby. *PwC Česká republika* [online]. 2016a [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.pwc.com/cz/cs/auditorske-sluzby.html>.

PwC. Martina Kučová a Jan Musil jsou nové ředitelé v PwC Audit. *PwC Česká republika* [online]. 2016b [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.pwc.com/cz/cs/tiskove-zpravy/2015/novi-reditele-pwc-audit.html>.

RADA PRO VEŘEJNÝ DOHLED NAD AUDITEM. VÝROČNÍ ZPRÁVA Rady pro veřejný dohled nad auditem za rok 2014. *Rada pro veřejný dohled nad auditem* [online]. 2015 [cit. 2016-03-20], 26 s. Dostupné z: <http://www.rvda.cz/file/345/zprava-o-cinnosti-v-roce-2014.pdf>.

REJSTŘÍK FIREM. Právnícké osoby KPMG. *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz* [online]. 2016a [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/hledej/?s=kpmg>.

REJSTŘÍK FIREM. Právnícké osoby PricewaterhouseCoopers. *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz* [online]. 2016b [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/hledej/?s=PricewaterhouseCoopers>.

REJSTŘÍK FIREM. Právnícké osoby Deloitte. *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz* [online]. 2016c [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/hledej/?s=Deloitte>.

REJSTŘÍK FIREM. Právnícké osoby Ernst & Young. *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz* [online]. 2016d [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/hledej/?s=Ernst+%26+Young>.

REJSTŘÍK FIREM. Právnícké osoby BDO. *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz* [online]. 2016e [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/hledej/?s=BDO>.

REJSTŘÍK FIREM. Právnícké osoby Mazars. *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz* [online]. 2016f [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/hledej/?s=mazars>.

SAJJAD, K. PRACOVNÍ DOKUMENT k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu a povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních uzávěrek. *Evropský parlament* [online]. 2012 [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dt/906/906330/906330cs.pdf.

SCHLOSSBERGER, A. Půl roku novely zákona o auditorech. *bdo.cz - Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://appraisal.bdo.cz/2015-3/pul-roku-novely-zakona-o-auditorech>.

SCHMITT & SCHMITT. Obecné podmínky pro poskytování daňového poradenství. *Schmitt & Schmitt* [online]. 2010 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.schmitt-praha.cz/cz/dokumenty-firmy/danove-poradenstvi/obecne-podminky-pro-poskytovani-danoveho-poradenstvi-6.html>.

SIKORA, M. Novela zákona o účetnictví (účinnost od 1.1.2016). *Úvod | Fučík & Partners* [online]. 2015a [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/novela-zakona-o-ucetnictvi-ucinnost-od-1-1-2016/>.

ŠKRAŇKA, P. E15 - Auditorský trh čeká revoluce. *Mazars - Česká republika* [online]. 2014 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.mazars.cz/Domovska-stranka/Media-a-publikace/Mazars-v-mediich/Archiv/E15-Auditorsky-trh-ceka-revoluce>.

ŠTARMANOVÁ, B. Novela o účetnictví: Menší firmy se na ni připravovat nemusí, auditori ano. *Hospodářské noviny - byznys, politika, názory (IHNEDE.cz)* [online]. 2015 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://probyznysinfo.ihned.cz/c1-64349200-novela-o-ucetnictvi-mensi-firmy-se-na-ni-pripravovat-nemusi-auditori-ano>.

Zákony

KADLEC, M. Kategorizace účetních jednotek od 1. 1. 2016. *Portál POHODA* [online]. 2014 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/kategorizace-ucetnich-jednotek-od-1-1-2016/>.

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Zákon a evropské předpisy. *KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. 2016b [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/zakon-a-evropske-predpisy>.

LUKÁŠOVÁ, M. Novela zákona o účetnictví podrobněji. *Aktuality - Účetní a znalecká kancelář - Ing. Miriam Lukášová* [online]. 2016 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.kontoslužba.eu/akt19.html>.

MEJZLÍK, L. Novinky v regulaci účetnictví a auditu v Evropské unii: novely zákonů o účetnictví a auditu v České republice. *Český finanční a účetní časopis, 2014, roč. 9, č. 4, s. 4-5* [online]. 2014 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=cfuc&pdf=418.pdf>.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Sdělení Ministerstva financí k aplikaci některých ustanovení zákona č. 221/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi/legislativa-v-ucetnictvi/2015/sdeleni-ministerstva-financi-k-aplikaci-23139>.

MINTÁL, J. Zákon o štatutárnom audite s účinnosťou od 1. januára 2016 a 17. júna 2016. *eSeminare.sk - Centrum vzdelávania* [online]. 2015 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: http://www.eseminare.sk/zakon-o-statutarnom-audite-s-ucinnostou-od-1-januara-2016-a-17-juna-2016-uniqueiduchzASYZNb3XW2GYgiTy5y3Twz5L2yaWcEWLDBR_98/.

POHODA. Zákon o účetnictví – Účinnost od 1. 1. 2016. Část první: Obecná ustanovení. *Portál POHODA* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/danove-a-financni-pravo/zakon-o-ucetnictvi/obecna-ustanoveni/>.

SIKORA, M. Novela zákona o účetnictví – aneb s čím neotálejte. *Úvod | Fučík & Partners* [online]. 2015b [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/novela-zakona-o-ucetnictvi-aneb-s-cim-neotalejte/>.

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/56/EU ze dne 16. dubna 2014, kterou se mění směrnice 2006/43/ES o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek. *EUR-Lex* [online]. 2014a [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0056&from=CS>.

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014. *EUR-Lex* [online]. 2014b [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0537&from=CS>.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Legislativní rada vlády schválila autorský zákon. *Úvodní stránka | Vláda ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/legislativni-rada-vlady-schvalila-autorsky-zakon-139054/>.

ZAKONYPROLIDI. Předpis č. 93/2009 Sb. Zákon o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech). *Zákony pro lidi* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-93>.

Výroční zprávy

ALLIANZ. Výroční zpráva 2014. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/35190/_VzAllianzPojistovna2014CZ.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2013. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/24402/AZ_P_CZ.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2012. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16589/Vyrocnizprava_za_rok_2012.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2011. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16587/Vyrocnizprava_za_rok_2011.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2010. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16585/Vyrocnizprava_za_rok_2010.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2009. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16583/Vyrocnizprava_za_rok_2009.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2008. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16581/Vyrocnizprava_za_rok_2008.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2007. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16579/Vyrocnizprava_za_rok_2007.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2006. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16577/Vyrocnizprava_za_rok_2006.pdf.

ALLIANZ. 2005 Výroční zpráva – Annual Report. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16575/Vyrocnizprava_za_rok_2005.pdf.

ALLIANZ. 2004 Výroční zpráva – Annual Report. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16573/Vyrocnizprava_za_rok_2004.pdf.

ALLIANZ. Výroční zpráva 2003 zkrácená verze. *Allianz - pojištění pro privátní i firemní klientelu* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.allianz.cz/file/16571/Vyrocnizprava_za_rok_2003.pdf.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Výroční zpráva 2014 Česká pojišťovna a.s. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/ceska-pojistovna-vyrocnizprava-2014.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Výroční zpráva 2013. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocnizprava-2013.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Česká pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2012. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/VZ+2012_CP.pdf.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Výroční zpráva 2011. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/CP_VyrocniZprava_2011_final.pdf.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. 2010 Výroční zpráva. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2010.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Výroční zpráva 2009. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2009.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Česká pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2008. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2008.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Česká pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2007. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2007.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Česká pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2006. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2006.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Výroční zpráva 2005 Česká pojišťovna a.s. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2005.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Česká pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2004. *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2004.pdf>.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA. Česká pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2003 (prezentační). *Spoléhá na nás více než 3 miliony klientů - Česká pojišťovna* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50003/vyrocni-zprava-2003.pdf>.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2014. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vz_2014.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2013. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vz_2013.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2012. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vz_2012.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2011. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vz_2011.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2010. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/VZ_2010.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2009. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/VZ_2009.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2008. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/VZ_2008.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2007. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/VZ_2007.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2006. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/VZ_2006.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. Výroční zpráva 2005. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/CS_VZ2005_web.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. 2004 Výroční zpráva. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/vz_2004_cz.pdf.

ČESKÁ SPOŘITELNA. 2003 Výroční zpráva. *Osobní finance - Česká spořitelna* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/vz_2003_cz.pdf.

FIO BANKA. Výroční zpráva 2014. *Fio banka - česká banka pro váš účet nebo investice | Fio banka* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz/Fio_bank_a_VZ_2014_CZ.pdf.

FIO BANKA. Výroční zpráva 2013. *Fio banka - česká banka pro váš účet nebo investice | Fio banka* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz/VZ_2013_f.pdf.

FIO BANKA. Výroční zpráva 2012. *Fio banka - česká banka pro váš účet nebo investice | Fio banka* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz/Fio_bank_a_VZ_2012_CZ.pdf.

FIO BANKA. Výroční zpráva 2011. *Fio banka - česká banka pro váš účet nebo investice | Fio banka* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz/Fio_bank_a_VZ_2011_CZ.pdf.

FIO BANKA. Výroční zpráva za rok 2010. *Fio banka - česká banka pro váš účet nebo investice | Fio banka* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz//VZ_BA_10.pdf.

FIO BANKA. Fio, burzovní společnost, a.s., Výroční zpráva za rok 2009. *Fio banka - česká banka pro váš účet nebo investice | Fio banka* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz//VZ_BS_09.pdf.

GE MONEY BANK. Konsolidovaná výroční zpráva 2014. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/gemb-vyrocn-zprava-2014.pdf>.

GE MONEY BANK. Konsolidovaná výroční zpráva 2013. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/gemb-vyrocn-zprava-2013.pdf>.

GE MONEY BANK. Konsolidovaná výroční zpráva 2012. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/gemb-vyrocn-zprava-2012.pdf>.

GE MONEY BANK. Konsolidovaná výroční zpráva 2011. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/gemb-vyrocn-zprava-2011.pdf>.

GE MONEY BANK. Konsolidovaná výroční zpráva 2010. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/GE_VZ_CJ_2010_14.pdf.

GE MONEY BANK. Konsolidovaná výroční zpráva 2009. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/GEMB_cz_vyrocn-zprava_2009.pdf.

GE MONEY BANK. Výroční zpráva 2008. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/GEMB-vyrocn-zprava-2008.pdf>.

GE MONEY BANK. Výroční zpráva 2007. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/press/GEMB-vyrocn-zprava-2007.pdf>.

GE MONEY BANK. Výroční zpráva 2006. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/přess/annual.report.bank.cz.2006.pdf>.

GE MONEY BANK. Výroční zpráva 2005. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/přess/annual.report.bank.cz.2005.pdf>.

GE MONEY BANK. Výroční zpráva GE Money Bank 2004. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/přess/annual.report.bank.cz.2004.pdf>.

GE MONEY BANK. Výroční zpráva GE Capital Bank 2003. *Osobní finance - GE Money* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/documents/cz/přess/annual.report.bank.cz.2003.pdf>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2014. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2014-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2013. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2013-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2012. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2012-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2011. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2011-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2010. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2010-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2009. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2009-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva 2008. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2008-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Komerční banka, a.s. Výroční zpráva 2007. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/obance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2007-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Komerční banka, a.s. Výroční zpráva 2006. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/obance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2006-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Komerční banka, a.s. Výroční zpráva 2005. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/obance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2005-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Komerční banka, a.s. Výroční zpráva 2004. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/obance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2004-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOMERČNÍ BANKA. Výroční zpráva Komerční banka, a.s. 2003. *Komerční banka, a. s. - Na partnerství záleží* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/file/cs/obance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2003-vyrocní-zprava.pdf?9d5d015850e726c48549390d24a43f28>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2014. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a960?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2013. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a983?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2012. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a966?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2011. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a970?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2010. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a971?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2009. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a972?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2008. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a962?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2007. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a963?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2006. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a964?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2005. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a969?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva 2004. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a967?field=data>.

KOOPERATIVA. Výroční zpráva za rok 2003 – digitální verze. *Pro život jaký je | Kooperativa* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/preview/format;html/assets;a968?field=data>.

METLIFE. Výroční zpráva Annual Report 2014. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizprava-2014.pdf>.

METLIFE. Výroční zpráva Annual Report 2013. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizprava-2013.pdf>.

METLIFE. Výroční zpráva Annual Report 2012. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/vyrocnizprava_exaviva_2012.pdf.

METLIFE. AVIVA ŽIVOTNÍ POJIŠŤOVNA, a.s. VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2011. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/aviva/aviva_2011.pdf.

METLIFE. AVIVA ŽIVOTNÍ POJIŠŤOVNA, a.s. VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2010. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/aviva/aviva_2010.pdf.

METLIFE. AVIVA ŽIVOTNÍ POJIŠŤOVNA, a.s. VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2009. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/aviva/aviva_2009.pdf.

METLIFE. AVIVA ŽIVOTNÍ POJIŠŤOVNA, A.S. VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2008. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/aviva/aviva_2008.pdf.

METLIFE. Aviva životní pojišťovna, a.s. Výroční zpráva za rok končící 31. prosince 2007. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/aviva/aviva_2007.pdf.

METLIFE. Aviva životní pojišťovna, a.s. Výroční zpráva 2006. *MetLife Česká republika:Domů*. [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocnizpravy/aviva/aviva_2006.pdf.

METLIFE. Aviva životní pojišťovna, a.s. Výroční zpráva 2005. *MetLife Česká republika: Domů*. [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocní-zpravy/aviva/aviva_2005.pdf.

METLIFE. Výroční zpráva Aviva životní pojišťovna, a.s. za rok 2004. *MetLife Česká republika: Domů*. [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocní-zpravy/aviva/aviva_2004.pdf.

METLIFE. Výroční zpráva Aviva životní pojišťovna, a.s. za rok 2003. *MetLife Česká republika: Domů*. [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://www.metlife.cz/cz/home/assets/pdf/vyrocní-zpravy/aviva/aviva_2003.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva a účetní závěrka za rok 2014. *O bance* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_2014_CZ.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva 2013. *O bance* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_2013_CZ.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva 2012. *O bance* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_2012_CZ.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva 2011. *O bance* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_11_CZ.PDF.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva 2010. *O bance* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB-2010.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva 2009. *O bance* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_2009.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva 2008. *O bance* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_cz_08.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva UniCredit Bank Czech Republic, a.s. 2007. *O bance* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/VZ_UCB_cz_07.pdf.

UNICREDIT BANK. Výroční zpráva HVB Bank 2006. *Veřejný rejstřík a Sbírká listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=27f1f835d68b433da29f6deb7382fd87>.

WÜSTENROT ŽP. 2014 Výroční zpráva. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015a [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.wuestenrot.cz/getmedia/c55539a5-09d6-450d-b7f6-4654886a036f/VZ2014_25720198.pdf.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2013. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015b [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.wuestenrot.cz/getmedia/3cadff5b-1e52-40f1-974e-46b60e67dfe3/VZ2013_25720198.pdf.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2012. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015c [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/867dd7ca-3748-4a98-a558-647593d3adab/Vyrocni-zprava-Wustenrot,-zivotni-pojistovna,a-s-2012.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2011. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015d [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.wuestenrot.cz/getmedia/65bf6fa4-4439-443c-82b3-4af4359abcbe/VZ2011_25720198.pdf.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2010. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015e [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/ad671bfb-eefc-457b-81cf-03a401d1719b/Vyrocni-zprava-2010Wustenrot,-zivotni-pojistovna.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2009. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015f [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/85935460-3c0e-4a25-8b1e-72c82c69cb09/VZZ-2009.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2008. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015g [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/1e17ba1c-a69f-46db-a86b-01f2bb3622e6/VZZ-2008.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2007. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015h [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/f31c5a59-f05e-4e09-890d-6afd023a64fe/VZZ-2007.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2006. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015i [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/4dc46d9e-5512-4223-ab45-594f40866767/VZZ-2006.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2005. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015j [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/60f8e0e1-b8a5-4989-bd1f-cb412c6ea134/VZZ-2005.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2004. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015k [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/8ea8f4fa-960b-4900-a032-f424ddf786ff/VZZ-2004.pdf>.

WÜSTENROT ŽP. Výroční zpráva 2003. *Stavební spořitelna a hypoteční banka Wüstenrot - financování bydlení* [online]. 2015l [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.wuestenrot.cz/getmedia/94da3f8e-df12-4ae5-a263-c9121911c974/VZZ-2003.pdf>.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1 Účetní jednotky, které podléhají zákonu o účetnictví	I
PŘÍLOHA 2 Zakázané neauditní poradenské služby.....	II
PŘÍLOHA 3 Strukturovaný rozhovor k modelovému příkladu 1	III
PŘÍLOHA 4 Strukturovaný rozhovor k modelovému příkladu 2	IV
PŘÍLOHA 5 Dotazníkové šetření k modelovému příkladu 3	V
PŘÍLOHA 6 Dotazníkové šetření k modelovému příkladu 4	VI
PŘÍLOHA 7 Dotazníkové šetření k modelovému příkladu 5	VII

PŘÍLOHA 1 Účetní jednotky, které podléhají zákonu o účetnictví

- *právnícké osoby, které mají sídlo na území České republiky*
- *zahraniční PO a zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území ČR podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů*
- *organizační složky státu*
- *fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku*
- *ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o DPH, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 mil Kč, a to od prvního dne kalendářního roku*
- *ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí*
- *ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky sdruženými ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti je účetní jednotkou*
- *ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis*
- *svěřenské fondy*
- *fondy obhospodařované penzijní společností*
- *investiční fondy bez právní osobnosti podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, nebo*
- *ty, kterým povinnost sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis nebo které jsou účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu*

Zdroj: Lukášová (2016)

PŘÍLOHA 2 Zakázané neauditní poradenské služby

- *poskytování daňových služeb týkajících se:*
 - i. *sestavování daňového přiznání,*
 - ii. *daně ze mzdy,*
 - iii. *celních poplatků,*
 - iv. *vyhledávání veřejných dotací a daňových pobídek, s výjimkou těch, u kterých je podpora ze strany statutárního auditora nebo auditorské společnosti požadována právním předpisem,*
 - v. *podpory související s daňovými kontrolami prováděnými správcem daně, s výjimkou takové podpory ze strany statutárního auditora nebo auditorské společnosti, která je požadována právním předpisem,*
 - vi. *výpočtu přímé a nepřímé daně a odložené daně,*
 - vii. *poskytování daňového poradenství;*
- *služby zahrnující účast na řízení a rozhodování auditovaného subjektu;*
- *účetnictví a sestavování účetních záznamů a účetních závěrek;*
- *služby mzdového účetnictví;*
- *navrhování a zavádění postupů vnitřní kontroly nebo řízení rizik, které se týkají přípravy nebo kontroly finančních informací či navrhování a zavádění technologických systémů pro finanční informace;*
- *oceňovací služby, včetně ocenění souvisejících s pojistně-matematickými službami nebo se službami pomoci při soudních sporech;*
- *právní služby, pokud jde o:*
 - i. *všeobecné právní poradenství*
 - ii. *jednání jménem auditovaného subjektu, nebo*
 - iii. *advokátní zastupování při řešení soudních sporů*
- *služby související s funkcí vnitřního auditu auditovaného subjektu;*
- *služby spojené s financováním, kapitálovou strukturou a alokací kapitálu a s investiční strategií auditovaného subjektu, s výjimkou poskytování ověřovacích služeb v souvislosti s účetní závěrkou, jako je vystavování ověřovacích prohlášení v souvislosti s prospekty vydávanými auditovaným subjektem nebo služby hloubkové kontroly;*
- *podpora akcí auditovaného subjektu, obchodování s nimi nebo jejich upisování;*
- *služby v oblasti lidských zdrojů týkající se:*
 - i. *řízení v pozici, která má významný vliv na přípravu účetních záznamů nebo účetních závěrek, na něž se vztahuje povinný audit, pokud tyto služby zahrnují:*
 - *vyhledávání uchazečů o tyto pozice nebo*
 - *kontrolu referencí uchazečů o tyto pozice*
 - ii. *navrhování struktury organizace a*
 - iii. *kontroly nákladů*

Zdroj: Úřední věstník Evropské unie (2014b)

PŘÍLOHA 3 Strukturovaný rozhovor k modelovému příkladu 1

- 1. Do jaké míry bude mít dopad / vliv auditní reforma na vaše podnikání / společnost?**
(1 nejmenší dopad, 10 největší dopad)
2.
- 2. Do jaké míry rozlišujete, zda-li vám auditní / poradenské služby poskytuje Big4 poradenská společnost?**
(1 nerozlišujeme, 10 pouze Big4 společnosti)
10.
- 3. Při poptávce auditních / poradenských služeb vyhlašujete vždy tendr, nebo oslovujete společnosti napřímo?**
Auditora vybírá mateřská společnost.
- 4. Poskytuje stávající auditor vaší společnosti / některé z ovládaných společností jiné služby, než audit účetní závěrky?**
Neposkytuje žádnou z dalších služeb.
- 5. Které další služby vám stávající auditor nebude moct po 17.6.2016 poskytovat?**
Daňové služby, Účetnictví a příprava účetních záznamů / finančních výkazů, Mzdové služby, Navrhování a zavádění postupů vnitřní kontroly nebo řízení rizik spojené s přípravou a/nebo kontrolou finančních informací nebo navrhování a provádění finančních IT systémů, Oceňovací služby, vč. ocenění prováděných v souvislosti s pojistně-matematickými službami, nebo podpora při soudních řízeních, Právní služby, Služby týkající se funkce interního auditu účetní jednotky.
- 6. Můžete prosím vyjmenovat společnosti, které budete oslovovat / pozvete do výběrového řízení ať už pro AUDITNÍ, nebo PORADENSKÉ služby v rámci dopadu auditní reformy?**
Auditora vybírá mateřská společnost z řad Big 4.
- 7. Existuje ve vaší společnosti audit committee, či obdobný orgán? Co přesně má na starosti?**
Ano. Dohlíží na výkon vnitřního kontrolního systému a monitoruje činnost a výstupy interního i externího auditu.

PŘÍLOHA 4 Strukturovaný rozhovor k modelovému příkladu 2

- 1. Do jaké míry bude mít dopad / vliv auditní reforma na vaše podnikání / společnost?**
(1 nejmenší dopad, 10 největší dopad)
3.
- 2. Do jaké míry rozlišujete, zda-li vám auditní / poradenské služby poskytuje Big4 poradenská společnost?**
(1 nerozlišujeme, 10 pouze Big4 společnosti)
10.
- 3. Při poptávce auditních / poradenských služeb vyhlašujete vždy tendr, nebo oslovujete společnosti napřímo?**
Napřímo.
- 4. Poskytuje stávající auditor vaší společnosti / některé z ovládaných společností jiné služby, než audit účetní závěrky?**
Neposkytuje žádnou z dalších služeb.
- 5. Které další služby vám stávající auditor nebude moct po 17.6.2016 poskytovat?**
V našem případě se netýká.
- 6. Můžete prosím vyjmenovat společnosti, které budete oslovovat / pozvete do výběrového řízení at' už pro AUDITNÍ, nebo PORADENSKÉ služby v rámci dopadu auditní reformy?**
Big4 společnosti.
- 7. Existuje ve vaší společnosti audit committee, či obdobný orgán? Co přesně má na starosti?**
ANO, sledovat postup sestavování účetní závěrky a integritu finančních informací poskytovaných společnostmi, hodnotit účinnost vnitřní kontroly společnosti, vnitřního auditu a případně systémů řízení rizik, sledovat proces povinného auditu účetní závěrky, posuzovat nezávislost statutárního auditora a auditorské společnosti, doporučovat auditora.

PŘÍLOHA 5 Dotazníkové šetření k modelovému příkladu 3

1. Do jaké míry bude mít dopad / vliv auditní reforma na vaše podnikání / společnost?

(1 nejmenší dopad, 10 největší dopad)

1.

2. Do jaké míry rozlišujete, zda-li vám auditní / poradenské služby poskytuje Big4 poradenská společnost?

(1 nerozlišujeme, 10 pouze Big4 společnosti)

9.

3. Při poptávce auditních / poradenských služeb vyhlašujete vždy tendr, nebo oslovujete společnosti napřímo?

Mateřská společnost vyhlašuje spíše tendr, s ohledem na minulost.

4. Poskytuje stávající auditor vaší společnosti / některé z ovládaných společností jiné služby, než audit účetní závěrky?

Daňové a právní poradenství.

5. Které další služby vám stávající auditor nebude moct po 17.6.2016 poskytovat?

Nevím.

6. Můžete prosím vyjmenovat společnosti, které budete oslovovat / pozvete do výběrového řízení at' už pro AUDITNÍ, nebo PORADENSKÉ služby v rámci dopadu auditní reformy?

Big4.

7. Existuje ve vaší společnosti audit committee, či obdobný orgán? Co přesně má na starosti?

Ano, dohled nad činností interního auditu.

PŘÍLOHA 6 Dotazníkové šetření k modelovému příkladu 4

- 1. Do jaké míry bude mít dopad / vliv auditní reforma na vaše podnikání / společnost?**
(1 nejmenší dopad, 10 největší dopad)
2.
- 2. Do jaké míry rozlišujete, zda-li vám auditní / poradenské služby poskytuje Big4 poradenská společnost?**
(1 nerozlišujeme, 10 pouze Big4 společnosti)
10.
- 3. Při poptávce auditních / poradenských služeb vyhlašujete vždy tendr, nebo oslovujete společnosti napřímo?**
Řeší mateřská společnost.
- 4. Poskytuje stávající auditor vaší společnosti / některé z ovládaných společností jiné služby, než audit účetní závěrky?**
Přechod na IFRS v lokální závěrce.
- 5. Které další služby vám stávající auditor nebude moct po 17.6.2016 poskytovat?**
V našem případě se netýká.
- 6. Můžete prosím vyjmenovat společnosti, které budete oslovovat / pozvete do výběrového řízení at' už pro AUDITNÍ, nebo PORADENSKÉ služby v rámci dopadu auditní reformy?**
Řeší mateřská společnost, jedná se o zástupce „Big4“.
- 7. Existuje ve vaší společnosti audit committee, či obdobný orgán? Co přesně má na starosti?**
Zatím ano, řešíme, zdali bude existovat i nadále.

PŘÍLOHA 7 Dotazníkové šetření k modelovému příkladu 5

- 1. Do jaké míry bude mít dopad / vliv auditní reforma na vaše podnikání / společnost?**
(1 nejmenší dopad, 10 největší dopad)
4.
- 2. Do jaké míry rozlišujete, zda-li vám auditní / poradenské služby poskytuje Big4 poradenská společnost?**
(1 nerozlišujeme, 10 pouze Big4 společnosti)
10.
- 3. Při poptávce auditních / poradenských služeb vyhlašujete vždy tendr, nebo oslovujete společnosti napřímo?**
Má na starosti mateřská společnost ve Velké Británii, oslovuje pouze Big4.
- 4. Poskytuje stávající auditor vaší společnosti / některé z ovládaných společností jiné služby, než audit účetní závěrky?**
Služby daňového poradenství.
- 5. Které další služby vám stávající auditor nebude moct po 17.6.2016 poskytovat?**
Poskytované daňové služby.
- 6. Můžete prosím vyjmenovat společnosti, které budete oslovovat / pozvete do výběrového řízení at' už pro AUDITNÍ, nebo PORADENSKÉ služby v rámci dopadu auditní reformy?**
Big4.
- 7. Existuje ve vaší společnosti audit committee, či obdobný orgán? Co přesně má na starosti?**
Ano, kontroluje činnost a výsledky auditu.